KADIN OLAN ERKEĞİN HATIRALARI

MİZAHÎ ROMAN

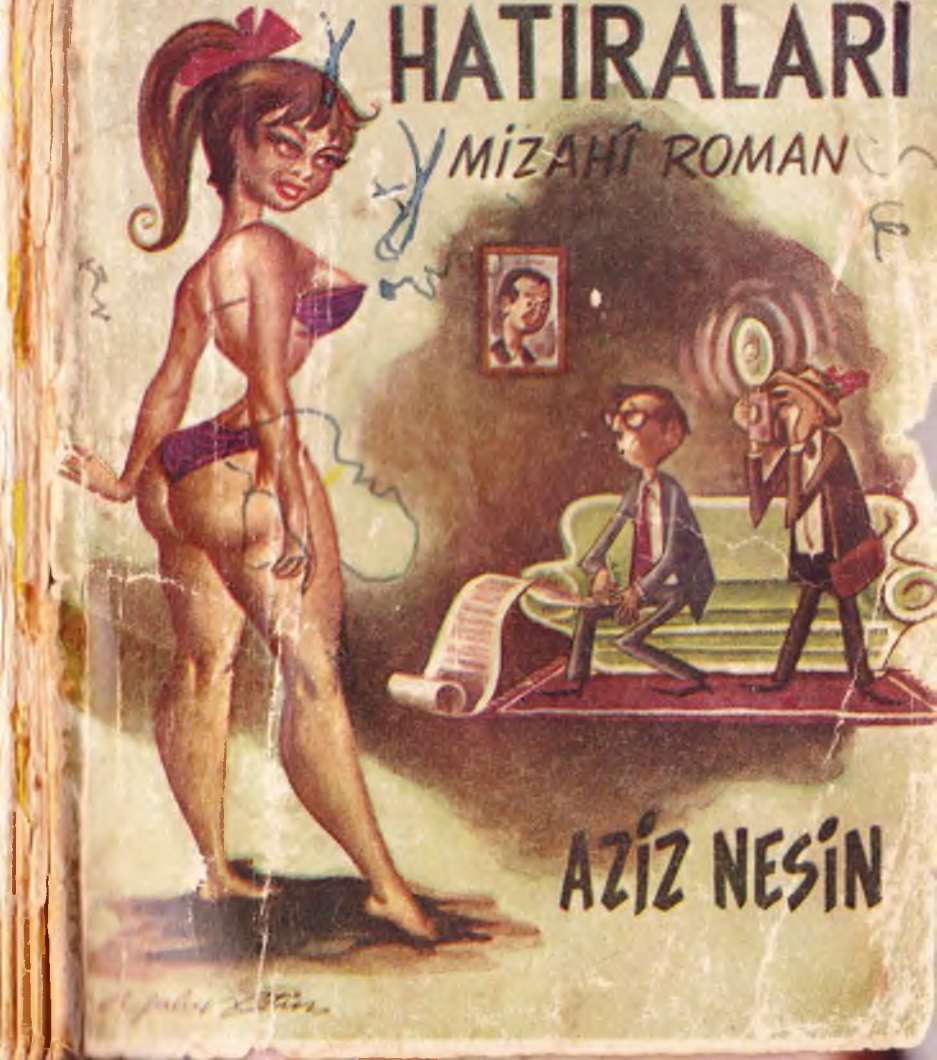

AZİZ NESİN

Akbaba

Mizah Yayınları

ALTINCI KİTAP

Kadın Olan Erkeğin HATIRALARI

nı sunar

AZİZ NESİN

DİZİLDİĞİ VE BASILDIĞI YER:
TÜRKİYE TİCARET MATBAASI
NURUOSMANİYE — İSTANBUL — 1 9 5 5

Kadın Olan Erkeğin
HATIRALARI

Sevda nedir bilir misiniz? Nerden bileceksiniz?.. Lâf diye soruyorum işte... Benim gibi, bir yellozun uğruna rezil rüsvay, aşk yoluna kepâze olmadan, sevdanın ne olduğunu nereden bileceksiniz?.

Kusur mu, meziyet mi, pek bilmem, ben kahvede zurnaya, hamamda kurnaya tutulan cins bir erkeğim. Sonra da, kadından yana hiç mi hiç şansım yok. Yalnız, tutulduğum kadınlara uğur getiririm. Ne zaman bir dişicik eteğini sallasa da peşine düşsem, köşeyi dönmeğe kalmadan kısmeti çıkar. Kaçtır, denedim, horoz sesi duymamış, er eli değmemiş, gün görmemiş, pencere kenarında koca beklemekten kurumuş, kız kurularına bile gönül versem, hemen, ama hemen bir koca bulur, başgöz olurlar. Ben mi elimi yavaş tutarım, onlar mı hızlı giderler, anlayamam. Hani bir şarkı vardır ya: «Ne talihsiz başım var, kimi sevsem el alır» diye... Ben bu şarkıyı değiştirdim, dilimden düşünmüyorum: «Ben ne sersem herifim, kimi sevsem el alır!»

Artık, «Kısmet açan» dedeye döndüm. Nerede koca hasretinden dâr-ı bekaya göçecek evde kalmışlar varsa, peşimde pervâne olmağa başladılar. Hepsi de, maşallah, aradıklarını buldular, ben yine elim pantalon cebimde kala kaldım.

Yalnız içlerinden biri o kadar suratsız, meymenetsiz, mendebur bir şeydi ki, ne yaptım, ne ettimse, bir türlü kısmeti çıkmadı. Sonunda, insaniyet namına, inanın ki sırf merhametimden onunla ara sıra evlenmeğe başladık. Derken efendim, bu kara kuru karıya tutulmıyayım mı? İşte azizim, aşk dedikleri bu. Başkası da olamaz. Bir kere sevda şahlanmaya görsün ne kara dinliyor, ne kuru!

Neyse, uzatmıyalım, sonunda, bu süpürge sırığı, çingene maşası hatunla, resmen ve alenen, hiç utanıp sıkılmadan, hem de herkesin önünde evlendik Bir de üstelik, gazetelere ilân

verdik, elâleme de maskara olduk.

Efendim, başınızı ağrıtıyorum, hikâyenin asıl fıraklı tarafı evlendikten sonra başladı. Eşek dili mi yedirdi, büyü mü yaptı, her ne yaptı, ne ettiyse, beni bu kadın kendine kul köle etti. Bir saniye görmesem deli divane olacağım, çıldıracağım yahu... Yemeden içmeden kesildim, işten güçten oldum. Öyle geliyor ki, bizim hanımı (yani benim hanımı demek istiyorum) bir dakika gözümden ayırsam, kaşla göz arasında ayartıverecekler...

Hani Allahı var, eğri oturalım, doğru konuşalım, bir dalgasını falan filân de görmedim. Zati olmasına da imkân yok ya... Anadan doğma namuslu olmağa mahkûm bir zavallı... Tramvaylarda, otobüslerde, kadınlara gösterilen iltifatlardan mahrum, bir garip. Neme lâzım, ben bir kere tutulmuşum ya... Gönül bu be birader, aka da konar, bazan gelir böyle karaya da konar.

Derken efendim, aşkımızın şiddetinden bir çocuğumuz dünyaya geldi. Çocuğun sağ tarafı olduğu gibi anasına, sol tarafı da bana benziyor. Daha birinci çocuğumuz şöyle böyle yerde sürünmeğe, benim kıymetli yazılarımın üzerine ara sıra küçük ve büyük tenkitlerini bırakmağa başlamıştı ki, sevgili karıcığım bir akşam:

— Huuu... diye seslendi.

— Ne var huuucum, söyle sevgili karıcığım, meleğim... Emret yoluna kurban olayım...

— Ben yine gebeyim.

— Aman deme karıcığım. Bu iş nasıl oldu böyle?

— Nasıl olduğunu sen daha iyi bilirsin. Bir de bana mı soruyorsun? Oldu işte!.. Hem çocuğun yanında böyle şeyler konuşulur mu? Daha doğmadan terbiyesini bozacaksın!

Aradan bir iki gün daha geçti. Bizim hanım:

— Ayol bana bir şeyler oluyor, dedi.

— Nasıl şey? İyi bir şey mi bari?..

— Bıyıklarım çıkmağa başladı.

Bir kaç zaman sonra, sesi, yeni ötmeğe başlayan horozlar gibi çatallaştı, git gide kalınlaştı. Sakallar da başladı çıkmaya... Daha garibi, memeleri çekildi, kurudu, kayboldu. Ve azizim, daha mühtişi, daha korkuncu... hayır, söyliyemiyeceğim,

yatağımı ayırmaya mecbur oldum!!.

Ben onun bu erkek kırması, azman haline de razıydım. Ama o razı olmadı. Bir akşam evelgeldim, bizim hanım yok. Ertesi sabah gazetelerde okudum:

«Huriye isimli, bir çocuk anası ve gebe bir kadın, ameliyata lüzum görmeden erkek oldu. Huri ismini aldı...»

Ah Huricığim, canım ciğerim!.. Şuramda bir şey var, cayır cayır yanıyor. Ben onsuz yapamazdım. Benim için bir tek çare kalmıştı artık: Hemen bir ameliyat geçirip, kadın olmak!..

Doğru, tanırsınız, estetik ameliyatlariyle meşhur Doktor Hasan'a gittim.

— Merhaba doktorcuğum...

Doktor, selâmıma karşılık vermedi. Hemen vizite ücretini peşin peşin masasının üstüne bıraktım.

— Ooo... Hoş geldin aziz dostum, merhabalar... Nerelerdesin? Suratını mı değiştireceksin? Çok iyi edersin...

— Hem suratımı, hem başka bir yerimi...

Doktor bir albom çıkardı. Bir sürü resim gösterdi:

— Bak, dedi, bu adamın gözünün yerinde kulağı, kulağının yerinde de burnu vardı. Bir hilkat garibesiydi. Şimdi bir de bu resme bak...

— Allah Allah... Düzelmiş yahu... Aman doktor, olur şey değil... Sakın bu bir foto-montaj olmasın.

— Senin üzerine yemin ederim ki değil...

— Öyle ise bu bir demokrasi garibesi. Nasıl yaptın bunu?

Doktor, güldü:

— Kimsenin aklına gelmez, dedi, dünyanın hiç bir operatörü bunu düşünemezdi.

— Merak ettim, söyle Allahaşkına...

— Söylerim ama, sır... Kimseye çıtlatma.

— Eğer kimseye söylersem, mebus adayı olayım!

Bu büyük yeminime inandı:

— Bu suratı düzeltmek kimsenin aklına gelmezdi.

— Sizin nasıl geldi?

— Benim de gelmedi. Bir vatmanın aklına geldi.

— Doktor, sen beni çok enayi buldun galiba...

— Emin ol bir vatman sağlık verdi. Sen o adamı tramvaya bindir, Topkapıdan Bahçekapıya kadar gitsin, yalnız

ağzı burnu değil, bütün uzuvları yer değiştirmezse, gel suratıma tükür, dedi. «Aman sahi mi?» dedim, «Elbette sahi, dedi, her gün yolcuların ağzı burnuna karışıyor». «Ya senin?» diye sordum. «Benim de öyle, dedi, bazan mendili çıkarır, burnumu silecek olurum, burnumu yerinde bulamam». «Sonra ne yaparsın?» diye sordum. «Artık alıştım, dedi, bunda merak edecek bir şey yok, yolcular sıkıştıra sıkıştıra, burnum ya ezilip kaybolmuştur, sonradan yine çıkar, yahut da gözümün yerinde filân bulurum» dedi.

— Aman doktor, böyle şey olur mu hiç?

— Oluyor azizim, oluyor. Vatman dedi ki, «Siz hiç tramvay müdürünün, ömründe bir kere tramvaya bindiğini gördünüz mü?» «Hayır, dedim, sahi, neye binmezler?» «Suratlarının hendesesi bozulur da onun için, hep otomobile binerler» dedi.

— Vallahi doktor, bana bunlar palavra gibi geliyor.

— Değil azizim, bana da öyle geliyordu. Sonradan farkına vardım, tramvay icat edildi edileli, insan nesli gittikçe çirkinleşiyor. İstersen bir kere dene...

— Siz denediniz mi?

— Evet, ilmi bir deneme yaptım. Hakikaten doğru, ben de kaybettim.

— Neyinizi kaybettiniz?

— Evvelâ cüzdanımı kaybettim, bir... Bir de kolumu kaybettim...

— Ay şimdi çıldıracağım, sahi mi? Sonra ne yaptınız?

— Cüzdanı bulamadım. Kolumu, bir kadının koynunda buldum. Allah razı olsun, kadın çıkardı da verdi, farkına varmasa, kolum da beraber gidecekmiş

— İyi ki kadın farkına varmış.

— Farkına varmıyacakmış ama, elim alışkanlıkla kadıncağızın düşük göğsünde estetik ameliyata başlamış, fazla da ileri gitmiş...

— Aşkolsun doktor!..

Sayın doktor, albomundan bir kadın resmi gösterdi:

— Bunu görüyor musun? İşte bu kadın üç çocuk doğurmuştu. Onu tekrar kızoğlan kız yaptım.

Az kalsın aklım başımdan gidiyordu.

— İşte bu olmaz! dedim.

— Bal gibi olur. İstersem seni bile kızoğlan kız yaparım!

— İstemem, sonra evde kalırım. Peki bu işi nasıl becerdiniz?..

— Efendim, namuslu bir kız... Zavallının başından nikâh da geçmemiş, üç doğum yapmış, acıdım...

— Vah vah... Ben de acıdım. Demek namussuz herifler, kızcağızı kandırmışlar.

— Yok canım, kimse kandırmamış.

— Başka nasıl olur? Haa anladım, vaktiyle bir kitapta okumuştum. Geceleri erkeklerin yıkandığı hamamda, ertesi gün kadınlar yıkanırsa...

— Değil, değil...

— Doktor, sen adamı patır patır patlatırsın... Başka nasıl bir kız gebe kalır? Hem de üç defa...

— Kalır beyim, kalır...

— Tamam buldum, şimdi ameliyatla kadınlar erkek, erkekler de kadın oluyor ya... Kız ameliyatla erkek olup, kendi kendinden gebe kalmış olacak?

— Mesele gayet basit azizim, kızcağız, akşam üzeri kazara otobüse binmiş...

— Eeeee?...

— Taksime gelene kadar gebe kalmış!..

— Vah, vah, vah!.. Zavallı taze. Peki bir kere cahillik edip binmiş, bari bir daha binmeseydi...

— O da bir defa binmiş ama, otobüs çok kalabalıkmış, bir yolculukta üç defa gebe kalmış. Zavallıya çok acıdım, kızoğlan kız yaptım!..

— Nasıl yaptın bu işi doktor? Onu da mı tramvaya bindirdin?

— Hayır. Tam tersine... Kızı alacak olan adamı, gerdeğe girecekleri gece bir dolmuşa bindirdim. Galatasaraydan Taksime gidene kadar, taksi yollarda döne döne, zavallı adamın da nevri döndü. Hani, kuluçka olmayan hindileri, bacaklarından tutup, başaşağı çevirirler çevirirler de, nasıl aptal edip, zorla kuluçka yapar, yumurtanın üstüne oturturlarsa, biz de adamı öyle yaptık!

Doktor, albomdan bir resim daha gösterdi. Seksen yaşın-

da, buruşuk yüzlü bir kadını, on sekiz yaşında huri melek yapmış. Sarka sarka, memelerinin ucu, göbeğine uzanmış bir kadının memelerini de portakal kadar küçültmüş. Göz kapakları şişik bir siyaset adamımızı da badem gözlü yapmış.

— O halde doktorcuğum, benim istediğimi de yapabilirsin...

— Elbette, fazlasını bile yaparım.

— Yok, fazlasını değil, tam karar istiyorum.

— Ben insanları bile değiştiririm.

— İnandım, sen beni şimdi ameliyatsız deli edeceksin.

— Bak, meselâ Ahmetle Mehmet geldi. İkisi de kendisinden memnun değil, Ahmet Mehmet olmak, Mehmet de Ahmet olmak istiyor. Hemen arzularını yerine getireceğim...

— Nasıl olur?

— Neden olmasın? Nüfus kâğıtlarını birbirlerine veririm, Ahmet Mehmet, Mehmet de Ahmet olur!..

— E bu estetik ameliyata doğrusu pes!..

— Dahası var, meselâ adam, kırk senedir Halk Partili, onu da istersem Demokrat yaparım!..

— Eh artık, benim istediğimi yap!..

— Azizim, ben istersem, bir estetik ameliyatla, öküzü insan, insanı da öküz yapabilirim. İstersen seni de öküz yapayım!..

— Bana bak, patronumun bunca senedir bana olan hakaretlerini aynen sana iade ederim. Ben kadın olmak istiyorum, yapabilir misin?

— Püff... Bir jiletlik iş...

— O kadar kolay mı?

— Kolay ya...

— Sonra yine erkek olmak istersem?..

— Arzuna bağlı, şimdiye kadar iki yüzden fazla erkeği kadın yaptım, şimdi hepsi çaylarda, balolar, kokteyl partilerde gezip tozuyorlar, hiç biri de tekrar erkek olmak istemedi.

— Eh, işime gelirse, belki olmam, kadınlıkta karar kılarım. Ama belki de hoşlanmam, yine erkek olmak isterim.

— Peki, yine kendi erkekliğini mi istersin, yoksa başka bir erkek mi olmak istersin?

— Ben kendimden memnunum...

— Öyle ise, parçalarını saklarım...
— O zamana kadar bozulmaz mı?
— Buz dolabına korum, bir şeycik olmaz!
— Donmasın?..
— Sen işime karışma.
— Haydi öyle ise... Aman çürük çarık bir şey yapma da...
— Seç bakalım, nasıl bir kadın olmak istiyorsun? Kumral mı, esmer mi, zayıf mı, şişman mı?
— Cilveli bir şey yap da nasıl olursa olsun...
— Kolay, kolay... Uzan şuraya sen...
Gösterdiği ameliyat masasına yattım.
— Aman doktor, gözüm görmesin, dayanamam. Ne olur, eter koklat.
— Lüzumu yok. Kalk...
— Ne o? Vaz mı geçtin? Yapmıyacaksın ha?.. Tabii, ben biliyordum zaten... Ne de olsa sıkı erkeğim, değiştirmek zor.
— Oldu bitti...
— Sahi mi? Ben kadın mı oldum şimdi?
— Oldun ya...
— Ne çabuk?
— Senin gibi erkeğin kadın olması bu kadar sürer.
— Kadın olduğuma inanmıyorum.
— Kendinde bir eksiklik hissetmiyor musun?
— Şey, içimde bir oynaklık hissediyorum...
— Tamam, kadın oldun. Çık şu kantara bakalım...
Kantara çıktım, tarttı:
— Yetmiş iki kilo geliyorsun. Eskiden ne kadardın?
— Aç karnıma sekseni geçerdim... Vay anasını, doktor, amma zayıflamışım haaa...
— Sana acıdım yoksa... İstesem, yok ederdim'
— Bana bak doktor, beni, Halk Partisi yok edemedi. Sen kim oluyormuşsun?.. Sahi söyle, kadın mıyım?
— Git kendini muayene et istersen...
Kendimi yokladım, a... Sahiden kadın olmuşum. İçime bir gariplik, bir hüzün çökmesin mi?..
— Bak doktor, dedim, sonra kalleşlik eder de, beni tekrar erkek yapmazsan...
— Merak etme, yaparım, ama bir kere kadınlığa alışır da,

beleşten yaşamanın yolunu öğrenirsen, artık erkek olacağını sanmıyorum.

Sayın doktora teşekkür edip ayrıldım. Doğru, meşhur kadın terzisi Sabriye'ye gittim.

— Sabriyeciğim...

— A ayol, sesine ne olmuş senin öyle?

— Ne olmuş? Vallahi seçim nutku filân çekmedim...

— İncelmiş de...

— İncelir ya... Haberin yok mu, ben kadın oldum

Yanında duran Fâhire Hanımefendiye döndü:

— Hadi, hadi, dedi, şuna bak, kadın oldum diye bizi kandırıp harimi ismetimize girmek istiyor!

— Vallahi değil, eğer harimi ismetinize girmeğe niyetim varsa, ayaklarım kırılsın.

— Ayol, sen ne kararsız şeysin? Ticaret Vekâletinin kâr hadleri kararnamesi gibi ikide birde değişiyorsun.

— Öyle icabetti cicim...

— İnanmam, göster bakayım!..

Memelerimi gösterdim.

— Takma, dedi.

— Takma, makma... Meme ya... Hem de hiç olmazsa memeye benziyor. Kırk senedir erkeğim, bu kadar tramvaya, otobüse bindim, daha böyle, kendi memelerim gibi meme görmedim. Hiç olmazsa, sarkık değil, pörsük değil.

— E, peki, o kıllar ne?

— O kadar olacak cicim, erkek bozması karı bu kadar olur. Hem bizim soyumuza dudu karışmış.

— Çok fazla... Güzellik Enstitüsüne git de aldır onları...

— A cicim, sen benim kadar anlayacak değilsin ya... Ben daha on dakika evvel erkektim. Erkeklerin bazısı, böylesinden hoşlanır...

— Vallahi de, billâhi de senin kadın olduğuna inanamıyorum.

Kendisini tas tamam inandırınca, hoşafın yağı kesildi.

— Ah, keşke, ben de erkek olsaydım, dedi.

— Ah Fâhirecim, sen kadınsın da sanki nerenden belli?

— Bak kâfire, beni kızdırıp, isbat etmemi istiyor. Ne olsa erkek bozması değil mi? Cinsi kurusun. Ayol, benim nüfus

kâğıdımda bile cinsim kadın diye yazıyor.

— Nüfus memuru, sana iltimas etmiş. Kimbilir, Demokrat Partiden tavsiye mektubu mu getirdin, nedir?..

Terzi Sabriye:

— Söyle nonoşum, dedi, tayyör mü diktireceksin?

— Yoo... Benim öyle, dikişe biçkiye vaktim yok. Erkek elbiseleri içinde rahatsız oluyorum. Bana hemen bir kadın elbisesi ver.

— Bizde hazır bulunmaz, kapalı çarşıya git. Ama dur bakayım, bir tane olacak...

Sabriye Hanım, kapalı olmuş diye müşterisinin beğenmediği bir elbiseyi bana giydirdi. Bütün vücudum ameliyat yerlerime kadar meydana çıktı.

— Dar, geliyor, dedim.

— Daha iyi, dedi, senin basenlerin geniş, yürürken külotun çizgileri belli olur.

— İyi ama, utanırım böyle...

— Sen bu gidişle beş defa ameliyat olsan yine kadın olamazsın...

Utanmamağa karar verdim.

— Borcumuz ne kadar Sabriyecim?.

— Sen yabancı değilsin... 200 kumaş, 130 masraf, 250 de dikiş, hadi senden biçki parası almıyayım, daha yeni kadın olmuşsun, gözün birden yılmasın, sermayesini alıyorum. hepsi eder 580...

Çantamdan altı lira çıkarıp uzattım. Yirmi kuruş da fazladan bahşiş veriyordum. Terzi Sabriye:

— Bu ne? dedi.

— Beş yüz seksen, demedin mi? Ben sana altı lira veriyorum. Yirmi kuruşu da cabadan.

Terzi Sabriye, Fâhire Hanımefendi bir kahkaha attılar:

— Aycl, sen aklını peynir ekmekle mi yedin? 580 kuruş değil, 580 lira...

— Desturun... Üstüma iylik sağlık... Alt tarafı bu yarım metre basma...

— Sen onun basmasına bakma, iş onun modelinde. Ben o modeli, eski bir moda mecmuasından aldım. Kendi kreasyonum diye, nasıl olsa birine yuttururum. Hiç olmazsa

Christian Dior'un modeli derim. Sonra o basmanın desenleri, Paris taklididir. Bunun biçilmesi yok mu?

— Olsun... Bir biçkiye de 580 lira olur mu?

— Dikişi?.

— Ayol, onun dikilmiş yeri yok ki...

— Vallahi sen bilirsin, ucuza verip de gredo(!) mu bozamam!

— Ah, ben erkekliğim zamanında, beş sene evvel, doksan liraya yaptırdığım elbisenin daha ilk taksitini ödeyemedim. Bu kadar parayı nasıl veririm?

— Sen vermiyeceksin ki...

— Ya kim verecek?

— Giydikleri elbiselerin parasını kadınlar mı verir? Eğer öyle olsa, bütün kadınlar çıplak kalırdı.

— Benim elbisemin parasını kim verecek canım?

— Sen şimdi giy elbiseyi. Şöyle kırıta kırıta Taksime doğru yürü. Bak kaç kişi peşine düşecek. Gözüne kestirdiğini buraya getir, icabına bakarız!..

Biz böyle konuşurken, içeriye birbirinden güzel üç kız girdi: Biri çağla bademi gözlü, kadife tenli, esmer; biri, pembe derisinin altında sabah güneşi yanan sarışın, biri de ballanmış şeftali kumralı...

Terzi Sabriye bu üç bombaya, kızını görücüye çıkaracak anne şefkatiyle yapacaklarını öğretti:

— Sen sarı papam, blö nüi, bahar dalı desenli emprimeyi giy! Emi canım?.. Sen, güzelim, beyaz garnili gri seteni giy... Sen de şekerim bej reyye jüp var ya, üstüne yakası siyah grogren kordelâ çevrili tüvit sveteri giyersin!.. Göreyim sizi, boş dönmeyin...

Kızların yanaklarından öptü. Ben de, ameliyattan arta kalan erkekliğimin hevesiyle:

— Maşallah, pek şeker şeyler!..

Dedim, nazar değmesin diye fırsattan istifade kızları öpmek isterken, terzi Sabriye:

— Dur bakalım, onlar senin bildiğin kızlardan değil, dedi.

Kızlar dışarı çıkmıştı:

— Kim bunlar?.. dedim.

— Bunlar benim mankenlerim, dedi, benim modellerimi

teşhir ederler.

— Defile mi var?..

— Yoo... Bende böyle tam on dört kız var. Her gün onları giydirir kuşandırır, sokağa salıveririm.

— Sonra?..

— Sokakta elbiseleri teşhir ederiz. Beğenen olursa, adamına göre, ya kimi peşine düşer buraya gelir, yahut kimine buranın adresini verirler. Bazan beraber alır gelirler...

— Tuuu!..

Diye bağırdım. Elimi başıma vurdum.

— Ne var?..

Dediler. O zaman bir sene evvel nasıl böyle bir mankene kazıklandığımı anlattım.

Ayın biriydi. O gün maaşı almış, borçları, taksitleri vermek kararıyle daireden çıkmıştım. Önümde yandan çarklı, ince emprimenin altında kilot çizgilerinin izi, bir sağa bir sola yalpa vuran bir kalça gördüm. O kadar heyecanlanmıştım ki, futbol maçlarında oyuncu topa vururken seyirci de nasıl ayağını önündeki seyircinin ardına indirirse, ben de öylece, bir sağa bir sola inip çıkan önümdeki kalçanın âhengiyle, bir sağa, bir sola ine kalka gidiyordum. Kız geriye döndü, güldü. Acaba bana mı?.. Ben de dönüp etrafıma baktım. Benden başka da gülünecek adam yok. Bir daha güldü. Ben de çapkınlık kabiliyetimin bütün verimi ile güldüm. O güldü, ben güldüm. Yan yana geldik. O güldü, ben güldüm. Boyuna da gülünmez ya... Sonra ona çok saçma bir şey söyledim. O daha saçma cevap verdi. Derken, bir terziye girdiğimizi, o gün aldığım bütün maaşımı verip, kıza bir tayyör ısmarladığımı gayet iyi hatırlıyorum. Ondan sonra, bir kere daha kızı göremedim. Halbuki beni ne kadar da seviyordu. Muhakkak başına bir kaza gelmiştir, diye üzülür, esmer akşamların ılık sessizliğinde hep onu düşünürdüm.

Meğer ben ne kazık yemişim...

— Ama Sabriye Hanım, bu yaptığınız ayıp! dedim.

Fâhire Hanımefendi:

— Ticarette ayıp olmaz, dedi. Doktorlar simsar kullanmıyor mu?..

Terzi Sabriye:

— Ben malımı teşhir ediyorum, dedi.

Terzi Sabriyenin verdiği elbiseyi giydim.

İğreti bir de iskarpin verdiler. Giderken Fâhire Hanımefendi arkamı sıvazladı:

— Hayırlı işler nenoşum, dedi.

Akşam üzeri İstiklâl caddesi kalabalıktı. Doktorun söylediği kız aklıma geldi. Bir kaç gün için kadın olalım derken, bir de gebe kalmıyayım, diye otobüse binmekten vazgeçtim. Daha kapıdan çıkar çıkmaz, kaba etimde eşek arısı sokmuş gibi bir sızı duydum. Herifin biri budumu çimdikliyerek lâf atmıştı. Entarimin bir parçası da elinde kalmıştı. Haydi yine erkeklik bende kalsın, dedim, ağzımı bozmadım. Daha bir iki adım yürümüştüm, karşıdan gelen iki kişi:

— Kitap gibi karı be... Çevir çevir oku!.. dediler.

— Okursun ama, dedim, bir de ikinci cildi var, alimallah bir ameliyat daha olursam, sana kitabı tersinden okuturum, gözünden şimşekler çaktırırım!

Giydiğim elbisenin parasını tedarik için kıvıra kıvıra gidiyordum. Birisi:

— Hokumat gibi garı, dedi.

— Neden hükûmet gibiymişim?

— Bi o yana, bi bu yana yalpalıyon da...

Ben yürürken etrafımda sesler duyuluyordu:

— Ye beni yeee!...

— Terbiyesiz!..

— Anam, mala bak mala be!..

— Münasebetsiz!..

Lâf atan adamın yanındaki:

— Sen onun vitrinine bakma, dedi, mostralık malları üste çıkarmış...

Fena halde kadınlık gururum kırılmıştı:

— Bana bak, dedim, biz belediyenin tanzim satışlarını yapıyoruz, bizde mostra yok!

Herif yüz buldu, daha fazla yılıştı:

— Abla, ne olursun, yatayım da üstümde yuvarlan...

— Kendine gel, ben senin bildiğin kadınlardan değilim...

— Ya nasıl kadınsın yavrum?.. Yeni model mi?

— Tabii ya... Ne zannettin? Muvakkat kadınım ben...

— Vay anam babam vay... Muvakkat bütçe gibi, desene?.. Tevekkeli değil, her tarafın böyle açık vermiş!..

— Seni şimdi...

— Beni şimdi öldür abla... Beylik kamyon gibi çiğne, ez beni... Kanım sana helâl olsun...

Bu sokak tartışması hoşuma gitmemişti. Adımlarımı sıklaştırdım. Galatasaraya gelinceye kadar, arkama takılanlar bir sürü oldu. Hani hoşuma gitmiyor değildi. Ben arkamdaki sürünün önünde bir Jan Dark esadiyle, eteklerimi sallaya sallaya yürüyordum. Arkamda o kadar herif toplanmıştı ki, istesem, bir fingirdeme ile üçüncü dünya harbini açabilirdim. Galatasarayın dörtyol ağzına gelince, peşime düşenlerin kalabalığından, gidiş-geliş durmuştu. Polisler, evvelâ, bunu, izinsiz miting zannettiler. Neden sonra iş anlaşıldı. Trafik memuru, sağ gözünü kırpıp, sol bıyığı ile yol gösterdi.

Parmakkapı durağında, toy bir delikanlı burnumun dibine sokuldu:

— Refakatinize nail olabilir miyim hanımefendi? dedi.

— Terzi Sabriye'ye kadar gelirsen, nail olursun, demeğe kalmadan pırrr! diye pırladı.

Bereket versin, kısmetim açıkmış. Kalantor bir herif onun yerini aldı. Ense kökümde bir müddet derin derin soludu. Mart kedilerinin yalvarışlariyle yarı insanca, yarı hayvanca, anlaşılmaz sesler çıkardı. Herifi gözüme kestirdim. Tam yolunacak kaz sûretinde bir mahlûktu. Bir ara;

— İsminizi bağışlar mısınız? dedi.

O zamana kadar bunu hiç düşünmemiştim. Bana bir de kadın ismi lâzımdı. Gazetelerde okurdum: Ali isminde bir erkek ameliyatla Aliye oldu. Yahut Zekiye isminde bir kadın erkek olunca Zeki adını aldı.

Şimdi ben ne olacaktım? Benim erkeklik adım Ahmet Bayramdı. Ahmediye desem olmaz. Birdenbire, başka isim aklıma gelmedi:

— Bayramiye, dedim.

— Bayân Bayramiye, arkadaş olah mı?

— Olalım...

— Ahan biyle... yumuşah garıdan hoşlanırım. Ahşam voltasına mı çıhtın?

— Terzi Sabriyeye gidiyorum.

— Di heydi, barabar gidek... Gidek mi, gidek...

Terzi arkada kaldığı için, tersine döndüm. Adam şaşırdı:

— Tornistan mı idirsen?..

— Evet, tornistan... Biraz sonra alabanda sancak yapacağız...

— Besbelli çoh civelek garısın.

— İltifat ediyorsunuz Hacı Bey.

— Ben hacı değülüm.

— Hâfız Bey...

— Hâfız da degülüm. Bana adıynan sanıynan celep Celo dirler...

Terziye gelmiştik. Celep Celo'nun elinden tuttum:

— İşte getirdim, dedim.

Ben böyle söyleyince, Celo başka bir yere geldiğini sanmıştı. Fâhire Hanımefendiye döndü, beni göstererek:

— Bayan, dedi, söyle bahak, bu garının faturası ne?

Artık bu kadarına dayanamadım:

— Bana bak celep Celo, dedim; çek arabanı... Yoksa!..

Celo, paslanmış altın dişlerini göstererek sırıttı:

— Yohusam begenmedin mi?

— Defol git, şimdı gider tekrar ameliyat olurum.

Celep Celo giderken söyleniyordu:

— Beylesine heç tesedüf etmedim.

— Sabriyecim, dedim. sana bu kadar borcum olsun, doğru dürüst evlenince borcumu öderim.

— Ayol ödemesen ne lâzım gelir? Altı üstü sana verdiğim iki buçuk liralık basma... Müşterilerden artmıştı. Kızlar da dikiverdi.

— Öyleyse, neye o kadar pahalı?

— Model kreasyondur şekerim!

— Bunun neresi kreasyon?

— Vallahi Christian Dior'un albümünden aldım. Hiç giyimden anlamıyorsun. Yetmiş santim kumaştan, sana elbise çıkardım. Her tarafın meydanda... Daha ne istersin?

— Sahi... Yalnız fazla kreasyon... Her tarafım açık, soğuk alacağım.

Teşekkür ettim. Kapıdan çıkarken üç saat kadar da ayak-

ta dedikodu yaptık.

Belki Hüriyeciğim eve gelmiştir, bir haber bırakmıştır, diye heyecanlar geçiriyordum. Daha sokağın başından, bizim oğlanın ağladığını duydum. Ahmet barbar bağırıyor, tepiniyordu., Hemen koştum yanına:

— Ne var oğlum? Neye ağlıyorsun?

Beni görünce, büsbütün ağlamağa, avazı çıktığı kadar bağırmağa başladı:

— Ben annemi isterim, babamı isteriiim!.. diye tutturdu.

— Oğlum, ben senin baban değil miyim?

Birden aklım başıma geldi. Çocuk beni, öz babasını tanımamıştı. Şimdi ortaya hukuki, siyasi ve içtimai bir mesele çıkıyordu. Ben ameliyat geçirip kadın olduktan sonra, oğlumun nesi oluyordum? Evvelce dayı diyenler şimdi hala, amca diyen yeğenlerim de teyze diyeceklerdi, ama, ya oğlum bana ne diyecekti? Anne dese, ben doğurmadım. Baba dese babalıkla ilgim kalmadı.

— Oğlum Ahmet, yavrum... Sus ağlama, dedim, bak ben senin babanım... Vallahi, billâhi babanım ayol...

Ahmet, korku ile dışarı fırladı, etinden et koparılmış gibi avaz avaz haykırmağa başladı. Konu, komşu, bütün mahalleli bizim eve doldu. Bazısı beni tanımıyor.

— Bu kadın da kim? diye soruyor. Tanıyanlar da:

— A! herifin zoruna bak! Kadın kılığına girmiş!.. diyorlardı.

Kimisini sözle, kimisine de gözle ispat ederek, ameliyat geçirip kadın olduğuma inandırabildim. Fakat oğlum, ne babası olduğuma, ne de annesi olduğuma bir türlü inanmıyordu. O sırada sokaktan, horoz şekeri satan bir adam geçiyordu. Ahmet hemen:

— Babaaa... Horoz şekeri alsana bana? demez mi?

— Ulan köpoğlu!.. Anasına çekmiş yumurcak, dedim, şekercinin sesini duyunca mı, babanı tanıdın?

Kulakları çınlasın, anası, Hüriyeciğim de böyleydi. İstediği bir şeyi aldırıncaya kadar: «Şekerim... Hayatım, nonoşum!.. Benim biricik Bayramım...» diye beni tavlar, istediğini aldırdıktan sonra da hemen: «Kokmuş herif!.. Mendebur! Pis sünepe!» diye beni azarlamağa başlardı.

Hâlâ hatırladıkça gözlerim yaşarıyor. Keşke şimdi yanımda olsa da ona dünyaları alsam, zararı yok, beni yine azarlasa, paylasa...

Oğlanı şekerle, simitle, çukulata ile güç belâ kendime alıştırdım. Konu komşuya sordum, hiç birinin Hüriyeden haberi yoktu.

— Ne olacak, senin gibi azgın herifin elinden kurtulmak için, kadıncağız, erkek olmağa mecbur kaldı, diyorlardı.

— Ben de onun yüzünden kadın oldum işte!.. dedim.

Bizim komşulardan bir Sâcide vardır. Ağzı gevşek bir karı:

— A vallahi, billâhi karından daha güzel kadın olmuşsun, dedi, kadınlık sana ne de gidermiş meğer...

İmamın Cavidân da:

— Ben zaten onun erkekliğinden şüphe ediyordum!

Demesin mi? Artık bu kadarına dayanamadım. Kan beynime sıçradı:

— Bana bak Cavidân dedim, erkekliğime toz kondurmam... Sanki tecrübe ettin de mi biliyorsun?

— Aman şekerim, böyle söyleme, ben seni bilmez miyim?

Efendim, erkekliğim zamanında, ben bu Cavidân'ı bir gün karımdan kaçamak plâja götürmüştüm. Bir aile kabinesi aldık Kabineye girdik ki, ne görsek beğenirsiniz?.. Aile kabinesinin çatlaklarından, budaklarından, tahta yarıklarından, bütün plâj bizi gözetliyor. Hattâ dışarıdan şöyle sesler geliyordu:

— Arkadaş! Beş dakika doldu, çekil bakalım, sıra bizde...

— Sen hiç medeniyet görmedin mi? Sırtıma ne biniyorsun? Kuyruğa gir. Elbette senin gözetleme sıran da gelir!

E insaf edin!.. Siz olsanız ne yaparsınız?. Bizim bildiğimiz aile kabinesinde aile mahremiyeti olur. İşte Cavidân söyler, söyler, hep onu söyler. İkide birde:

— Sen de erkek misin? diye yüzüme vurur.

Maamafih, şu Cavidânın alacağı olsun, tekrar erkek olur olmaz, ilk işim, onun ağzının payını vermek olacak.

— Cavidân, yaz bunu sen bir kenara, dedim. İnşaallah tekrar erkek olunca, ben sana gösteririm!

— Püüüf!.. Şuna da bak, dedi. Bende öyle korkacak göz var mı?..

Bizim ev, Karaköy meydanına dönmüştü. Kadın olduğumu duyan koşmuş gelmiş, kapının önü, sokaklar, her taraf tıklım tıklım meraklılarla dolmuştu. Eteklerimi topladım, elimi belime koydum:

— Ne oluyorsunuz? Maymun mu oynuyor? Hiç ömrünüzde kadın görmediniz mi?

Diye başladım bağırmağa, açtım ağzımı, yumdum gözümü...

Oradan tüysüz bir delikanlı, ne dese iyi:

— Gördük ama abla, senin gibi son modelini görmedik!

Bu sırada çat!.. Çat!.. diye göz kamaştırıcı ışıklar yanıp sönmeğe başladı:

— Ne oluyoruz? Ne var? diye sordum.

— Gazeteciler gelmiş... Fotoğraflarını çekiyorlar! dediler.

— Durun ayol, giyinip kuşanayım!.. Poz vereyim!.. Böyle de resim çektirilir nü?

Hemen yatak odasına gittim Gardropta, karımın eski kadınlık elbiseleri vardı Hele bir tane üstü siyah karıncalı bir pembe tuvaleti vardı. Onu pek severdim. Hemen o tuvaleti giydim. Aynanın karşısına geçtim, dudaklarıma ruj, suratıma pudra, allık, kirpiklerime rimel sürdüm. Kırıta kırıta büyük odaya geçtim. Elimi kalçama dayadım, göğsümü çıkardım, saçlarımı şöyle bir geri atıp, kendime bir seksapel kraliçesi pozu verdim:

— Haydi, şimdi çekin! dedim.

Fotoğrafçıların flâşları yanıp sönmeğe başladı. Yalnız bizim gazete fotoğrafçıları değil, Amerikan, İngiliz, Fransız, bütün yabancı ajanslardan, yedi düvelin fotoğrafçıları dolmuştu.

— Biraz gülün!..

Güldüm...

— Eteğinizi biraz açar mısınız?..

Açtım...

— Az daha açın!..

Az daha açtım.

— Göğsünüzü de biraz açın!.. Kombinezon gözüksün!..

— Jartiyer görünürse artistik olur...

— Şuraya uzanır mısınız?

Bir yandan durmadan fotoğraflar çekilirken, sağdan soldan sesler geliyordu:

— Bu kadının istikbali parlak!..

— Bunun yanında Rita Hayworth haltetmiş. .

— Bak görürsün, bu karıyı Ali Han alır.

— Kral Faruk bırakırsa, almamazlık etmesin!.. Kral Faruk gazetelerde resmini görsün, vallahi kaçırır bunu...

— Göğüsler, maşallah Gina Lollo Brigida...

— Ya kalçalar?.. Marilyn Monroe... Allah nazardan saklasın.

Evirip çevirip resimlerimi çektikten sonra:

— Mayolu da çekelim! dediler.

— Mayom olsa, çektirirdim, ama yok! dedim.

Meğer bütün gazete fotoğrafçılarının cebinde, kadın fotoğrafı çekerken icabında kullanmak üzere birer bikini mayo varmış. Hepsi birden bikinileri fora ettiler. Poz poz da bikini ile resimler çıkarttım. Sonra da gazeteciler etrafımı sardı. Beni sual yağmuruna tuttular:

— Renklerden en çok sevdiğiniz?

— Havai mavi...

— Kokulardan?

— Hûriyeciğimin kokusunu...

— Hûriye kim?

— Eski karım. Şimdi Hûri Bey oldu. Ben de onun uğruna kadın oldum...

— Yemeklerden en çok ne seversiniz?

— Kuru fasulye ile pilâv...

— Spor yapar mısınız?

— Güreşle boksa bayılırım. Her gün otobüse, tramvaya bindiğim için başka sporlara lüzum görmüyorum.

— Aşk hakkında fikriniz?

Eteğimi, dizkapağımdan yukarı şöyle bir çekip, bacak bacak üstüne attım. Parmaklarıma, musluktan su akar gibi, tatlı bir âhenk verdim. Saçlarımı geriye doğru attım. Baktım tam formumdayım, karşımdakiler yutkunmağa başladı:

— Aşk, dedim, dikenli bir yoldur. Bu dikenler de inadına insanın en nazik yerine batar.

Bir iki kırıttıktan, cilveli bir kaç kıpırdanıştan sonra:

— Ama, ben aşka inanmam, dedim.

— Başınızdan kaç nikâh geçti?..

Bu suali soran gazeteciyi, öbürleri:

— Yahu, daha yeni ameliyat oldu, kızoğlan kız! diye ikaz ettiler...

— İstikbal hakkında düşünceleriniz?

— Hûri Beyi bulup, onunla mes'ut yuvamızı devam ettirmek, memlekete, kolay ameliyatlarla erkek yahut kadın olabilecek hayırlı evlâtlar doğurmak.

— Başınızdan geçen en enteresan vaka?..

— Hiç unutmam... Bir gündü, Hûriciğim ile daha yeni evlenmiştik. Bir gece gardroptan «Boğuluyorum, imdat!» diye sesler duydum. Telâşla gardrobu açtım. Baktım, don gömlek bir adam. Birdenbire kan beynime sıçradı. Karım bana ihanet ediyor zannettim. Sevgili Hûriyemin günahını almışım.

— Kim bu? diye bağırdım.

— Aşkolsun, demek benim namusumdan şüphe ediyorsun!.. dedi...

— Şüphe etmiyorum ama, henüz benimle tanıştırmadığın bir misafir ne diye evimizde kalıyor? diye sordum.

— O misafir değil, dayımın oğlu Şaban! dedi.

— Neye gardroba soktun? diye sordum.

— Sevgilim, bir odamız var, başka nereye koyabilirdim? Diye cevap verdi. İşte başımdan geçen en enteresan vak'a budur.

Gazetecilerden biri:

— Püf, bunun sanki neresi enteresan? dedi.

— Vallahi benim hayatım pek basit geçmiştir. Ben de size bunu, enteresan diye değil, lâf olsun diye anlattım. Esasen karımın o kadar çok erkek akrabaları vardı ki, bir görüğümü bir daha ya göremezdim, yahut da görsem hatırlıyamazdım. En sonunda o da akrabaları gibi erkek oldu.

Gazeteciler gittiler. Ben de yalnız kalınca, biraz başımı dinleyeyim, dedi. O sırada, odaya Ayhan girdi. Ayhan, bizim alt yanımızda oturur, seyyar manifaturacı Ali Efendinin kızı. Erkekliğim zamanında, ne yaptım, ne ettimse bir türlü bu kızın gönlünü edememiştim. Ayhan karşıma geçti:

— Bana bak, dedi, ben bu numaraları yemem. Sen herkesi kandırdın ama, beni kandıramazsın. Maksadın kadın öldüm diye aldatıp, beni tongaya düşürmek. Pişşşt!.. Sen bak-

sana benim gözüme...

Doğrusunu isterseniz, Ayhan hâlâ hoşuma gidiyordu ama, kadın olduktan sonra Ayhanın ağabeyisi Uskur Recep beni daha çok çekiyordu. Ne yaman oğlandı bu Recep... Şofördü. Bir gün arabasına binen üç kadını birden Hacıbayram sırtlarına kaldırdığı için, şoförlük ehliyeti alınmış, şimdi kaçak çalışıyordu.

Ayhanı, zorla kadın olduğuma, kendi gözleriyle inandırdım. Çok yorgundum. Ortalığı şöyle bir topladım. Zaten ev işlerine karım varken de alışıktım. Çocuğun karnını doyurdum. Biraz uzanayım, dedim, uyuya kalmışım.

Ertesi sabah gazetecilerin feryadiyle uyandım. Sokaklarda:

— Kadın olan erkeği yazıyor! Havadis!..

Diye barbar bağırıyorlardı. Bir gazete aldım. Aman yarabbim, neler yazmışlar. Benim söylediklerimi hep yanlış, hattâ söylemediklerimi yazmışlar. En fazla beni sinirlendiren, «Ben havai mavi rengi severim» dediğim halde, onların «Kadın olan erkek, cam göbeği mavi rengi çok seviyor» diye yazmalarıydı. Hemen bir tekzip mektubu döşendim.

«Bayram Bey Bayramiye Hanım oldu.»

Benim için yazılan röportajı heyecanla okudum:

«Şimdiye kadar, bir ailede karı koca, ikisinin birden cinsiyet değiştirdiği, dünya yüzünde ilk defa görülmüştür. Bu şeref de memleketimize aittir.»

Dün bir muharririmiz, memleketimizin varlığı ile övündüğü yeni kadınlarımızdan Bayramiye Hanımı evinde ziyaret etmiş ve onunla çok enteresan bir konuşma yapmıştır.»

Başka bir gazetede benimle yapılan şöyle bir röportaj vardı:

«Hülyalı, baygın gözler... İnsanı derhal büyüleyen, havalı bir kadın... Hayatımda bu kadar şeffaf başka bir kadın teni görmediğimi itiraf edeyim. Öyle seksapelli bir kadın ki, insan karşısında kendisini her an bir horoz zannediyor. Hemen kanat çırpmağa, ötmeğe, etrafında dolaşmağa hazırlanıyorsunuz. İşte yeni kadın dilber Bayramiye...

— Aşk hakkında fikriniz? diye sordum.

Dizkapağının üstüne kadar uzanmış eteklerini biraz da-

ha açtı. Henüz kadın külotu giymeğe vakit bulamadığı için, fanilâ erkek donu gözüktü. Gözlerini mânalı mânalı süzdü. Hâtıralarını ararmış gibi, nazik elleriyle başını kaşıdı:

— Ben, dedi, aşka inanmam!..

Aynı zamanda iyi bir ev hanımı olan Bayramiye Hanım, bize kendi eliyle yaptığı kahveleri ikram etti. Gözlerim onun dolgun göğüslerinde:

— İstikbaliniz hakkında neler düşünüyorsunuz? diye sordum.

— Yazın, dedi, ses sanatkârı olarak sanatımda muvaffak olmak... Tabiî alaturka sanatkârı.

— Hangi havaları seversiniz?

— Bulanık havaları...

Melânkolik bir ruha sahip olan Bayan Bayramiyeye, kahvelerimizi yudumlarken(!):

— Ya izdivaç? dedim.

İşveli bir hareketle saçlarını geriye atarak, cevap verdi:

— Tabii her genç kız gibi, ben de mesut olmak, mesut bir aile yuvası kurmak isterim.

— Eşinizde aradığınız vasıflar nelerdir?

— Evvelâ karakterli olması.

— Karakterden maksadınız nedir?

Bu sorumu cevaplandırmak için bir hayli düşündükten sonra:

— Karakterli olsun, dedi, yani uzun boylu, geniş omuzlu, yeşil gözlü...

— Bu kadar karakterlisini bulamazsanız?..

— O zaman karaktersiz olsun... Yani ihtiyar ve zengin.

— Boş zamanlarınızda neler yaparsınız?

— Boş zamanım hiç yoktur, dedikodudan vakit bulamam.

— Amatör zevkleriniz?

— Uyumak.

— Aile saadetini bozan en mühim şey sizce nedir?

— Erkekliğim zamanından bilirim. Boşanmalara en fazla sebep olan, kadınların, kocalarına ait traş makinelerini kendi işlerinde kullanmalarıdır.

— Spor sever misiniz?

— Hem de pek çok... Biniciliğe, kayağa bayılırım.

— At yarışlarına girdiniz mi?

— Hayır, eskiden, delikanlılık zamanımda, arkadaşlarla Adada bir kaç defa, affedersiniz, eşeğe binmiştim.

Güzel Bayramiyeyi suallerimle daha fazla sıkmak istemedim. Teşekkür ederem ayrıldım.»

Gazetelerde okuduklarım fena halde sinirlerimi bozmuştu. Oturdum, hırsımdan hüngür hüngür ağladım. Bütün bu başıma gelenler, yuvamı dağıtmamak için yaptığım fedakârlıktan olmuştu. Ah Hûriyeciğim, ah benim Hûri Beyim!..

Akşam olunca, oğlan:

— Anne!.. Karnım aç, diye ağlamağa başladı.

Mutfağa baktım, bir şeyler yok... Tel dolabı bombaş... Ceplerimi karıştırdım, metelik yok. İşte o zaman, kafama dank dedi. Hûri Beyi buluncaya kadar, ne yapıp yapıp, bir iş edinmeliydim.

Bakkala, zaten erkekliğim zamanından gırtlağa kadar borçluydum. Herif iki aydır alış verişi kesmiş, sabah akşam kapıya dayanıp, alacağını istiyordu. Halbuki ben bütün gün Hûriyeciğimin suratına ayran budalası gibi bakmaktan iş güç yapamaz, para kazanamaz hale gelmiştim.

Bir yandan oğlan, karnım aç, diye zırlar, bir yandan ben ne halt edeceğimi düşünürken, kapı çalındı. Belki de benim kadın olduğumu gazetelerde okuyan Hûriye, yani Hûri Bey, yaptığına pişman olup tekrar aile ocağına dönmüştü. Şimdi Hûriye olsa, ne yapar, ne eder, iki kırıtır, bir süzülür, allem eder, kallem eder, bakkalın gönlünü ederdi. Neme lâzım, şu kadının çok iyiliğini görmüşümdür.

Acele ile, sırtıma bir şey almadan, kombinezonla kapıya koştum. Bir de açtım ki, bizim bakkal Abdürrezzak Efendi. Telâşla göğsümü, bağrımı kapamağa çalıştım. Ağzını açmağa fırsat vermeden:

— Vallahi Abdürrezzah Efendi, dedim, görüyorsun, başımıza bir kaza geldi işte... Biz ailece cinsimizi, cibilliyetimizi değiştirdik. Senin paranı inşaallah birkaç güne kadar vereceğim.

Abdürrezzak Efendinin o eski sert suratı yoktu. Yosunlu iri dişlerini göstererek sırıtıyordu:

— Canım, ne acelesi var, dedi. Zaten borcunuz ağıza

alınacak bir şey değil ki?..

Baktım, adamın gözleri, aralanan kombinezondan bacaklarıma kayıyor. Farkında değilmişim gibi, biraz daha açtım. Alacaklılar, manav, kasap, sütçü fazla sıkıştırdı mı, Allah selâmet versin, Hûriyeciğim de böyle yapardı. Benim arasıra, erkekliğim tutar da:

— Utanmıyor musun, böyle bikini kıyafetle elin heriflerinin önüne çıkmağa! diye çıkışırsam:

— Aman! derdi, ben onları adam yerine koymuyorum ki..

Ben Hûriyemden emindim. Hûriyenin, sahiden de onları adam yerine koymadığını biliyordum ama, ben onların, Hûriyeyi kadın yerine koymalarından korkuyordum.

Sesime, şarkıcı hanımlarımızın en nazik âhengini vererek:

— Zaten, Abdürrezzak Efendi, senin ne iyi kalbli erkek olduğunu biliyordum, dedim.

O sırada oğlan geldi, eteğime yapıştı:

— Anneeee, karnım aç!.. diye sızıldanmaya başladı.

Oğlana, Abdürrezzak Efendiye çaktırmadan bir çimdik bastım, yüzü mosmor, tepine tepine yere yuvarlandı. Abdürrezzak Efendi, gözleri süzük, soluya soluya:

— Vallahi aklına bir şey gelmesin, para falan istemeğe gelmedim. Tebrik etmeğe geldim, kadın olmuşsun da... dedi.

— Oldu bir şey, dedim.

Yutkundu, yutkundu:

— Kadın değil, âfet, bir içim su olmuşsun!..

Masum Meryem işvesiyle:

— Teveccühünüz Abdürrezzak Efendi, siz o gözle bakıyorsunuz da...

— Vallahi değil!..

Biraz durdu, bakındı, sonra:

— Bir şey lâzımsa... Allah aşkına sıkılma!.. Benim dükkânım sizin demektir.

— Vallahi bilmem ki... Bu iyiliğinizin altında kalacağım, dedim.

— Zararı yok, zararı yok...

Dedi, telâşla seğirtti, gitti. Oğlan yerde hâlâ iki gözü iki çeşme, tepiniyordu. Ne olsa ana kalbi, dayanamadım. İki to-

kat daha aşkettim.

Biraz sonra kapı çalındı. Bakkalın çırağı, dolu küfe ile geldi. Abdürrezzak Efendi, neler göndermiş, neler... Salamından, midye dolmasından, meyvasından, etinden, şarabına kadar. Kendi dükkânında olmıyanları da başka yerden almış olacak. Çırak, küfesini boşaltırken:

— Biraz sonra ustam da gelecek, selâm söyledi, dedi.

Ben hemen arka balkonda içki sofrasını kordum. Oğlan da tıka basa karnını doyurdu. Aldım Hûriyeciğimin bütün resimlerini, koydum karşıma, başladım ufak ufak çakıştırmağa. Hele o evlendiğimiz gün, çiçeklerin arasında çektirdiğimiz baygın bakışlı resim kadar dünyada komik başka bir şey olamazdı, yarabbim! Ben bu suratsız, meymenetsiz karıya nasıl da tutulmuştum.

Hâtıralarımın içine gömülmüşken kapı çalındı. Cumbadan baktım, Abdürrezzak Efendi, sinekkaydı güveyi tıraşı olmuş, en yeni elbiselerini giymiş, kapıda... Hiç aldırış etmedim. Çaldı, çaldı, sonra:

— Vay namussuz karı, atlattı beni, alacağı olsun, bunun acısını çıkarırım ondan, diye söylene söylene gitti.

Tekrar masanın başına geçtim. Çektim kelleyi. Çoktandır bu kadar zengin bir sforada oturmamıştım. Şimdi ne olur, Hûri Bey de yanıma olsa?.. Bütün saadetim tamam olurdu.

Derdimi unutmak için öyle içmişim ki, orada, masanın dibinde sızıp kaldığımın farkında bile olmadım.

Gözlerimi açamıyorum. Yüzümde, Hûriyenin öpücüklerini hissettim. Her tarafımı öptü, sonra da ağzımı burnumu yalamağa başladı. Zevkten eriyordum. Kendi kendime: «Bu karı böyle şey yapamazdı ama, ne oldu?» diyordum. Yüzümde, yanaklarımda, ağzımda, burnumda onun nemli dudaklarını hissettikçe, gözlerimi açmadan:

— Hayatım!.. Hûriyeciğim, sen misin? Canım!.. diye sayıklar gibi sesleniyordum.

— Mırr, mırr, mırnav!.. diye sesler duydum. Gözlerimi zorla açtım. Meğer beni, ağzımı burnumu yalaya yalaya uyandıran Tekirmiş... Güneş tepemde kaynıyordu. Cacık kâsesi devrilmiş, domatesler başımın altında ezilmişti. Malta taşlarına düşüp parça parça olmuş kayık tabağı gibi hurdahaş

vücudumu, zorla yerden toparladım. Doğru banyoya girdim. Vücudumdaki bütün kıllar dökülmüştü. Elimi tenimde dolaştırdım, yumuşak, yumuşak, kaygan bir vücut... Artık bir defa daha erkek olmaktan ümidimi kestim. Boy aynasının önüne geçtim... Dolgun göğüslerimi, kalçalarımın yuvarlaklığını görünce şaşkına döndüm. Beni bu halimde bir kere Hûri görse, deli divâne olurdu.

Banyo, biraz aklımı başıma getirmişti. Ben karımı, yani kocamı buluncaya kadar ne yapacaktım? Kendime bir iş bulmam lâzımdı. Bir kere gidip bizim eski müdürü görsem fena olmazdı. Aksi bir herifti. Adam fazla diye, dairedeki bütün ücretlilere yol vermişti. Ama, kadın gördü mü dayanamazdı. Giyindim, kuşandım. İki dirhem bir çekirdek olmuştum.

Müdürün kapısını vurdum. İçerden:

— Gir! diye bir ses böğürdü. Bu herif bana oldum olasıya kızardı. Hep bu Hûriyenin aşkından, Bakanlığa gönderilecek resmî bir yazıyı yanlışlıkla, dairenin bir ilânı zannederek gazetelere, gazetelere verilecek ilânı dalgınlıkla seferberlik müdürlüğüne, Bakanlığa gönderilecek zarfa da yine yanlışlıkla, bizim mahalle bakkalının hesaplarını koyup göndermiştim. Bu yüzden müdür beni, sille tekme kovalamış, işten atmıştı. Şimdi tekrar işe alması için yalvarıp yakaracaktım. Yüreğim çarpa çarpa içeri girdim. Ben daha ağzımı açmadan, müdürün yüzü gevşedi, yayıldı. Memurlara karşı dram tiyatrolarının ağlamaklı maskına benzeyen acı, ekşi suratı yılıştı. Dudaklarını zorla toparladı:

— Bir emriniz mi var hanımefendi? dedi.

— Ben...

Diyebildim. Masasından kalkmıştı. Bana yer gösteriyordu:

— Böyle buyurun hanımefendi...

— Efendim, ben...

— Bir şikâyetiniz mi var yoksa?

— Hayır Efendim... Ben...

— Dairemizde takip edilecek bir işiniz varsa...

Cevap vermeme fırsat bırakmadan zile bastı:

— Ne emredersiniz efendim? Kahve, çay?.. Yoksa bir gazoz mu?

Sigara paketini uzattı. Bir sigara aldım. Bacak bacak üs-

tüne attım. O sigaramı yakarken:

— Bir gazoz içerim, dedim.

Odacıya:

— Bir gazoz! dedi.

Gözleri, açılan etekliğimden görünen dizkapaklarıma mıhlanmıştı. Püskürte püskürte konuşmasından, tükürük bezlerinin birden hızla çalışmağa başladığı anlaşılıyordu.

— Size bir ricaya gelmiştim, efendim... Eğer rahatsız etmiyorsam...

— Aman efendim... Estağfurullah... Emir telâkki ederiz. Teşrifinizle bahtiyar oldum

Fimlerdeki aşk sahnelerinde olduğu gibi, gözlerim müdürün dudaklarında:

— Gazetede bir ilânınızı gördüm. Bir daktilo arıyormuşsunuz... Acaba müracaat için geç mi kaldım, bilmem ki?..

İlân gördüm diye atıyordum. O beni sahiden başka bir yerin ilânını görmüş de, buraya yanlışlıkla gelmiş bir kadın zannetti:

— Tabii... Bizim de sizin gibi bir daktiloya son derecede ihtiyacımız var.

Oturduğum yerde biraz kıvrandım, eteklerim az daha açıldı:

— Bir çok müracaatlar oldu, dedi.

Kabul etmiyecek diye ödüm patladı:

— Aman, bugün de pek sıcak!.. diye göğsümü açtım.

— Fakat sizin gibi, işinin ehli...

Göğsümün son düğmesini da açtım.

— Sizin kadar vazifesine bağlı.

Çorabımı düzeltir gibi yaptım, jartiyerle oynadım.

— Ve sizin kadar ciddî bir hanım müracaat etmedi.

— Teveccühünüz... İltifat ediyorsunuz...

— Katiyyen iltifat değil... Hakikati söylüyorum.

Çantamdan aynamı çıkardım, rujumu tazeledim. Evvelce, memur olmak için müracaat eden güzel kadınlardan nasıl konuşulacağını öğrenmiştim.

— Vallhi Beyefendi, dedim, benim çalışmağa ihtiyacım yok... Fakat insanın evde oturmaktan canı sıkılıyor da...

— Tabii... Şüphesiz... Sonra efendim, ne diye sizin gibi

bir kıymetten memleket istifade etmesin?

Anlaşılan, adam kendisini memleket zannediyordu.

Yine sıcağı bahane edip ceketimi çıkardım. Kolumu bir numara ile başıma attım. Müdürün gözü, bacaklarımdan göğsüme, göğsümden koltuk altımdan görünen sütyenime gidip geliyordu:

— Evvelce çalıştığınız yerden bonservisiniz var mı?

İşte bu münasebetsiz bir soruydu:

— Tabii... Var, dedim. Aranır gibi yaptım. Çantmı aradım, bulamadım. Göğsümü didik didik ettim, yok... Sonra eteğimi kaldırıp, çorabın jartiyere bağlandığı yerden elimi soktum:

— Tuhaf şey!.. Buraya bir yere sokmuştum... Bulamıyorum... dedim.

— Zararı yok hanımefendi, aramayın rica ederim... Zaten belli... Bonservise lüzum yok.

Vücudumu araştırmağa didiklemeğe devam ederek:

— Ama nasıl olur efendim, buralara bir yere koymuştum. Buralarını benden başka hiç kimse karıştırmaz.

Sonra birdenbire aklıma gelmiş gibi:

— Tamam!.. dedim, otobüse binmiştim. Demek ne olmuşsa o sırada olmuş...

— Tahsiliniz?.. diye sordu.

Artık fazla münasebetsizlik ediyordu. Galiba birdenbire erken açılmağa, soyunmağa başladım. Müdüre:

— Orta ikiden belge aldım!

Diyemezdim ya... Saçlarımı arkaya atar gibi yaptım:

— Tahsilim, terbiyem belli değil mi? dedim.

Gözleriyle üstümdekileri de soydu:

— Belli... Maşallahınız var, dedi.

— Yabancı dil bilir misiniz?

Artık halt ediyordu:

— Adamın gözünden okurum, halden anlarım...

Müdür solumağa başladı. Göğsü, göbeği, demirci körüğü gibi inip çıkıyordu.

— Sağlık raporunuz var mı?

— İsterseniz muayene edin, dedim: Kalça 78, bel 54, göğüs 82, boy 1.69, kilom 59...

— Mükemmel!..

Dedi. Konuşmağa takati kalmamıştı. Buz ayısı gibi üzerime doğru geldi:

— Derhal çalışmağa başlayabilirsiniz! dedi.

Gözlerim dudaklarında:

— Para meselesini konuşmadık, dedim.

Can çekişir gibi:

— Kolay!..

Diye inledi. Kıçıma tekme vurup beni kovan şu heriften hıncımı alacaktım. Elimle gıdısını okşadım:

— Şekerim, evvelden konuşalım da, sonra aramızda anlaşmazlık çıkmasın!..

Kesik kesik solumalarını ense kökümde duyuyordum:

— Üç yüz!.. Nasıl? İyi mi? dedi.

Çantamdan arpeji çıkardım. Saçlarıma, göğsüme sürdüm:

— Manikürüme, rujuma yetmez! dedim.

Pazarlıkta üç yüz elliye uyuştuk. Muhasebeciye, bir aylık avans vermeleri için emir verdi. Paraları alınca, ertesi sabah işe başlamak üzere oradan ayrıldım.

Eve gelince, postacının kapının altından attığı bir sürü mektup buldum. Saydım, kırk altı mektup. Bütün hayatım boyunca aldığım mektupların sayısı kırk altı etmez. Bizim eve postacı, ya icralardan, ya mahkemelerden kâğıt getirir. Pembe, mavi, tirşe, beyaz renkli tuval, lüks zarfların üzerinde: «Sayın Bayan Bayramiye» diye yazılıydı. Mektupları aldım. Odama çekildim. İçlerinden en işlek yazılı olan mektubu okumağa başladım:

«Sayın Bayan Bayramiye!

«Gazetelerde çıkan resimlerinizi gördükten sonra, uzun zaman düşündüm. Nihayet size bu mektubu yazmaktan kendimi alakoyamadım. Uzun sözlerle kıymetli zamanınızı almak istemiyorum. Eğer bir maniliniz yoksa, desti izdivacınıza talibim. Size kısaca tercümei hâlimi arzediyorum. Bendeniz, belediye sokakları sulama müdürlüğü evrak kaleminde şef iken, son çıkan emeklilik kanununa göre, seçimde muhalefet partilerinden birine rey vermek gafletinde bulunduğum için, genç yaşta emekliye ayrılmış bir iktidarzedeyim. Yüz dokuz lira emeklilik maaşımdan başka, Şehremininde, Hoca Üveys Efen-

di mahallesinde on dört lira kira ile oturduğum evimin bahçesinde yedi tavuk ve bir horozum var. Böyle zamanda on dört lira gibi ucuz kirada oturan bir kocanın nasıl bir kelepir olduğunu sizin gibi, sonradan kadın olmuş eski bir erkeğe söylemeyi fazla buluyorum Eğer beyninizde, erkekliğiniz zamanından kalma zerre kadar akıl hâlâ varsa, tekilfimi herhalde reddetmiyeceğinizi umar, cevabınızı beklerim efendim. Derin hürmetlerimle, Abdüllâtif Temizcan...»

Herhalde bu zeki bir adam olacaktı. Bir kadını avlamanın en iyi yolunu bulmuştu. Başka bir mektubu açtım:

«Sayın Bayan;

«Yeni cinsiyetinizi tebrik ederim, orijinal insanlara karşı büyük bir ilgi duyan bir gencim. Vatanî vazifemi henüz bitirdim, vaktiyle bir müddet torna ve tesviye işlerinde çalıştığım için, şimdi bana vereceği sermaye ile torna tezgâhı temin edecek bir hayat arkadaşı arıyorum. Vaktiyle erkek olmanız dolayısiyle, içinde bulunduğum zor durumu herhalde takdir edersiniz. Teklifim ciddidir. Cevabınızı beklerim. Arif.»

Açtığım üçüncü mektup altı defa evlenmiş ve kadınlar kıymetini takdir edemedikleri için bedbaht olmuş birinden geliyordu. «Siz ne olsa, eski evlilik hayatında kadın kahrı, dırdırı çekmiş bir hanımsınız. Aynı rezaletleri yapmıyacağınıza emin olduğum için, sizinle yeni baştan hayatımı tanzim etmek ve mes'ut bir yuva kurmak istiyorum» diyordu.

Pembe ipekli kâğıda çini mürekkebi ve güzel yazı ile tıpkı devlet dairesine gönderilecek dilekçe gibi yazılmış bir mektup çok hoşuma gitti:

«Eski erkek ve yeni kadınlarımızdan Bayan Bayramiyenin yüksek katına:

İstanbul

«Efendim;

Ben, parasızlık yüzünden, on dört senedir devam ettiğim Hukuk Fakültesinin ikinci sınıfından, üçüncü sınıfına bir türlü geçemiyorum. Halbuki, kıymetli bir avukat olmak için, mühim şartlardan olan gerek çene kuvvetim, gerek karşımdakine bir kelime söyletmeden yirmi dört saat en mantıkî şekilde saçma sapan konuşmam, herkesin takdirini çekmiştir. Neşeli, iyi giyinmesini sever, mükemmel danseder, şarkıcı hanımlara ba-

yılan, müziksever, sporcu bir gencim. Boyum 1.80, kilom 78, kumral saçlı, yeşil gözlü bir delikanlıyım. Muhitimde yakışıklı olduğumu söylerler. Şimdiye kadar, bütün kadınlardan, benden memnun kaldıklarına dair bonservislerim var. Eğer şartlarım işinize geliyorsa, Hukuku bitirip, avukat oluncaya kadar, sizinle hayatımı birleştirmemizi teklif ediyor, beni içinde bulunduğum sefaletten kurtarmanızı rica ediyorum. Gereken işlemin ivedilikle yapılması için yüksek emirlerinizi saygı ile rica ederim.

Atillâ Güzeler

«NOT — Çıplak ve elbiseli ilişik iki fotoğrafıma bakarak, acele karar veriniz. Çünkü, üç güne kadar kaldığım talebe yurdundan kovacaklarını bildirdiler.»

Mektuplar, pek eğlenceliydi. Zengin ve yaşlı bir adamın aşk mektubunu, âdeta sarhoş olur gibi okurken, kapı çalındı. Baktım, bizim mahalle bakkalı Abdürrezzak... Sevgili Hüriyemden öğrendiğim bütün kadın şirretliği ile:

— Ne var Abdürrezzak Efendi, ne istiyorsun?

Diye tersledim. Abdürrezzak Efendi boynunu büktü, ellerini oğuştura oğuştura:

— Sultanım, dedi, kulunuzu paylamayın!.. Bir emirleriniz var mı acaba? diye sizi rahatsız ettim.

— Teşekkür ederim, hiç bir şeye ihtiyacım yok!.. Olunca ben size haber yollarım...

— Beni bahtiyar edersin... Hele bir bak canım!.. Hiç evin ihtiyacı olmaz mı? Bilirim, siz eskiden de zaten mahcuptunuz...

Adamın haline acıdım:

— İstersen içeri buyur Abdürrezzak Efendi, hem bir kahvemi içersin, hem dertleşiriz

Tereddütle yüzüme baktı:

— Buyurun... Buyurun... dedim.

Abdürrezzah Efendiyi yukarı aldım. Bir kahve pişirdim. Kahve fincanını eline aldı ve onu ağzına götürmeden, sanki kahveyi havadan içecekmiş gibi «hüüüp!» diye çekmeğe başladı:

— Eline sağlık güzelim!.. Bu kadar zaman, bizim hatun şöyle bir kahve pişiremedi.

Abdürrezzak Efendinin mahsus yanına oturdum. Bacağım bacağına değince titredi.

— Âh Abdürrezzak Efendi, âh! dedim... Aman sen sen ol, erkekliğinin kadrini bil!.. Kadınlık pek zor şeymiş... Meğer bir erkeğin hiç masrafı olmazmış. İki ayda bir berbere gider, saçımı kestirirdim. Evlendiğim zaman bir jilet almıştım. Bardağın kenarında biler biler onunla traş olurdum. Hattâ: Bilemekten, jiletin dar kenarları bile keskinleşmişti. Bilirsiniz, biz Hüriye ile hiç kavgasız, gürültüsüz mesut bir aile hayatı sürdük. Ara sıra, benim tarihi jiletimi kullandığı için kavga ederdik. O jilet, bilenmekten delindi de, yenisini almağa mecbur oldum.

Abdürrezzak Efendiye biraz daha sokuldum.

— Ah Abdürrezzak Efendi, bir kadının meğer ne kadar da çok masrafı varmış... Bir bilsen...

— Doğru, doğru hayatım, dedi, bizim de başımızda, biliyorsun ya, bizim Binnazla, kızım Suna'yı... Üç ayda bir çorap...

— İlâhi Abdürrezzak Efendi, o da masraf mı?. Ben kadın oldum olalı, günde elli altmış lira masrafım var.

Abdürrezzak Efendinin gözleri, yuvalarından fırladı. Elimi boynuna atıp, yanaklarını kaşımağa başladım.

— Haklısın gözümün nuru, dedi, bizim evdekiler kadından sayılmaz.

— Bak, dedim, üç dört günde bir berbere gidiyorum, saçımı yaptırıyorum. Her sefer on beş lira...

İhtiyarın ağzı açık kaldı. Elimi göğsünde gezdirdim. Gıdıklandı:

— Hihi... hi!..

Diye acayip, kedi yavrusu ile köpek yavrusu arası sesler çıkardı...

— Sonra... Bir ruj, yirmi beş lira...

— Ne?.. diye yerinden sıçradı.

— Ucuzu da var Rezzakcığım, ama, öpünce izi kalıyor.

Abdürrezzak'ın yanağına dudaklarımı yapıştırdım. Şeytan yokladı denilen çeşitten bir titreme geçirdi:

— Aman, o dediğin dudak boyasının iyi cinsinden al, dedi.

— Bir rujla iş bitiyor mu Rezzakcığım?.. Ya oje?.. Manikürcü, pedikürcü masrafı!.. Aseton... Pudra, rimel... Saç boya-

— Oooh!.. diye derin bir nefes çekti, dünya varmış! dedi. Sersemlemişti. Tartakladım, kendine geldi, artık benden iyice yüz bulduğuna inanmıştı. Onu öptüm, öptüm... Bütün suratı dudak izlerimden kıpkırmızı olmuştu. Yavaş yavaş, korka korka el hareketlerine başladı:

— A... Bak, yaramazlık yok Rezzakcığım! dedim.

Eli ayağı titriyordu. Dizlerimin dibine uzandı:

— Merhamet et!.. İnsaf et!..

Gözlerimden iki damla yaş akıttım:

— Sen beni o kadar katı yürekli bir kadın mı zannediyorsun?..

Göğsümü açtım:

— Rezzakçığım, burada da kalb var... Ben de kadınım.. Burada da bir kalb çarpıyor... Ama, her şeyin sırası var.

— Ne istiyorsun, yavrum Bayramiye? Emret!.. Emret uğruna kul köle olayım...

— Haydi Rezakcığım... Sen artık git!.. Sonra mahallede dedikodu olur.

Trabzana tutuna tutuna indi. Kapıdan çıkarken:

— Ne zaman geleyim? diye sordu.

Dudaklarımın izlerinden palyaçoya dönen suratına baktım, güldüm:

— Bu ev senin Razzakcığım, dedim, ne zaman gönlün çekerse gel!.. Yalnız bugünlerde malûm ya, sıkıntıdayım...

Arkasından kapıyı kapadım. Tekrar, gelen mektupları okumağa başladım. Dışarıda bir gürültü, kıyamet koptu. Pencereden başımı uzattım. Gürültü, haykırmalar, helvacının karısı Reşidelerin tarafından geliyordu. O taraf, bizim sokağın çıkmazının kıvrıldığı yer olduğu için, neler olduğunu anlayamadım. Çoluk çocuk, takunyalı kızlar, eteğini beline dolayan kadınlar, gürültüye koşuyorlardı. Kadınlık değil mi işte, ben de âdeta meraklandım. Merdivenlerden indim, kapıyı açınca, imamın kızı Câvidan'la karşılaştım:

— Şimdi inandım, senin kadınlığına! dedi.

— Ne olmuş?

— Ayol daha ne olacak?.. Mahalle birbirine girdi. Bakkal Abdürrezzak'ların evinde kan gövdeyi götürüyor. Herif, senin evden çıkmış, kendi evine gitmiş. Karısı Binnaz, bir de baksın ki, kocasının suratına, apukarya maskarası!.. Herifi nasıl

öpmüşsün ayol... Ne alnı kalmış, ne burnunun üstü... Her yeri kırmızı kırmızı dudak lekesi...

— Sonra?

— Sonrası meydanda... Binnaz: «Vay utanmaz herif!.. Kırk yıllık karının üstüne gül koklarsın... O iki günlük karı ile bana ihanet edersin...» diye, sürahiyi kaptığı gibi, Abdürrezzak Efendinin kafasına geçirmiş. Herifin kafasından, nah bu bileğim kalınlığında kan fışkırıyor.

Dışarıdan acı bir feryat işittik. Pencereye koştuk. Abdürrezzak Efendinin kapısına cankurtaran otomobili dayanmıştı. Câvidan:

— Doğrusu şaştım da kaldım, dedi. Erkekliğinde iş yoktu ama, kadınlığına, Allah için diyecek söz yok!

— Vallahi Câvidan, benim erkekliğim de iyidir ma, o seninle yaptığımız plâj âlemine bakma sen... Ben öyle budak deliklerinden nişan almış yüzlerce göz önünde, doğrusu utanırım...

Câvidan:

— Ah Bayramiyeciğim, seninle anlaşacağız, dedi, mahallede şöyle halden anlar bir arkadaşım yoktu. Yarın benimle gelir misin?

— Nereye?

— Seni bak nerelere götüreceğim!.. Ama aramızda kalsın... Sakın kimseye bir şey çıtlatma...

— Nereye gideceğimizi söyle...

— Bir eve... Çok güzel bir ev, kibar aile...

— Bana bak Câvidan!.. Ben kadın oldumsa, hep Hûriyeciğimin uğruna oldum. Hûriye, Hûri Bey olduktan sonra nasıl olsa bir kadın bulup baş göz olacak. Benim derdim o... Ben onu arıyorum.

— İyi ya... Gideceğimiz ev, İstanbul'un en misafirperver ailesinin evi. Tanısın, tanımasın, kim olsa girer içeri... İstanbul'un bütün erkekleri oraya muhakkak uğrar. Belki orada Hûri Beye rastlarsın.

Yüreğim hop etti:

— Sahi rastlar mıyım?

— Eğer senin karın, benim bildiğim kadınlığı zamanındaki eski Hûriye ise, muhakkak uğrar.

— Peki, gidelim ama, yarın değil... Başka gün.

Sokaktan oğlanın cırlak sesi geldi. Aldım yumurcağı içeri, bir temiz patakladım. Terbiyesini vermesen adam olmaz.

★

Sabah erkenden kalktım. Aynanın karşısında bir saat tuvalet yaptım. Kırıta kırıta daireye gittim. Müdür beni görünce, müfettiş gelmiş gibi yerinden kalktı:

— Buyurun Bayramiye Hanım!

— Nerede çalışacağım efendim?

— Benim sekreterim olacaksınız, tabii, benim odamda... Bakın, masanız hazır... Daktilo makinesi de üstünde...

Yerime geçtim, kuruldum. Müdür odacıyı çağırdı:

— Çay mı, kahve mi Bayramiye Hanım? diye sordu.

— Kahve rica edeceğim.

Kahveler geldi.

— Sizi bir yerden gözüm ısırıyor...

— Ben de sizi evvelce görmüşüm gibi geliyor.

— Allah Allah... Acaba nerden tanıyorum sizi?

O sırada kapı vuruldu. Kolunun altında imza defteri ile tomar tomar evrak, üçüncü şubeden Rıza Bey içeri girdi. Evvelâ şöyle bir beni süzdü, sonra Müdüre:

— Efendim, acele bazı evrek var!

Dedi. Müdür:

— Şimdi meşgulüm. Ben sizi çağırtırım!

Diye Rıza Beyi başından savdı. O çıktı, arkasından başka bir memur geldi. Müdür onu da savdı, başkası girdi. Gelenlerin bakışlarından, beni görmek için mahsus içeri girdiklerini anlıyor, onların meraklarını tatmin etmek istiyordum.

— Müsaade ederseniz daireyi bir dolaşayım!

— Sıkıldınız mı?

— Ne münasebet!.. Sizinle olduktan sonra insanın canı sıkılır mı? Daireyi şöyle bir gezmek istedim.

— Tabii... İsterseniz ben gezdireyim sizi!..

— Yalnız gezsem, daha iyi, siz zahmet etmeyin!..

Koridora çıktım. Herkes birbirine beni gösteriyor, arkamdan benimle beraber bir fısıltı da yürüyordu. Hangi odaya girsem, memurların ellerinden kalem düşüyor, dosyalar kapanı-

yor, daktilolar duruyor, herkes bana bakıyordu. Ben kalçalarım dalgalana dalgalana, omuz başlarım oynaya oynaya yürürken, bazı genç memurlar «Püüü!..» diye bir ıslık koyuverip rahatlıyorlardı. Daireyi gezerken, bütün memurlar işleri paydos etmişlerdi.

Kendi odama, yani müdürün odasına girince, müdürü elleri arkasında bağlı, odayı bir başından bir başına adımlarken buldum.

— Yemek zamanı geldi. Müsaade ederseniz, öğle yemeğini beraber yiyelim!

Saat daha on birdi.

— Nasıl olur?.. Bilmem ki!.. Diye kırıttım.

— Niçin olmasın? Pekâlâ olur!

Dedi. O sırada bir iş sahibi elinde evrakla içeri girmişti. Müdür evrakı eline alıp şöyle bir baktı:

— Üçüncü şubeye götür, havale ettir!

Dedi. İş sahibi adam:

— Aman efendim, kaçıncı defa üçüncü şubeye havale edilecek? dedi.

Müdür haklı olarak asabileşti:

— Burada müdür sen misin, ben miyim?

— Tabii zâtıâlinizsiniz...

— O halde benim dediğim olur. Git! ve üçüncü şubeye havale ettir.

Müdür, tavuğa kanat çırpan horoz çalımı ile etrafımda döndü. Beraber dışarı çıktık. Bütün memurlar kıta-i muntazıra gibi koridora dizilmişlerdi. Müdür, teftiş âmiri gibi aralarından geçti. Kadın memurlara, caka ile başımı geri çevirip baktıkça, hepsinin kıskançlıklarından çatır çatır çatladıklarını hissediyordum.

Müdür sokakta bir araba çevirdi. Kurbanlık koyunun kuyruğunu muayene eder gibi sırtımı avuçlayıp:

— Buyurun!

Diye beni otomobile soktu. Şoföre:

— Büyükdere!

Dedi. Bana döndü:

— Canlı salamura gazinosunda yemek yeriz, dedi.

Hiç ses çıkarmadım, sanki dolmuş arabasındaymışım gibi,

müdüre doğru sokuldum, kolunun altına yanaştım. Bilir misiniz, bu erkekler, çok aptaldırlar. Nereden biliyorsun? derseniz, eh, eskiden biz de iyi kötü erkektik ya!.. En cesur erkek bile, bir kadınla başbaşa kalınca, salaklaşır, hımbıllaşır. Öyle şapşallaşır ki... Onlara ne kadar cesaret verseniz, o kadar uyuz, o kadar sünepe olurlar.

Halbuki erkekler kendi aralarında, gönül maceralarını sallarlarken, onların yanında Meşhedi Cafer bile hiç kalır ve dikkat edin, bir erkek ne kadar fazla zamparalık hikâyesi anlatırsa, onda o kadar iş yoktur. Erkeklerde aşk hayatı, kızları takiple, yani ayaktan başlar. Sonra şöyle on altı, on sekize doğru geldikçe, aşk duyguları, bacaklardan yukarılara doğru çıkar. Nihayet çıka çıka, yaş elliyi geçti mi, dile gelir. Ondan sonra korkma!.. Hep dillerindedir. Kadınlar için erkeklerin en çekilmez olanları, ne elinden, ne de dilinden bir şey gelmeyen, kırkla elli yaş arasında olanlardır. Bizim müdür de işte bunlardandı. O şimdi, yanımda süt dökmüş kedi gibi durduğu halde, bu halini arkadaşlarına kimbilir nasıl ballandıra ballandıra, işte şöyle yaptım, işte böyle yaptım, diye anlatacaktır. Hiç bilmez olur muyum? Hep başımızdan geçti.

Kendisine cesaret vermek için biraz daha sokuldum. Ben sokuldukça, o pencereye doğru sıkıştıkça sıkıştı. Kalabalıkta, erkekler kadınları, tenhada da kadınlar erkekleri sıkıştırırlar.

— Ateşim var!

Dedim, anlamadı. Elimi avucuna bıraktım:

— Bak nasıl cayır cayır yanıyorum!

Sahiden ateşmiş gibi elimi korku ile tuttu. Halbuki, onun harareti benden fazlaydı.

— Bak başıma!.. Boynuma bak, nasıl yanıyor.

— Hasta mısınız?

— Bilmem? Galiba!..

Önündeki küçük aynadan, şoförün bıyık altından kıs kıs güldüğünü görüyordum. Biraz sonra:

— Bir üşüme geldi, diye bir kedi gibi göğsüne sokuldum.

Kadınların bu numaralarını, vaktiyle erkek olan bir kadın kadar hiç kimse bilemez. Tam bu sırada bana ne dese beğenirsiniz?

— Dünyanın vaziyeti o kadar karışık ki...

Ah bu enayilikleri, kaç defa ben de yapmışımdır. Gözleri ile dudaklarını ölçüp biçen kadınlara kaç defa, lâf kıtlığında, güzel sanatlar, yahut Şopen'in cenaze marşı hakkında konferanslar vermişimdir.

— Çok mu fazla karışık?

— Ne diyorsunuz, hem de nasıl? dedi, Fransızlar Avrupa Birliğine katılmak istemiyorlar. Sonra dolar, gün geçtikçe yükseliyor.

— Aman öyle üşüyorum ki, şu sırtımı örter misiniz?

— Arap dünyasına gelince, onlar da bir türlü Yahudilerle anlaşamıyorlar. Dolayısiyle bunun memleketimize olan büyük tesiri...

— Dıdıdıdı!.. Aman ne soğuk, dişlerim çarpıyor! Biraz bana sokulun!..

— Efendim zaten bizde hiç bir zaman bir ziraat politikası takip edilmemiştir. Bu memleket her şeyden evvel bir buğday memleketidir. Binaenaleyh...

— Aman, hava da ne kadar sıcak!.. Ptlayacağım!..

— Bana kalırsa yapılacak iş, balıkçılığa ehemmiyet vermektir. Marmaranın balıkları bir servettir.

Bereket versin, Canlı Salamura gazinosuna gelmiştik. Arabadan kendimi zor attım. Gazinonun, deniz üzerinde, tenha bir köşesine oturduk...

— Ne emredersiniz?

Garsona sordum:

— İstakoz var mı?

— Tutarız...

Müdür:

— Siz tutuncya kadar bize ne varsa getir, dedi.

Masa doldu. Bir büyük şişe de rakı geldi. İçtikçe müdürün çenesi açıldı. Bir ara:

— Evli misiniz?

Diye sordum. Burnunun ucu morardı:

— Hayır!.. dedi.

Halbuki, kendisine lâyık cadaloz bir karısı olduğunu biliyordum. Parmağından yüzüğünü çıkarmıştı ama, esmer, kılı yüzük parmağında, halkanın yeri bembeyaz belli oluyordu. Bu sefer o bana sordu:

— Ya siz?

— Henüz bâkireyim!..

Hayretten gözleri açıldı. Şaşkınlığından faydalanıp:

— Şerefinize!..

Diye kadehi ağzına dayadım. O gün müdür de, ben de daireyi asmıştık. İçtikçe bülbül kesildi. Kadınlardan çok çekmiş. Kadından yana hiç şansı yokmuş...

— Benim de öyle!..

Diye ağzımdan kaçırdım. Sonra:

— Yani benim de erkekten yana...

Diye düzelttim. Şimdiye kadar hiç bir kadın, ruhunun inceliklerini anlayamamış. Hava kararmıştı. Kendini yutturmağa çalışan bir genç kız gibi kıvrılarak:

— Geç de kalıyorum!

Dedim. Bir otomobile atladık:

— Sizi evinize bırakayım!..

— A... Nasıl olur? Mahallede dedikodu olur. Siz beni burada bırakın, ben giderim.

Zaten evin önüne gelmiştik. Elimi sıkarken, baygın baygın gözlerimin içine baktı.

Artık müdürün sekreteri olmuştum... İstediğim saatte gidiyor, dilediğim saatte çıkıyordum. Canım sıkıldıkça dairenin içinde aşağı yukarı geziyordum. Ben odalarda, koridorlarda üç aşağı beş yukarı gezinirken, arkmdan duyduğum fısıltılar çok hoşuma gidiyordu. Müdür, beni bir dakika odasından dışarı çıkarmak istemiyordu. Bir gün:

— Bayramiye Hanım, ben çalışkan memurlarımı son derecede kıskanırım, dedi.

— İyi ki, ben çalışkan değilim, dedim.

— Sizinle daha sıkı çalışmak arzusundayım!

— Sıcaklarda sıkı çalışmak zararlıdır!

— Evet ama, hakkınızda şikâyetler eksik değil...

— Ne gibi?

— Siz, dairenin içinde aşağı yukarı gezdikçe, işler yüzüstü kalıyor. Memurlar size bakmaktan iş yapamıyorlar. Her yarım saatte bir koridorlarda gezindiğimiz için, dışarı çıkmadığınız zaman da, ha şimdi çıktı, ha şimdi çıkacak, diye memurlar kapılarda sizi bekliyorlar.

— Yani çalışmamdan memnun değil misin?

— Henüz mesainizi görmediğim için bir şey söyliyemiyeceğim...

O sırada müdür muavini Cemil içeri girdi. Bizi başbaşa görünce:

— Affedersiniz, rahatsız ettim, diye dışarı çıkmak istedi.

Müdür:

— Mühim değilse, sonra görüşelim! dedi.

— Siz bilirsiniz. Umum Müdür gelecekmiş, onu haber vermeğe geldim.

Müdür yerinden hopladı: —

— Ne zaman?

— Perşembe günü... Daha üç gün var!..

— Yapacağımız işleri biliyorsunuz, değil mi?

— Evet, biliyorum Beyefendi, yangın kovalarındaki suları değiştirteceğim. Bazı kovalar, akvaryum haline gelmiş. İçlerindeki kurbağaları ve diğer su hayvanlarını temizleteceğim.

— Ben size, müfettiş, umum müdür, bakan gelince, yapılacak işler hakkında yazılı bir talimat vermiştim, ona göre hareket edin.

— Evet Beyefendi, talimatınız gereğince, örümcekleri aldırtacağım.

— Yalnız dikkat edin, arşiv dairesindeki beş senelik örümceğin yuvasını katiyyen bozmayın, biliyorsunuz, uğurlu hayvandır.

— Biliyorum, beyefendi. O örümcek maskotunuzdur. Sonra, yeniden duvarlar badana edilecek. Camlar silinerek, etraf temizlenecek, memurlar o gün mutlaka traş olacaklar... Ayakkabılarını boyatacaklar...

— Dairemizde işi olan halktan bir şikâyet olmaması için hiç bir evrakı umum müdürün geleceği güne atmayın!.. O gün, dairede sessizlik olmalıdır.

Müdür muavini Cemil dışarı çıkınca, müdür:

— Size gelince... dedi, siz de o gün kendinize, makyajınıza, giyiminize itina gösterirsiniz.

— Yani makyaj yapmıyayım mı? Daha mı kapalı giyineyim?..

— Bilâkis...

— Müsaade ederseniz, nasıl hareket edeceğime dair, müdür muavininden izahat alayım!

Müdür suratını astı. Ben dışarı çıktım. Kapılarda yolumu bekliyen gözcüler:

— Geliyor, geliyor! diye odalardakilere haber verdiler. Herkes kapılara döküldü. Ben gayet ciddî bir pozisyonla yürüdüm. Bir kadın memur:

— İnsanın şans olmalı, şu karının nesine bakarlar bilmem?.. dedi.

Yanındaki:

— Bilmez misin şekerim, dedi, zaten bizim müdür midesiz herifin biridir.

Öbürünün:

— Hepimiz bir kere geçtik oradan, onun da yakında pabucu dama atılır, dediğini duydum.

Cemil Beyin odasına girdim:

— Talimat almağa geldim, dedim.

Bu Cemil Bey, hoş bir delikanlıydı:

— Size zata mahsus talimatım var Bayan Bayramiye, dedi, son derecede mahremdir.

— Güvenebilirsiniz, ben sır saklamanın ne olduğunu gayet iyi bilirim. İtimat edin ki berberimle, terzimden başka hiç kimseye söylemem.

Oda kapısı üstündeki anahtarı çevirdi. Sonra Macar takımı kalecisinin topa sarıldığı gibi üzerime atladı. Degajman yapmağa vakit kalmadan, yere serildik.

Cemil, sırrını tevdi etmeğe kalmadan hızlı hızlı kapı çalındı. Dışarıdan müdürün olağanüstü höğürtüsü duyuluyordu.

Cemil:

— Gir şuraya! dedi.

Gösterdiği dolabın üstünde kırmızı mürekkeple bir kâğıda «Yangında ilk kurtarılacak evrak» yazılıydı. Ben dolaba girdim. Cemil de kapıyı açtı. Müdürün sesi, hidrojen bombası gibi patladı:

— Bayramiye nerede?

Cemil:

— Az evvel ayak yolunda gördüm Beyefedi, dedi.

Rahatlayan müdürle Cemil, mühim meseleler üzerinde konuşmaya başlamışlardı. Ben de o arada, dolabın içindeki yangında ilk kurtarılacak evrakın neler olduğunu incelemeğe başladım. Elime ilk gelen, Denizyollarının tarifesi oldu. Bu tarife, Şirket-i Hayriye tarafından, ben doğmadan evvel basılmış, üzerinde de «Sevahil-i mütecavire seferlerine mahsus tarife» yazılıydı. Elime bir sürü mektup geçti. Bunlar, Cemilin ve ondan evvelki bütün müdür muavinlerinin aşk mektuplarına gelen cevaplardı.

Müdür bir türlü gitmek bilmiyordu. Bacaklarımın arasında bir gıdıklanma duydum. Elimi atmamla çığlık koparmam bir oldu:

— İmdat!.. Fare var!..

Dolapla beraber yere devrildim Ondan sonrasını hatırlayamıyorum. Gözümü açtığım zaman kendimi Cemil'in kolları arasında buldum.

— Cemil!.. diye inledim.

Cemil, elindeki kolonya şişesiyle yüzümü ıslatıyordu.

— Ben seni sarışın zannediyordum, halbuki beyazmışsın, dedi.

— Ne diye suratıma o kadar kolonya sürdün? Rengim çıktı işte! Bereket versin, daha ikinci tabakadasın... Bir kat daha altında esmer tabaka var...

emil şaşkın şaşkın:

— Hiç böyle kat kat makiyaj görmedim, dedi.

— Nonoşum, makyaj değil, kamuflâj... Zeki bir kadın derhal muhitine intibak etmelidir. Amerikalı sarışın bomba Marilyn Monroe piyasaya çıktıktan sonra, şimdi badananın sarısı makbul oldu...

Sonra birdenbire aklım başıma geldi:

— Müdür ne oldu?

— Galiba işine nihayet verdi.

Acıklı bir yerli filmdeki mezarlık sahnesini hatırlayarak, iki damla gözyaşı döktüm.

— Sende bu kabiliyet olduktan sonra, sana müdür mü yok? diye beni teselli etti.

— Hep bu farelerin yüzünden oldu, Cemil dedim, yangından ilk kurtarılacak evrak arasında farelerin ne işi var?

— Sen söyle, fareleri başka nereye koyabilirim? Mahrem evrak kasasına koysam, havasız kalırlar. Hem sen beyhude korktun, senelerden beri bunlar tamamiyle ehlileşmiş, zararsız hale gelmiştir.

— Ne olursa olsun, istikbalimi mahvettin...

— Aşk uğruna istikbali mahvolan yalnız sen değilsin. Koca İngiltere İmparatoru Sekizinci Edvard bile, aşk uğruna tacını tahtını terketti.

Cemilin, çiçek bozuğu suratına baktım:

— Bilmem, değer mi? dedim.

— Eğer istersen,. karımı hemen boşar, seni alırım, dedi.

— Bilmem ki... diye cevap verdim, evlenmeyi hiç düşünmedim, fing atmak daha çok hoşuma gidiyor.

— Bütün kadınlar böyle söyler. Karım da beni böyle kafese koymuştu. Sonra da mahkeme kararıyla evlenmeğe mecbur oldum.

Makyajımı tazeledim. Ayağa kalktım:

— Aşk ıstıraptır, Cemil; dedim. Bizim gibi ilâhi aşkın iksirinden içip ebedi sermest olanlar bu fâni dünyada saadetten nasibini alamazlar. Elveda sevgilim!

Gözyaşları içinde birbirimizin boynuna atıldık. Cemil de gözyaşlarını tutamadı:

— Sakın intihar etmek için sekiz kutu uyku hapı alıp da intihara kalkma! dedi, çünkü karım bunu yirmi kere denedi, bütün uyku hapları hileli... İnsanın büsbütün uykusunu kaçırmaktan, midesini bozmaktan başka bir işe yaramıyor.

— Merak etme sevgilim, dedim, «imdat, can kurtaran yok mu?» diye bağırmadan, etrafımda beni kurtaracak insanlar görmeden hiç bir zaman denize atlamam.

Zavallı Cemil, hıçkırıklar içinde boğuluyordu. Önümde diz çöktü; iki elini omuzuma koyup:

— Ey rüyalarımın kadını!.. Ey boyalı Venüs!.. Senin ayrılığına dayanabilmek için, başka bir daktilo bulmaktan başka çare yok!.. diye inledi.

Kalbim ıstıraptan parça parça oldu. Arkama bakmadan, Cemilin odasından çıktım. Bütün daire memurları koridora birikmişlerdi. İftihardan göğsümü, her zamankinden iki santim daha şişirerek, Müdürün odasına girdim. Zavallı müdür, san-

ki dolapta kendisi yakalanmış gibi mahcuptu.

— Bay Müdür, Radyo Gazetesi yorumcusu gibi hareketimi yanlış yorumladınız, kötü mânaya çektiniz, dedim.

— Katiyyen, dedi. ben sizin ciddî bir kadın olduğunuzu daha ilk gördüğüm anda anlamıştım.

— Hep böyledir işte, diye içimi çektim. Dünyada ciddî kadınların talihi olmaz.

— Fakat dolaba girmenizi, sizin ciddiyetinize yakıştıramadım...

Tam cevap vereceğim sırada içeri bir adam girdi:

— Beyefendi, dedi, rica ederim şu işimi yapıverin, iki aydır kapınızı aşındırdım. Alt tarafı bir imza... Gel git, gel git!..

Müdür:

— Alt tarafı bir imza ise, atıver gitsin!

Dedi. Hiddetle ayağa kalktı:

— Efendi, efendi, kendine gel!.. Bir imza deyip geçme!.. Bütün harpler imza ile açılır, bütün muahedeler, mütarekeler, barışlar imza ile olur. İmza vermeden taksitle mal bile alamazsınız. Bir imzanın sorumluluğunu biliyor musun? Kanundan anlamazsınız, nizamdan anlamazsınız... Bir imza der geçersiniz. İnsan düşünmeden nikâh memurunun karşısında bir imza atar, sora ömrünün sonuna kadar kara kara düşünür. İmza atmak o kadar kolaysa, taksitle alacağım buz dolabına kefil diye imza at bakalım.

Müdür hiddetten kıpkırmızı olmuştu. Zile bastı, gelen odacıya bağırdı:

— Ben sana, bu saatte müşteri kabul etmeyin! demedim mi?..

Elinde dilekçe, elpençe duran adam.

— Affedersiiz, ben müşteri değilim, dedi.

Müdür büsbütün kızdı. İki memurla, bir daktilo çağırdı, memurlara:

— Siz de şahit olun, dedi, bu adam bana hakaret etti.

Sonra adama döndü:

— Hakaretin ne olduğunu ben sana gösteririm ulan!..

— Aman efendim, bendeniz zâtıâlinize katiyyen hakaret etmedim.

— Daha nasıl edeceksin?.. Alt tarafı bir imza demedin

mi? Ne demektir bu? Senin imzan kaç para eder, demektir.

Daktiloya döndü:

— Yaz!..

Daktilo kız, kâğıdı makineye geçirdi.

— 8 Haziran 1954 Perşembe günü, iş saati dışında saat 21 de...

Adam itiraz etti:

— Saat 21 değil, 15...

— Senin saatin bozuk... Geri kalmış...

Şahit olarak gelen memurlara döndü:

— Saatiniz kaç?

— Yirmi biri üç geçiyor...

Öbürü:

— Yirmi bire iki var, dedi.

— Devam edin, saat 21 de, kapısını tekmeliyerek içeri giren...

Yine adama döndü:

— Adın ne?

— Baha...

— Soyadın?

— Serter...

Müdürün rengi sapsarı oldu. Memurlar, kara yele tutulmuş gibi, sarsıldılar. Müdür:

— İşinizi de öğrenebilir miyim? dedi.

— İşim mi? Yazın, dedi, Arttırma-Eksiltme İşleri Umum Müdürü...

Zavallı müdür, kolları kırık Apollon heykeli gibi kala kaldı. Neden sonra:

— Biz, zâtıâlinizin Perşembe günü teşrif edeceğinizi haber almıştık. Hem efendim... Vallahi bilaaâhi, şuradan şuraya sağ salim gitmeğe kısmet olmasın, sizi tanıyamadım. Eğer tanısaydım... Şimdi ne söylesem yalan. Hattâ zatıâliniz geleceksiniz, diye yangın kovalarındaki kurbağaların temizlenmesini, bütün memurların temiz iç çamaşırları giymesini emretmiştim.

Baha Serter Bey koltuğa oturdu:

— Bay müdür, dedi, demokrasi geldikten sonra, eski camlar bardak oldu. Şimdi öyle davul zurna ile teftişe geliyorum diye bir hafta evvelinden haber salıp düğün dernek yapmak

yok... Anladınız mı? Şimdi dairemizde temizlik var.

Müdür:

— Biz de yaptıracaktık, badana yapılsın, örümcekler alınsın! diye emir vermiştik.

— Derhal sıhhi sebeplerden istifanızı yazın!

— Maaşallah turp gibiyim, Beyefendi. Yalnız üzerinize âfiyet emeroitten biraz ıstırabım var, onun da katiyyen işime zararı yok... Turp gibiyim, turp!..

— Turp gibi olduğunuz belli... Fakat ibze byır turbu lâzım değil!.. Demek ki istifa etmiyorsunuz?

Daktiloya döndü:

— Yaz kızım! Görülen lüzum üzerine dairemizden ayrılmıştır.

Az evvel şahit olarak gelen iki memur, saatlerine baktılar. Biri:

— Saat tam on beşi on geçiyor, dedi.

Öbürü:

— Allah sizden razı olsun beyefendi, dedi, bu suretle bizi kırtasiyecilikten kurtarmış oldunuz.

Umum Müdür Baha Serter bana döndü. Bir İngiliz centilmeninin, bir leydiye hitabı kadar nezaketle:

— Affedersiniz, Hanımefendi, dedi, kim olduğunuzu sorabilir miyim?

— Bayramiye!..

— Benimle biraz gelir misiniz?

Umum müdürle çıktık. Üst katta başka bir odaya girdik. Müdür muavini Cemili çağırdı. Beni gösterdi:

— Bu hanımın vazifesi nedir? Kendisine sordum. Pek mahcup oldukları için söylemediler.

— Bayramiye Hanım maaş bordrosunda, iki kapıcı, üç odacı ve iki hademe yerine imza atar, maaş alır. Başka vazifesi yoktur.

Umum Müdür bana döndü:

— Bu kadar işi tek başınıza nasıl yaptığınıza şaştım doğrusu, dedi.

— Evet, dedim, bir aydır bu kadar hizmet ettim, sonunda da beni işten çıkardılar.

Cemil'e:

— Siz çıkın! dedi.

Odada yalnız kalmıştık.

— Sizi tekrar kadroya alabilirim, ama bu sizin elinizde, dedi.

— Sizin gibi asil bir erkekten ben de böyle kibar bir hareket, asâlet beklerdim, dedim.

Suda yiyecek bir şey arayan kaz gibi boynunu uzattı. İki adım geri çekildim:

— Henüz vazifeye başlamadım, dedim.

— Akşam saat sekizde Katya Pastahanesinde buluşalım, dedi.

— O saate kadar yağlı bir kısmet çıkmazsa mutlaka gelirim, dedim.

Baha Serter Bey dairede teftişe başladı. Ben de oradan ayrıldım. Doğru eve gittim.

Daha sokağın başında, bizim evden gelen cünbüş seslerini, kahkahaları duydum. Acaba ne oluyordu? Yoksa ben yokken, sevgili karım, yani kocam, Huri Bey mi gelmişti?

Kapıyı açtım. Burnuma keskin bir anason kokusu geldi. Merdivenleri ikişer ikişer çıktım. Gördüğüm manzara karşısında düşüp bayılacaktım.

Benim bacak kadar oğlan, masanın başında, etrafında kendi yaşında üç kız, iki oğlan daha var.

— Bu ne hal ulan?

Oğlum Ahmet, bacak bacak üstüne atmış, sigarasından bir nefes aldı:

— Hiiç... Arkadaşlarla eğleniyoruz, dedi.

Doğrusu, kızmış gibi yaptım ama, aslında da memnun oldum. Oğlum artık, sigara içiyor, içki kullanıyor, kızlarla kırıştırıyordu. Demek ki, büyümüştü, artık erkek olmuştu.

— Gel buraya ulan!

Diye bağırdım. Ayağa kalkarken, yere bir şey düştü. Eğilip baktım. Yere düşen bıçaktı. Bıçağı yerden aldım. Üzerinde «Bursa yadigârı» yazıyordu.

— Ne bu?.. Bu ne?..

— Kama! Ne olur ne olmaz, İnsanın bu zamanda dostu var, düşmanı var.

Ahmedi, içeriki odaya çektim:

— Oğlum Ahmet, dedim, ben senin hem baban, hem de anan sayılırım. Gözünü kulağını aç, beni iyi dinle. Bugüne kadar seni terbiyem dairesinde yetiştirmek için neler çektim. Yaradana kurban olayım, görüyorum ki, bugün çok şükür bir delikanlı oldun. Artık sigara içiyorsun, rakı içiyorsun, kızlarla dalga geçiyorsun, bıçak taşıyorsun... Bu günleri bana gösteren Tanrıya çok şükür... Daha yaşın on bir ama, erken kendine geldin. Demek ki, sen de bizim cinsimize çektin. Doğduğun zaman, rengini sarı görünce, anandan şüphelenmiştim, amma artık içimde hiç bir şüphe kalmadı. Tam benim oğlumsun... Artık yetiştin demektir. Bundan sonra bana ihtiyacın kalmadı. Ben analık, babalık vazifemi yaptım. Artık elin ekmek tuttu. Ben dul bir kadın sayılırım. Bundan sonra evimde böyle rezaletler istemem. Bugünlük sana müsaade ediyorum...

Ahmet, hiç sesini çıkarmadı. Sallana sallana yanlarına gittiği arkadaşlarına bağıra bağıra:

— Kocakarı bizi evden sepetliyor! dedi.

Kızlardan biri:

— Boş ver be Ahmetçim, dedi, hayatta ben olduktan sonra benim sırtım yere gelir de, senin sırtın yere gelmez evelallah...

Ben içerden, onları dinliyordum.

Kız:

— Ben Ahmetçiğimi kuş sütü ile beslerim! dedi.

Zamane çocuklarının terbiyesi demek ki, bu kadar bozulmuştu. Ama oğlumun eli ekmek tutmuş olduğuna göre, artık gözüm arkada kalmıyacaktı.

Onlar bir yanda âlem yaparlarken, ben içerde divana uzandım. Hayatımı düşünmeğe başladım. Benim istikbalim ne olacaktı? Ben Hüriciğimi bulmak için bu kadar zahmetlere katlanmış, kadın olmuştum. Halbuki hayat gailesi yüzünden onu arıyamıyordum. Bir bakıma da kadınlık hoşuma gitmiyor değildi. Yaşamak, kazanmak daha kolaydı. Eğer bütün erkekler, kadınlığın bu kadar rahat, bu kadar güzel bir şey olduğunu bilselerdi, muhakkak ki, hepsi de benim gibi bir ameliyatla kadın oluverirlerdi.

Salondan nâralar gelmeğe başladı. Oğlan işi azıtmıştı. Bir

tekme ile, odanın kapısını açtı:

— Bana bak kocakarı, dedi, ben seni erkek bilirdim, sen kalktın bu yaştan sonra karı oldun. Bundan sonra anam avradım olsun, bu eve adım atarsam!..

— Büyük yemin etme oğlum, dedim. Ben kadın oldumsa, bu devamlı değildir. Bugün kadınsam, yarın erkeğim. Düşmez kalkmaz bir Allah var!.. Hükûmetin kâr hadleri kararnamesi gibi bir şey. Anamı bulmak için kadın oldum. Sıkıya gelince, gider doktora bir ameliyatla erkek olurum.

— Kısa kes, sobalık olsun! Bana elli papel ver de gideyim artık!..

Ne olsa ana kalbi... Çantamdan bir elli lira çıkarıp verdim. Gözlerim dolu dolu oldu. Ciğerim parçalandı. Yavrumu göğsüme bastırdım:

— Güle güle git oğlum! dedim. Tuttuğun altın olsun. Sıkışırsan, başın dara gelirse, yine gel!..

Bir gürültü, bir patırtı, evden çıktılar. İçime bir hüzün çöktü. Hayatta yapa yalnız bir kadın kalmıştım. Artık yavaş yavaş Hûri Beyi bulmaktan ümidim kesiliyordu. Neredeyse, gidip ameliyat olacak, tekrar eski erkekliğime kavuşacaktım.

Saat sekize yirmi vardı. Kalktım, tuvaletimi tazeledim. Bir taksiye atlayıp Katya pastahanesine gittim. Umum Müdür, Baha Serter orada bekliyordu. Beni görünce, fırladı:

— Hoş geldiniz, dedi. Gelmiyeceksiniz diye, bilmezsiniz ne kadar heyecanlandım.

— Fazla beklettim mi? diye bir gerdan kırdım.

— Sizi bütün hayatımca beklerim, dedi.

Garsona sütlü kahve ısmarladım.

Baha Serter beyin, bizim müdür gibi sünepe bir herif olmadığı belliydi. Bu herifin elinden bu gece kendimi kurtarabilmem herhalde zor olacaktı.

— Alaturka sever misiniz? diye sordu.

— Bayılırım! dedim.

— Öyle ise sizinle bu gece bir bahçeye, saza gidelim!

— Nasıl isterseniz.

Oradan çıktık, bir otomobile atladık.

— Çek oğlum Adalet bahçesine! dedi.

Daha otomobilde rampa etti. Elini omuzuma attı:

— Bayramiye hanım! dedi. Daha sizi ilk gördüğüm andan itibaren, ruhumda garip ürperişler duydum. Bence aşk budur işte!.. Aşk gözlerde başlar Emin olun, sizin o sehhar gözlerinizle karşılaşınca yıldırımla vurulmuşa döndüm.

Aşk hakkında konferans verirken, elleri de boş durmuyordu:

— Yaramazlık yapmayın rica ederim! dedim.

Otomobil ağaçların üzerinde yeşil, sarı, kırmızı, neon lâmbaları yanan bir bahçenin kapısında durdu. İçerden saz sesleri duyuluyordu. Masalar tıklım tıklımdı. Garson, Baha Beyi görünce seğirtti, yerlere kadar eğilerek:

— Masanız hazır Beyefendi, dedi.

Bizim Umum Müdürü, buralarda tanıdıklarına göre, ince, yüksek zevk sahibi bir adam olduğu anlaşılıyordu. Sahnede, memleketimizin tanınmış alaturkacı sanatkârlarından sekiz çalgıcı vardı. Bunlardan elinde uzun saplı bir saz tutanı, oturduğu yerden, Baha Beye kandilli bir temenna sarkıttı.

Baha Bey:

— Tanırsınız değil mi? dedi, memleketimizin biricik sanatkârı Tamburî Hasan...

Dümbelekçi de bir selâm verdi. Baha Bey ona da eliyle bir işaret çaktıktan sonra bana döndü:

— Adını duymuşsundur: Meşhur darbuka Osman... Bütün Orta Şarkta, Yakın Şarkta, Uzak Şarkta darbukada üstüne çıkan yoktur.

Bütün çalgıcıları tanıyor, bana hepsinin hal tercümesini anlatıyordu:

— Bu da büyük sanatkâr kemani Cafer... Zavallının karısı, Kanuni Süleymana kaçtı. Ama, o da zaten bu kadını, klârnet Aptinin elinden apartmış, almıştı.

Garson geldi. Umum Müdür bana döndü:

— Ne içersin canım?

Umum Müdürle çarçabuk samimî olduğumuz için, pişkin bir karı edasiyle:

— Ne olsa içerim şekerim! dedim.

Garsona:

— Bir şişe rakı... Kavun, beyaz peynir, komple meyva... Sıcak meze... Ne varsa getir işte!.. dedi.

Tahta sandalyenin üstünde kazığa oturmuş gibi rahatsız

oluyordum. Kaidem, ikide birde sandalyeden kayıyordu. Bu da yetişmiyormuş gibi, Baha Bey de koca gövdesiyle üzerime abandı. Bir elini de boynuma doladı. Ağırlığının yarısından çoğunu ben taşıyordum. İskemleden kaymamak için, ayaklarımı masanın bacağına dayadım. Herif, bana abandıkça, tahmin edeceğiniz gibi, zor duruma düşüyor, ben de masaya abanıyordum.

— Bilsen, seninle başbaşa ne kadar mes'udum! dedi.

— Al benden de o kadar!.. dedim.

Garson, masamızın üstünü kadehler, içki ve çeşitli mezelerle süsledi. Baha Serter eliyle kadehimi doldurdu.

— Bu tatlı gecenin şerefine cicim! dedi.

Kadehleri tokuşturduk. Ben bir yudumda kadehi dikince Baha Beyin gözleri faltaşı gibi açıldı:

— Hem de susuz içiyorsun! dedi.

— İstanbulda her zaman su bulunmaz, onun için böyle susuz içmeğe alıştım, dedi.

Bir alkış koptu. Sahneye acı yeşil tuvaletli bir kadın çıktı. Parmakları, boynu, bilekleri, her tarafı mücevherlerden, taşlardan, altınlardan ışıl ışıl yanıyordu. Bir gerdan kırdı. Kemancı ile fiskos etti. Kanuni Süleymanın kulağına bir şeyler söyledi, gülüştüler. Baha Bey:

— Bu kadını sahneye ilk çıkaran benim! dedi. Şimdi meşhur bir ses sanatkârı oldu. Yirmi senedir sahnede...

— Amma yaptınız, dedim, bu kadın olsun olsun da yirmi beşinde olsun.

— Siz ne söylüyorsunuz? dedi, bu kadın yirmi senedir, yirmi beş yaşındadır. Şimdi bir Rols Roys arabası var. Biliyorsunuz, Türkiyede bu Rols Roys arabalarından yalnız on altı tane vardır. Dört tane dağ gibi apartıman yaptı. Bankada da en az yüz bin lirası var.

İçim hop etti:

— Nasıl yaptı bunları? diye sordum.

— Sesinin sayesinde, dedi, onu ilk defa ben keşfettim. İzmirde Rejide çalışıyordu. Bir şey söyliyeyim, ama kimseye söyleme... Çingenedir. Bakma, şimdi hanımefendi oldu...

Sazlarla beraber kadın şarkı okumağa başladı:

Aşkın ile gündüz gece giryanım efendim

Bülbül gibi gül yüzüne hayranım efendim...

Baha Serter Beye:

— Ben de size müsait bir yerde şarkı söyliyeyim! dedim.

— Demek sesiniz güzel!

— Öyle söylerler.

— Çok memnun oldum. Aman bu gece bana bir şeyler söyleyin...

Durmadan çakıştırıyorduk. Baha Bey üstüme yaslandıkça yaslanıyordu. Akşam iş paydosunda Topkapı tramvayına asılan yolcular gibi, sırtıma abanmıştı. Nerede ise üstüme çıkacaktı. Kalçalarım tahta sandalyeden kaydıkç ben de masaya dayanıyordum. Herifin ağırlığına, ne ben, ne de masa dayanamadı. Bir şangırtı ile masa yere, ben de masanın altına yuvarlandım. Hâlâ, Umum Müdür, sırtımdaydı.

Herkes birbirine girdi. Şarkı da, saz da durdu. Bütün rakılar, cacık, mezeler üstüme başıma dökülmüştü. Garsonlar yetişip kaldırdılar. Artık dayanamadım:

— Sanki bu kadar dayanacak ne vardı? dedim.

O garsona:

— Yeniden bir masa kurun! diye emir verdi.

Etraftan halimize gülüyorlar. Bazı masalardan da söyleniyorlardı:

— Kâfir, şişede durduğu gibi durmaz!

— Bu içkiyi burnuna değil, adam gibi ağzına içmeli!..

Masa yeniden şenlendi. Baha Serter Bey içtikçe zivanadan çıkıyordu. Doğrusu ben de puslayı şaşırmıştım. Sahnedeki şarkıcı kadınlarla beraber, ben de okumağa başladım.

— Hariçten gazel okumak memnudur! diye bağırmağa başladılar.

Artık körkütük olmuştum. Baha Serter Bey, içtikçe coşuyor:

— Nasıl, nasıl! diyordu. O sizin müdür olacak herife iyi yaptım mı?

— Çok iyi yaptın, eline sağlık!..

— Yaparım!.. Memleket meselesi oldu muydu, babamı dinlemem... Ha di mi? Nasıl söyledim herife? İyi söyledim mi?

— Çok iyi söyledin... Ağzına sağlık...

— Sahi, iyi söyledim mi?

— İyi söyledin yahu!..

— Nasıl kalp beşlik gibi bozdum herifi... Vallahi dinlemem... Bir yolsuzluk gördüm mü, hemen bozarım... Almış karıları karşısına, ne o? İş yapıyor. Memleket de bunlardan hayır görecek... Ama ne güzel bozdum herifi...

— Çok güzel...

— İtin ardına soktum, soktum çıkardım.

— Keşke hiç çıkarmasaydın da orada kalsaydı...

— Püfff... Ben böyle kaç kişiyi on paralık etmişimdir. Efendim, vazifede ciddiyet lâzım. Değil mi canım? Söyle hayatım, söyle şekerim, vazifede ciddiyet lâzım mı, değil mi?

— Ciddiyet de, sululuk da tam kararınca olmalı...

— Hay ağzını öpeyim... Ne güzel söyledin. İşte bu memlekette ciddiyet ile sululuğun hududunu bir türlü ayıramamışlardır... Şerefine anam...

— Şerefine nonoşum!

Sahneye çıkan bir şarkıcı hanım, elindeki kırmızı ipekli mendili çevire çevire:

Ha bu diyar ha bu diyar...
Ha bu di, ha bu di,
Ha bu diyar!..

Diye oynak bir şarkı söylüyordu. İkinci şişeyi bitirirken umum müdür tekrar abanmağa başladı. Ben zaten zor duruyordum. Büsbütün sululanan umum müdür:

— Bayramiye! Hayatım!.. Anla beni... Hayatta dayanacak hiç bir yerim yok! Dalından kopmuş, rüzgâra kapılmış bir yaprak gibiyim; diyordu.

Masalar boşalmıştı. Bundan sonra bu herifle ne yapacağımı, kötü kötü düşünmeğe başladım.

— Haydi kalkalım! dedi.

— Garson!.. Hesap!.. diye bağırdı.

Hesap pusulasına bakacak hali yoktu. Garson:

— Doksan dört lira beyefendi, dedi.

Çantasından bir yüzük çokarıp attı. Adamı, bu halinde bırakıp gidebilirdim. Fakat alaturka şarkıcı olup, zengin olmak ümidi içimde uyanmıştı. Meşhur bir şarkıcı olursam, adımı herkes duyar, gazeteler benden bahseder. mecmualarda çıplak resimlerim çıkar, bu suretle belki de Hûri Beyin ağ-

zı sulanır da beni arar, bulurdu. Bahçenin kapısında bir otomobile atladık:

— Nereye gidiyoruz? diye sordum.

— Otele civanım! dedi.

— Yooo... dedim, ben öyle otellere falan gidecek kadınlardan değilim. Ben sizinle bir arkadaşlık yaptım. Sen beni âdi bir kadın sandın galiba... Hususi bir ev olsa, haydi neyse...

Baha Serter Bey, fena halde bozuldu:

— Bu otel, senin bildiğin, her zaman gittiğin otellerden değil, dedi. Son derecede namuslu oteldir. Tanımadıklarını katiyyen almazlar...

— Mademki namuslu otel olduğuna teminat veriyorsun, pekâlâ... Ama, beni şarkıcı yapmayı vaadettiğini unutma...

— Bütün varlığım üzerine yemin ederim... Seni elinden tutup meşhur bir sanatkâr yapmazsam, bana Baha demesinler...

Otomobil, Beyoğlunda ara sokaklardaki otellerden birinin kapısında durdu. Baha Beyin, evvelden otelde yer ayırttığı belliydi. Otel kâtibi anahtarı verdi. Sallana sallana, merdivenleri çıktık. Kadınlık hayatımın en büyük macerası bu gece olacaktı. Odaya girer girmez, Baha Bey, karyolaya uzandı, sayıklar gibi konuşmağa başladı:

— Bayramiye! Bayramiye!.. İnan ki, hayatta... Ben, sözümün eriyim... Canım... Ciğerim... Mademki ben sana... Ha... dil mi? Neredesin? Bayramiye...

Yerinden zorla kalktı. Korkunç Amerikan filmlerindeki, gündüz insan, gece hayvanlaşan bir acayip mahlûk gibi sallana sallana üzerime geldi. Gözleri kaymış, kravatı sarkmış, elleri titrek, ağzından da salyaları akıyordu. Ben ne yapacağımı şaşırmıştım. Odanın bir köşesine sıkıştım. O anda, iffetimi muhafaza için aklıma bir kurnazlık geldi:

— Bahacığım, dedim, maalesef...

— Neden? Neden? diye inledi...

— Çünkü...

Dedim, kulağına neden maalesef olduğunu fısıldadım. Olduğu yere çöktü. Elinden cicisi alınmış çocuk gibi hüngür hüngür ağlamağa başladı:

— Zaten benim şansım yoktur, dedi.

— Ne yapayım şekerim, hastayım, dedim.

O tekrar:

— Ne talihsiz herifim! dedi, anam bile beni Şubatın yirmi dokuzunda doğurmuş.

— Şubatın yirmi dokuzunda doğmakla talihsizliğin ne alâkası var? diye sordum.

— Olmaz olur mu? dedi, ben arkadaşların doğum yıldönümlerinde her sene hediyeler alır götürürüm. Halbuki Şubat her sene yirmi sekiz çeker, dört sene bir yirmi dokuz olur. Onlar da bana ancak dört senede bir hediye getirirler.

Bunları söylerken kusmağa başladı. Gözyaşları, salyaları, ağzından çıkanlar birbirine karışmıştı. Muşambaların üzerine serilip sızdı. Ayağımla dürttüm. İniltiden başka ses çıkarmıyordu. Yatağa uzandım. Rakat bir uykuya daldım.

Sabahleyin uyandığım zaman, ağzımın içi zehir gibiydi. Evvelâ nerede olduğumu farkedemedim. Etrafımı yokladım. Hiç bir kazaya belâya uğramamıştım. Komodinin üstündeki sürahiyi ağzıma diktim, kana kana sürahideki suyu içip bitirdim. Acaip bir horultu geliyordu. Umum müdür, hâlâ olduğu gibi muşambaların üstünde hırıltı ile horultu arasında fosurtulu bir istim koyuvererek uyuyordu. Odanın yanındaki banyoda güzelce yıkandım. Banyodaki aynada çıplak vücudumu seyrettim. Kendi kendime:

— Bayramiyeciğim, sende daha çok iş var, kıymetini bil! dedim. Baha Serter Beyi dürteliye dürteliye zorla uyandırdım. Yarım saatte ancak kendine gelebildi. İlk sözü:

— Dün gece amma da eğlendik, ha? Dil mi? diye sormak oldu. Üstü başı berbat bir haldeydi. Otelden beraber çıktık.

— Hani, dedim, vaadetmiştin?.. Ben şarkıcı olacaktım?

— Hadi, seni meşhur bestekâr Hayreddin Seser'e götüreyim. Piyasadaki kadın şarkıcıların yarısından çoğunu o yetiştirmiştir. Bir kusuru vardır, hemen âşık olur. Mediha Şensedayı o yetiştirdi. Kadın sonra, adamın ne kadar eşyası varsa aldı kaçtı. Mehpare Altınses de onun talebesidir. Adamcağıza en aşağı otuz bin liraya patladı. En sonunda, ihanet etti, bir figüran namzedi ile kaçtı. Ya Şükriye Sesigür'e senelerce emek verdi de o da adamı kaz gibi yolduktan sonra, başka birini buldu.

Meşhur bestekârın Osmanbeydeki apartımanına gittik. Ba-

ha Serter Bey:

— Size, billûr sesli bir hanım getirdim. Fevkalâde tatlı, güzel sesi var. Sayenizde adam olup piyasaya çıkmak istiyor, dedi.

Muhterem bestekâr:

— Bildiğiniz bir şarkıyı okur musunuz? dedi.

Kör olsun, doğru dürüst, başından sonuna kadar da hiç bir şarkı bilmem. Yarım yamalak bildiklerimden birini söyledim:

Cevriyemin bakışları iç açar
Rüzgâr da eteğini ah açar,
O kadar açma aman Cevriyem,
Sonra da yavrum toz kaçar...
Aman da Cevriyem...
Sonra da yavrum toz kaçar...

Üstad Hayrettin kaşlarını çattı:

— Yeter, yeter, kesin! dedi, halk müziğinden bildiğiniz varsa söyleyin.

— Var, dedim, söylemeğe başladım:

Zurnası var gümüşten
Ben vaz geçtim bu işten,
Beni de baştan çıkaran,
Ablam ile enişte.

Üstad Hayrettin suratını buruşturdu:

— Rica ederim, susun! dedi, memleket havalarından bildiğiniz var mı?

— Çoook!..

Arabası dört teker, hanımım,
Arabası dört teker...
Beyoğluna kız çeker, imanım...
Beyoğluna kız çeker!..
Beyoğlunun kızları, civanım,
Beyoğlunun kızları,
İşmar eder, göz süzer, civanım...
İşmar eder göz süzer.

Üstad Hayrettin, parmakları ile kulaklarını tıkamıştı:

— Bunlar şarkı değil! diye bağırdı, klâsik musikimizden bilmiyor musunuz?

— Bilmez olur muyum? «Çıkmam Allah etmesin meyhane-

den» i biliyorum. «Akan sular şarap olsun» u bilirim.

Hemen söylemeğe başladım:

Bana aşkın şarabını sundu yarim dün gece...
Yudum yudum içtim aşkı dudağından gizlice...

Baha Serter Beye, söylediğim şarkı dokunmuştu. Gözleri dolu dol uoldu. İçini çekti:

— Nur ol Bayramiye ciğerim! diye bağırdı.

Fakat Üstad Hayrettin:

— Kızım, dedi, siz her iş yapabilirsiniz, ama şarkı söyliyemezsiniz...

Eteğimin kuyruğuna baka baka üstadın evinden çıktım. Baha Bey:

— Tebrik ederim, dedi.

— Neyi tebrik ediyorsun? Baksana adam ne söyledi?

— Ben de onun için tebrik ediyorum ya... Meşhur ses sanatkârı Mehcûre'yi bilirsin!.. Yine bülbül sesli Nâzanı tanırsın... Memleketimizin medarı iftharı Nûdiye Fırfır'ın adını duymuşsundur. Bunların her biri şimdi gecede iki üç yüz lira kazanıyorlar. Üstad Hayrettin bunlara: «Benim sizin gibi sesim olsa, değil şarkı söylemek, ağzımı açıp konuşmam bile!.» demişti. Bak hepsi de ses yıldızı, saz bülbülü oldular.

İçime cesaret gelmişti. Ben artık yapacağımı biliyordum.

— Artık bana müsaade, dedim.

— Gidiyor musunuz? dedi. halbuki ben sizden ebediyyen ayrılmak istemiyorum.

— Rica ederim Baha Bey, vazife ile sululuğu birbirinden ayıralım, Allaha ısmarladık.

Bu herife fazla yüz vermek işime gelmezdi. Bastım yürüdüm. Doğru, akşamki sazlı bahçeye gittim. Gündüz kimseler yoktu. Bahçeyi temizleyen adama:

— Buranın sahibi kim? diye sordum.

— Halil Beyi mi soruyorsun? dedi.

— Sahibi kimse, işte onunla konuşacağım.

— Buranın sahibini tanımayan da var mı? Meşhur Kürt Halil...

— Nerede kendisi?

— Akşam altıda gelir.

Oradan eve gittim. İnsan kadın olunca geçim derdi kal-

mıyordu. Giyim kuşam, üst baş derdi kalmamıştı. Erkek olanların ne kadar enayi olduklarını artık iyice anlamıştım. Eğer bir de şarkı söylemeğe başlarsam, bir apartıman yapar. Hûriciğimi de bulur, onunla ömrümüzün sonuna kadar bir yastıkta emekliye ayrılırdık.

Akşam altıya kadar evde dinlendim. Ne ise, erkekten dönme karı olduğumdan cildim fazlaca münbit olduğu için olacak, kıllar çabucak uzayıveriyordu. Münasip şekilde ağda kaynatıp fazla kılları aldım, kaşlarımı cımbızla inceltttim. Yüzüme evvelâ bir astar, üstüne de bana pek yakışan verem sarısı pudra sürdüm. Bu makyajla, filmlerdeki esrarengiz kadınlara dönüyordum. Nezle göğsüne inmiş gibi boğuk, kısık sesli, yanakları avurtlarına yapışmış, soluk benizli kadınlar, ne kadar aptal olurlarsa olsunlar, erkeklerin gözünde mânâlı kadındırlar. Ben de mümkün olduğu kadar mânâlı olmağa çalıştım. Çalgılı bahçeye gittim. Garsonlar, hazırlıkla uğraşıyorlar, masaları tertipliyorlardı. Eski mahalle bekçileri kılığında pala bıyıklı, altmış yaşlarında kadar iri kıyım bir adam da ortada dolaşıyordu. Adam yanıma geldi:

— Bu sahatta ni arirsen babo? diye sordu.

— Halil Beyi görmek istiyorum.

— Hellil Begi mi? Hellil Begi nideceksin?

— Yiyeceğim.

— Vıy bubasının canına!.. Uy bubaam! Yiyeceksin he mi?

— Ayol Halil Bey nâpıhr? Bişiiler konuşiciim işte!..

— Ne ki gonuşacahsın, gonuşah.

— Sen ne odun herifsin be... Ben sana Halil Beyi soruyorum. Sennen ben ne konuşlim?

— Gurban! Ne gızirsen? Hemi diyirsin ki, efendime deyim, Hellil Begi istiyrem, hemi de bağa gızirsen... Dorgu degil mi? De ki değil, amennâ degil...

— Hay dilini eşek arısı soksun.

— Kime deyisin?

— Sana!..

— Ahan bağa mı deyisin? Ula Türkçeyi ben bilmirim de sen mi bilisen?

— Ağzını topla, yoksa o ağzını yırtar, faraşa çeviririm.

— Soyha çıksın senin kibi garıya. Hele bi dur, seni şincik

pulise virem de gor.

Fena halde kızdım. Tepem attı. Erkekliğim üstüme geldi:

— Hastir ordan!.. diye bağırdım.

O da avazı çıktığı kadar garsonlara bağırdı:

— Ula Hesso!.. Ula İrbaham!.. Aloo!.. Miro... Hele gelin de bahah şu garının zoru ne ki?

Garsonlar, hepsi birden üşüştüler. Yaşlı bir ermeni garson bana döndü:

— Ne isteoorsun? Kimin evini soroorsun?

— Halil Beyi soruyorum. Şu herif bana etmediğini komadı.

Ermeni garson güldü:

— Ne kıyak iştir be!.. Elin herifinin suratına karşı herif deoor be... Halil Beynen surat be suratsın, haylen bana soroorsun?..

— Ay, Halil Bey dedikleri bu mu?

— Hee... Ta kendisi.

Bu sefer Halil Bey söylendi:

— Ne belledin?.. Begenmedin mi? Zabahberi, söylirem söylirem, agnatamirem...

Ermeni garson:

— Bir suval ider isem hayretlik getirmezsin. Sıfatından aristokratik bir durum akoor... Acep akşam için entim bir masa angaje edeceksin?

Ben, yaptığım gaftan fena halde bozulmuştum. Halil Beye döndüm:

— Çok affedersiniz, dedim. Sizi böyle görünce Halil Beye benzetemedim.

— Dorgu... Sen de çoh effedersin...

Garsonlar etrafımızdan çekildiler...

— Söyle bahah, ni istiysen?

— Burada mı konuşalım?

— Ya nirde gonuşah? Nire gideciyik ki?..

— Efendim ben alaturka şarkı okurum. Eğer ihtiyacınız varsa...

— Garı gısmına adamın ehtiyacı olma mı ki... Ohu bahah bi yol da diğniyek... Hele çık sahneye, bi puruva et bahah!..

Sahneye çıktım.

— Ne istersiniz? Ne söyliyeyim? diye sordum.

— Mahberi biliy misen?

— Bilirim.

— Di heydi ohu!

Başladım Makberı okumağa...

Her yeeeer karanlıuık...

Pür nuuuuuur o mevkiii..

Mağrip mi yoksaaaaaaa...

Makber mi Ya Rââââââââpp!...

— Yiter, yiter!.. Ahan buba angace ittim gitti.

Sevinçle sahneden indim.

— Beğendiniz mi?

— Çoh begendim. Gögsüne gader cıbıl bir iresmini, fötegırafini çıhart... Gazatalara iln virek, diyek ki billir sesli ohuyucu... Efendime diyem... Adın neyidi?

— Bayramiye.

— A-ah!.. Olmir... Senin adını degiştirek...

Bir çok kadın isimleri saymağa başladı:

— Gulizer, Mehlika, Eyten, hah... Buldum. Senin adı Eyten olsun... Soyadı Balses... huh... Ey mi?

— İyi...

Hemen gazinodan ayrıldım. Doğru eve geldim. Evvelce çektirdiğim bikinili, bikinisiz bir sürü resmim vardı. Onları ayırdım. Gazinoya gitmeden evvel, biraz kendimi dinledim.

Kadın olduğumdan beri, her günüm bir yerde geçiyor, hareketli bir hayat yaşıyordum. İşin asıl fenası günden güne de kadınlığa alışıyordum. Aylar geçtiği halde sevgili Hûriyemi bir türlü bulamıyordum. Gazetelerde meşhur okuyucu Ayten Balses diye adımı okuyup, resmimi görünce, belki beni dinlemek için gazinoya gelirdi.

Ben öyle gece haytını seven insanlardan değildim. Bütün maksadım, tekrar mes'ut aile yuvama kavuşmaktı. Karımla veya bundan sonra kocamla evde kavga etmeyi, dır dır etmeyi, gezmelere, tozmalara daima tercih etmişimdir.

Postacı, kapının altından bir sürü mektup bırakmış. Kadın olduğumdan beri bir çok aşk mektubu, evlenme teklifleri almıştım. Bu mektuplar da onlardan olacaktı. Hiç birini açmadım.

Akşam üzeri bir taksiye atlayıp gazinoya gittim. Halil Bey

heyecanla beni bekliyordu:

— Gozelim, nirde galdın? İresimlerini getirdin mi? diye sordu.

— Getirdim.

Dedim, bütün fotoğraflarımı verdim. Resimlere bakarken gözleri şaşalamıştı:

— Bu gece çıhacaksın... Üç şarkı ohursun!.. dedi

Hava kararmıştı. Beni gazinonun üstündeki odasına çıkardı.

— Garı gısmısı mahcip olur... Bir iki atah ki, gendine gelesin, dedi.

Hemen garsonlar masamızı kurdular. Atıştırmağa başladık. Doğrusu, heyecandan elim ayağım titriyordu. Halil Bey, garsonlardan birine:

— Ganuni İreceb'i çığır! dedi.

Az sonra gelen Kanuni Recebe:

— Yeni şarhıcımız Eyten!

Diye beni tanıttı.

— Bu gece şarhı ohuyacak!..

Kanuni Recep:

— Acaba sesi nasıl? Bir kere dinlesek! dedi.

Halil Bey kızdı:

— Sese bahan kim? Herkeş gendi gendine söyler zati. Sen şarhıcının cilvesine, gırıtmasına bah bi yol... He? degil mi?

Kanuni Recep:

— Evet!.. dedi.

Sonra:

— Hangi şarkıları biliyorsunuz? diye bana sordu.

Halil Bey:

— Mahberi ohuyacah! dedi.

— İsterseniz bir kere Makber'i geçelim...

— Geçelim efendim.

Kanuni Recep de masaya çöktü. Dizlerinin üzerine kanunu koydu. Fakat çalmadı.

— **Beraber söyliyelim Ayten Hanım!** dedi.

Biz Makber'i söylerken, Halil Bey de coştu, o da bize katıldı:

— Her yir garanlıuh, bir nur o mavkli.....

Halil Bey:

— Tuvaletin var mı?.. diye sordu.

— Var ama, yanımda yok! dedim.

Başka şarkıcı hanımlardan birinden tedarik ettikleri mavi bir tuvalet giydim. Vakit gelmişti. Sahnede saz çalıyordu. Benden evvel de iki hanım şarkıcı okumuştu. Mikrofonda kemani beni tanıttı:

— Muhterem dinleyiciler! Şimdi sizlere, bugüne kadar sesini dinlemediğiniz yeni bir kıymet tanıtıyoruz. Ayten Balses... Memleketimizin medarı iftiharı olan bu yıldızı keşfetmek de yine müessesemize nasip olmuştur. Arzuyu umumi ve genel istek üzerine şimdi sizlere klâsik Türk musikisinin ölmez eserlerinden üç parça takdim edeceğiz.

Bir çok defalar alaturkacı hanımlarımızı sahnede dinlemiş olduğum için, tıpkı onlar gibi kırıtmakta, cilve yapmakta zorluk çekmiyordum. Üzeri boncuk ve pullarla işlemeli, göğsümden cennete giden yola. enseden kuyruk sokumuma kadar açık mavi bir tuvalet giydirmişlerdi. Elimde kırmızı renkli ipek mendil vardı. Mendili sıkıyor, seksapelli el numaraları yapıyordum. Mikrofonun önüne geçtim, alkışlar devam ediyordu. Geriye döndüm, Kanuni Süleymanın kulağına bir şeyler fısıldadım. Tanburi Alinin yanağını sıktım. Dümbelek Mehmed de beni gıdıklar gibi yaptı. Ben numaradan gıdıklandım. Bütün bu sulukları, sahnelerimizde medarı iftiharlarımız olan hanımlarımız yaparlarken çok görmüştüm.

Kemani Cafer dayanamadı:

— Çok usta karısın! dedi.

Sazlar akorda başladı. İlkin ağır bir şey okuyacaktım. Kemani:

— Makber! dedi.

Elektrikler yavaş yavaş söndü. Bahçe kapkaranlık oldu. Yalnız ben ve saz aydınlıktaydık. Çok tanınmış okuyucu hanımlarımızın yaptığı gibi, sesimi iki perda kalınlaştırarak, evvelâ Makber hakkında biraz malûmat verdim:

— Muhterem dinleyicilerim! Şimdi sizlere okuyacağım Makber, Abdülhamid'in merhum zevcesi Fatma Sultan için yazdığı hazin bir şiirdir. Bazıları bunu Eşber'den bir parça zannederlerse de büyük eleştirmecimiz Nurullah Atac'ın Mezarcı Mahmuttan tahkik ederek bulup meydana çıkardığı ve-

sikadan sonra, Makber'in Üçüncü Selimin bestesi olduğu anlaşılmıştır.

Bahçe derin bir sessizliğe gömülmüştü. Etrafta tıpkı bir mezar sessizliği vardı.

Sazlar hazin hazin çalmağa başladı. Keman hıçkırık halinde inliyordu. Bu dekor içinde, zaten içkiden gözleri kaymış, göz bebekleri kaybolmuş müşteriler, değil burada bir kadın haykırsa, affedersiniz, benim yerime bir eşek anırsa, yine de ağlayacaklardı.

Sesimi titrete titrete okumağa başladım:

Her yeeer karanlıı - ıı - ıkkk...

Pür nuu - uuu - uuur o mevkii...

Maşrık mı yoksaaa, makbeeeee - er mi ya raaa - aaab!

Mevlit okurken nasıl herkes göz yaşlarını tutamazsa, bahçenin karanlığı içinden hıçkırıklar yükseldi. Muvaffak olmuştum. Sesimi büsbütün titretiyorum:

Yaa - aaa - aaa - rap!..

Masalardan:

— Allah Allah!.. Medet!.. Dahilek!.. sesleri geliyordu.

Şarkı biterken yavaş yavaş elektrikler yandı. Bahçedekilere baktım. Kimi masanın üstüne başını koyup sızmış, kimi teessüründen saçını başını yoluyor, kimi de hıçkıra hıçkıra ağlıyordu.

Nasıl alkış koptu, anlatamam... Bu kadar alkış ancak Hürriyet kahramanı Enver'le Niyazi'ye, bir de 1954 seçimlerinde Taksim meydanında sunulmuştur.

Kemani Cafer:

— Şimdi klâsik Türk musikisinden bir şarkı okuyun, dedi.

— Bu sefer, bu ağır şarkının üzerine fazla sululuk münasip olmadığından daha asil jestlerle şakalaştık.

Sonra şu şarkıyı okumağa başladım:

Ahım gibi ah var mı, acep ahlar içinde,

Eğer var ise ah edeyim vahlar içinde..

Artık millet coşmuştu. Muharrem ayındaki acemlerin matem âyini gibi, kimi göğsünü parçalıyor, kimi saçını başını yoluyor, kimi ağzı köpürerek dövünüyordu. Göğüsler yırtıla yırtıla, ahlar, oflar, vahlar yükseliyordu.

Kemani Cafer kulağıma:

Sazlar başladı, kadın şarkı okumağa başladı:

— Tebrik ederim, diye fısıldadı, çok muvaffak oldunuz.

Yanıma bir çiçek demeti getirdiler.

Bu sefer oynak bir şarkıya başladım:

Ayağında çorap yok Dürdanem...
Yesin oni nenesi,
Yesin oni nenesi!..
O kaşlar, o gözler...
O domiz....
Yesin oni nenesi,
Yesin oni nenesi!..

Ah, o bahçenin halini görmeliydiniz... Artık tempo tuttuğum mendili bırakmış, ellerimi birbirine çırpıyordum. Herkes de benimle beraber el çırpıyordu. Udi Bogos, ben «Yesin oni nenesi!» derken, yerinden kalkıp beni sahiden yiyecek gibi pis sululuklar yapıyor, halk, kahkahadan kırılıyordu. Demin Makberin kederinden ağlayanlar, şimdi kahkahadan gözyaşları döküyorlardı.

— Yaşa!..

— Nur ol!..

— Ye beni!..

Fazla ayranı kabaranlar, masayı havaya kaldırıp, sarhoşluktan yerlere yuvarlanıyorlar, masa da, üstündekiler de üstlerine başlarına dökülüyordu. Fazla heyecana gelenlerden ikisi, Sahneye kadeh attı...

Ben, altın kaplı azı dişimi göstererek güldüm, bir selâm verip sahneden çıktım. Bahçede üçüncü dünya harbi çıkmış gibi bir gürültü koptu. Kaşıklarla, çatallarla, tabaklarla, elleriyle, masalarla şamata ediyorlardı.

Halil Bey kuliste yakaladı:

— Çıhma!.. Depinsinler, dadı damahlarında galsın...

Sahneye gelen çiçeği getirdiler. Üzerine bir kart iliştirilmişti. Kartı okudum:

«Bütün ömrüm boyunca aradığım kadını dinlemek bu gece kısmet oldu. Masamıza şeref verirseniz beni ebediyyen minnettar bırakacaksınız.»

Yazının altındakı imzayı söylersem, yerinizden zıplarsınız. Şef garson, kart sahibinin beni lütfen masalarına davet

ettiğini söyledi:

— Gidemem! dedim.

Halil Bey kızdı:

— Ahan bağa garpis mi yapirsin?

— Kapris falan yaptığım yok! Ama tanımadığım ada masasına gidemem.

Halil Bey fena halde kızmıştı:

— Uy!. Hele soyhaya bah!.. Gitmir misen?.. O goca h fin kim oldığını bilir misen?

Beni oturtup, bütün çalgıcılar etrafıma toplandılar. E masasına çağıran adam, büyük, çok büyük bir adammış. büyük adam da mutlaka bir kadın okuyucunun elinden tu mış, âdet böyleymiş.

— Ben elimden tutulmasını istemiyorum! dedim.

— Neden istemiyorsun?..

— Kör değil, topal değilim, ya elimden tutar da, sonra

Bir hayli çekiştik Eğer büyük bir adam okuyucunun el den tutmazsa, sanatı korumuyor, diye adı çıkarmış. Halbu mevki, makam sahibi büyük adamlar da güzel sanatları ç sevdikleri için, mutlaka bir, bazan bir kaç okuyucu kadını elinden tutarlarmış.

— Sen Mehpare Telses'i bilirsin değil mi?. Onu kim böyl yükseltti? Sesi mi güzel?. Yooo... Her kadının onun kada sesi vardır. Kıymet Canfes de malûm... Onu da elinden tutma salardı, böyle meşhur olur muydu sanki?

Daha bir sürü okuyucu kadın adı saydılar. Hepsini bir bü yük adam tutmuş.

Aslına bakarsanız, beni çağıran büyük adamın yanına git mem, diye nazlanmam, kendimi ağıra satmak içindi. Sanki ısrarlara dayanamamışım gibi kalktım, büyük zatın yanına git tim. O, halkın arasında oturmuyordu. İçerde, görünmeyen bi yerde masası vardı. Masada iki de dalkavuğu beraberdi:

— Lûtfettiğiniz çiçeğe, iltifatlarınıza teşekkürler ederim Dedim. Dudakları elime yapıştı. Öpmekten sonra:

— Estağfurullah, dedi, bizi bu gece ihya ettiniz!.. Hayatım da duyduğum en harika ses!..

Ben de aralarına oturdum. Öbürleri de kendilerini bana tanıttılar. İçmeğe başladık. Vakit gece yarısını geçtiği için, ga

zino boşalmıştı. Bütün garsonlar, etrafımızda pervane gibi dönüyorlardı. Galiba artık talihim dönmüştü. Ama bunların hiç birini gözüm görmüyordu. Var mı yok mu Hûriyem?.. Güzel Hûriyeciğim gözümde tütüyordu.

— Evli misiniz? diye sordu.

— Hayır! dedim.

— Sizin gibi müstesna bir hanımın şimdiye kadar evlenmemiş olması şaşılacak şey! dedi.

Erkekliğim zamanında, bir kaç yerli film artisti, şarkıcı kadınla konuşmuştum. Onları en az otuz senedir piyasada tanıdığım halde bir türlü otuz bir yaşlarına basmazlardı. Ben de öyle söyledim:

— Aman beyefendi, siz benim gösterişime bakmayın... Ben erken geliştim. Kalçalarım, göğsüm küçük yaşta irileşti.

Büyük adam benden kurnaz çıktı:

— Kadınların yaşı sorulmaz, amma, çok affedersiniz, on dokuzunda var mısınız? dedi.

Baktım, herif amatör zamparalardan, kurt... Hangi on dokuz, kırktan ne haber!..

— Aman Beyefendi, o kadar da bebek değilim, dedim.

— Fazla göstermiyorsunuz?..

— On dokuzumu bitireli, bir buçuk ay, bir hafta, üç gün oldu, dedim.

Büyük adam, asil bir hergele jestiyle güldü. Rakılara ver yansın ediyorduk.

— Bir şarkı lûtfeder misiniz?

Ah, ne diye sanki iki üç şarkı öğrenmedim? Bilmem desem ayıp olacak, okusam, bilmiyorum.

— Hep beraber söyliyelim! dedim.

Onlar dünden razı... Onlar söyledi ben de bayram namazı kılar gibi, kulağım seslerinde, gözlerim dudaklarında mırıldanmağa başladım:

Bilmem bu gönülle ben dimi dım dım...
Nasıl yaşayacağım?..
Nasıl? Nasıl yaşayacağım...
O daha genç yaşındaaaa... Dırı dım!
Benimse geçti çağım...

— Harika sesiniz var...

— İltifatınız efendim.

— Şerete!..

— Şerefinize!..

Büyük adamın hususi arabasına kurulduk.

— Çek oğlum Sulukuleye!..

Gece yarısından sonra, zevk sahibi büyük adamların Sulukuleye gitmeleri, çingeneleri yataklarından kaldırıp saz ve oyun âlemleri yapmaları âdetmiş... Hava güzel... İki hususi arabayı görünce, çingeneler sokağa fırladılar. Büyük adamı tanıyorlarmış. Kendi cinslerinden uzun zamandır görmedikleri bir akrabalarını karşılar gibi, büyük adamı karşıladılar. Meşhur zurnacı Recep, Rastıklı Fatma, Çengi Melâhat, klârnet Şâdi, Çalıkuşu Pembe, hep ayağa kalktılar. Sazlar başladı. Çengiler ortaya çıktı. Şişeler arka arkaya devriliyordu. Ben de coşmuşum, dayanamadım. Kalktım çengilerin arasına katıldım. Bir çiftetelli döktürmeğe başladım.

— Aşşâdan.. Aşağıdan yavrum aşağıdan!..

— Kes... Keees!..

— Döktüüür!..

Çiftetelliyi de, iyi oynarım hani... Erkekliğim zamanında bile meşhurdum. Büyük adam da coşmuştu. Ceketi çıkarınca, o da aramıza katıldı. Arkasından ondan daha az büyük adam olan iki kişi daha kalktı. Yer yerinden oynuyor.

Sabaha karşı eve döndük. Ertesi gün bir zil sesiyle uyandım. Saate baktım, öğleyi geçmiş. Pencereden başımı uzattım. Gelen Abdürrazzak Efendiydi. Herifi başımdan savmak istediğim için asık suratla:

— Ne var?.. Ne istiyorsun?.. diye bağırdım...

— Rahatsız mı ettim?.. diye sordu.

— Evet, dedim.

— Ayıp ediyorsun Bayramiye Hanım, dedi. Beni böyle mahcup etmekten zevk mi alıyorsun? Uğruna kul köle...

Lâfını yarıda kestim. Herifin haline de acıdım.

— Buyurun yukarı, konuşalım! dedim.

Abdürrezzak Efendiye bir kahve pişirdim. O kahvesini içerken anlatmağa başladım:

— Bak Abdürrazzak Efendi!.. Sen beni hafif bir kadın zannediyorsun, amma yanılıyorsun... Ben kadın oldum olalı, daha

eteğimi nahmahrem ele dokundurtmadım. Namuslu bir kadınım.

— Evet... Ona hiç şüphem yok. Fakat ben size namusunuza müteallik, namusa aykırı bir şey teklif etmiyorum. Bütün namuslu kadınlar da aynı şeyi yaparlar.

Doğru, herifin mantığı kuvvetli... O devam etti:

— Sen emret... Şimdi karımı boşarım...

— Sen azmışsın Abdürrazzak Ffendi...

Koca ihtiyar, hüngür hüngür ağlamağa başladı. Ayaklarıma kapandı...

— Düşüneyim biraz, müsaade et de... dedim.

Abdürrazzak Efendi ümit içinde gitti. Arkasından imamın kızı Câvidan geldi:

— Ayol, gazetelerde gördüm, adın Ayten olmuş, dedi.

— Öyle yaptılar şekerim, dedim, âdetmiş, artistlerin adı değişik olurmuş.

— Sana bir şey söyliyeyim ama, kimse duymasın... Bana mahallede Câvidan derler ya, çalıştığım eve gittim mi adım değişir...

— Ay sen çalışıyor musun?

— A... Bilmiyor muydun?.. Çalışmasam hiç böyle giyinip kuşanabilir miyim şekerim?.. Madam Anjel'in evinde bana Leylâ derler, Madam Fofo'nun evinde Yıldız derler, Şeker Nermin'in evinde Nihal, derler.

— Aman Câvidan... Sen kaç yerde çalışıyorsun?..

— Dört evde... Hepsi de çok namuslu... Neme lâzım, on paramı kesmezler...

— Ne yapıyorsun, ne iş yapıyorsun?..

— Ayol sana evde çalışıyorum, diyorum, evde ne yapılır?

— Orta hizmeti mi?

— Aman Bayramiye!.. Çok anlayışsızsın... Evde çalışıyorum işte canım... Sanki hiç kadın değilmişsin gibi konuşuyorsun...

— İnanır mısın?.. Hâlâ alışamadım. Hâlâ kendimde bir eksiklik hissediyorum... Hani insanın eli tesbihe alışır da, tesbihini kaybedince, nasıl ararsa, ikide birde eli tesbihe giderse, ben de öyle oluyorum. Bakıyorum, bir şeyim yok, bir şeyim eksik ama, ne?..

Câvidan:

— İstersen, sen de benimle gel!.. Sen de çalışırsın, dedi.

— Aman Câvidan, benim vaktim var mı?

— A... Ne olacak ayol?.. En fazla yarım saat... Yarım saatte elli lira. Taş atıp da kolun mu yoruluyor?

İmamın kızı Câvidan haklıydı. Fena kazanç da değildi.

— Pekâlâ, dedim.

— Bu gece gidelim mi?

— Bu gece olmaz. Haftaya Perşembeye...

— Söz mü?.

— Söz...

Câvidan, bana iş bulmaktan duyduğu insani haz ve vicdan rahatıyla ayrıldı.

O günden sonra hayatımı tanzim etmiştim. Akşam sekizden sekiz buçuğa kadar Ferah salonunda okuyordum. Dokuzda Üsküdara geçiyor, «Elmas» bahçesinde okuyordum. Saat onda Ahırkapıda Aile Saz Salonunda, on birde Kordon Rujda, on bir buçukta «Hürriyet Bahçesi» nde şarkı söylüyordum. Ayrıca üç yerde içkisiz matinelerde konserler veriyordum. Bir hafta böyle çalıştıktan sonra bir de Kadillak aldım. Kendi arabamla işlerimi daha kolay yapıyor, oradan oraya daha çabuk gidiyordum. Artık meşhur bir ses sanatkârı olmuştum. Yalnız daha apartımanlarım eksikti. Eğer bir kaç apartıman da yaparsam, şöhretimin şahikasına yükselecektim. Bir eksikliğim de, yanımda koca diye taşınacak, namus paratöneri bir erkek olmamasıydı. Bunlar da olsa, tam bir ses sanatkârı olacaktım.

Gazeteciler arkamı bırakmıyorlardı. Benden kültürlü sanatkâr diye bahsediyorlardı. Doğrusu ya, kültür şöyle dursun, para kazanmaktan gazete okumağa bile vakit bulamıyordum. Memlekete karşı vatani hizmetimi yapmaktan da geri kalmıyordum.

Hayır cemiyetleri menfaatine, üç şarkılık konserler için beş yüz lira gibi küçük ücretler karşılığında sevabıma konserler veriyordum. Eğer, bir akşam, sahnede şarkı söylerken, dinleyiciler arasında Uskur Recebi görmeseydim, hayatım bu düzen üzerine sürüp gidecekti.

Uskur Recep bizim mahallenin çocuğudur. İmamın oğlu,

Câvidanın de ağabeyisi... Ameliyat geçirip cinsim cibilliyetim bozulduktan sonra, bu oğlana karşı içimde bir tuhaf hisler duymağa başlamıştım. Sahnede tarihî Türk müziğinden, Bekir Ağa'nın ağır bir şarkısını rezil ediyordum. Birden öndeki masalardan birinde Uskur Recebi görmiyeyim mi? Elim ayağım kesildi. Yüreğim hop etti.

Şarkı bittikten sonra, garsonla Uskur Recebe haber yolladım, fazla içmişti. Zaten onun ayık olduğunu gören bulunmaz. Sallana sallana yanıma geldi:

— Merhaba Bayramiye Abla... Kıyak gaco olmuşsun be!.. İmanım, biz seni sapına kadar erkek bilirdik!.. Kim derdi ki böyle kitap gibi karı olacaksın... ha?..

— Oldu işte Recep!..

Recebi localardan birine aldım. Karşı karşıya geçtik, içmeğe başladık. O gece, şarkı için beni bekliyen gazinolara telefon ettim:

— Meşru mazeretime binaen gelemiyeceğim!..

Uskur Recebi gördükten sonra dünya umurumda değildi. Sevgili Hûri Beyin yerine koyabileceğim tek erkek ancak Recep'ti.

— Niçin beni arayıp sormadın Recep'çiğim?

— Nasıl sorayım be abla... Kodesten daha yeni çıktım. Şoforluk yaptırmıyorlar...

— Neden?

— Neden olacak!. Geçen sene Maslak'tan geçerken arabayı bir kavak ağacının tepesine çıkardım. İki heriflen bir de kıyak karı vardı içerde. Kadın kilotunıdan ağacın dalına asılı kaldı. Naylon ama sağlam kilotmuş, neme lâzım. Ondan soracığıma, anam, can kaybı yok ama, saroş diyerek aldılar ehliyeti. Bu sefer kaçak başladım çalışmağa... Eski bir Fort vardı. Arabanın fireni tutmazsa n'aparsın? Bereket müşteri yoktu. Bir duvara çarpınca bizim Fortun reklâm gibi; duvara resmi çıktı. Benim bi huyum vardır abla...

— Abla deme, bana Recep!..

— Ne diyeyim?.. Emret öleyim be yoluna!.. Uskur Recep, senin gibi erkek karının yoluna kurban olsun!..

— Bayramiye de!..

— Eyvallah!.. Derken... Ne diyordum? Ha benim bir hu-

yum vardır, huyumu seveyim, bir kaza yaparken çok dikkat ederim hani... Öyle biçimsiz yerlere toslamam... Hani ağaçsa bile, şerefimle mütenasip bir ağaç olmalı... Duvara çarpıcam deyil mi, temiz bir duvar olmalı. Ne kadar saroş olsam burnumun ucunu bilem görmesem, üstünde «buraya işemek eşeklere mahsus» yazılı bi duvara çarpmam...

— Zevk sahibisin de ondan.....

— Dii mi ya!.. Bir akşam Taksimden doldurdum arabayı... Kelleyi çekmişim, sarı kıza da yumulmuşum.

— Sarı kız kim?

— Aspes!..

— Ne demek o?

— Senin ağzın da süt kokuyo be!.. Aspes, yâni püf be!..

— Püf nedir Recep?

— Esrar be imanım...

— Eeee?..

— Mastordum. Hava da öyle güzel ki... Şurup gibi... Maslaktan Boğaza aşağı iniyoruz. Denize baktım, çarşaf be!.. Güneş de karşıdan batıyor. Coştum be Bayramiye!.. Dedim, ulan Uskur Recep, uç şuradan aşşâ be!.. Uç be Recep!.. At kıçında sinek gibi yaşayıp da, bu ölüsü kandilli dünyada ne bulacaksın? Kırdım direksiyonu... Ver ettim tepeden aşşâ... Sulara gömüldük...

Heyecanla sordum:

— Eeee? Sonra?

— Sooracığıma söyliyim. Kodesi boyladık işte. Dinim rabbena hakkıyçn, içerisi buradan rahat be... Anlayacağın, bi sene rampaladık. Şimdi hürriyetimi de aldılar.

— Hürriyetini mi? Ne hürriyeti?..

— Şoforluk hürriyetimi?..

— Haa!.. Hüviyetini... Yani şoförlük hüviyetini, ehliyetini mi?..

— Aldılar ya... Senin şofor dediğin anasından şofor doğmaz ya... Bir adam çiğneyecek, iki adam ezecek, üç toslayacak, beş çarpacak, derken tecrübe sahibi olacak... Asıl tecrübeyi şimdik kazandık, bu sefer de ehliyetimi aldılar.

Uskur Receple gece yarısına kadar içtik. Ayrılırken, Recebe beş yüz lira verdim.

— Merak etme Recep, dedim, benim san'atsever tanıdığım çok dostlarım var. Onlara söylerim, ehliyetini geri alırsın.

— Yaşa be hayatım!.. dedi.

— Yarın gece beklerim Recep! dedim.

Recep ayrıldığı zaman, içimden bir şeyin koptuğunu hissettim. Sonra içeri gidip baktım, içimde kopan, kombinezonumun askısıymış.

Uskur Recep her akşam geliyor, yiyor, içiyor, yüz, yüz elli lira da diş kirası alıp gidiyordu. Onun o afili hali çok hoşuma gidiyordu. Şarkıcılık yani hânendelik hayatında, pek çok san'atsever nüfuzlu adam tanımıştım. Bir gece yarısından sonra, bu mühim şahsiyetlerle oturup içerken, Recep adında bir şoför akrabamın şoförlük ehliyetini aldıklarını söyledim... Masada oturan dört mühim adamın dördü birden not etti.

Bu konuşmanın hemen ertesi günü, Recep ehliyetini geri almıştı. Amma bir türlü çalışmıyordu. Benden hazır yemesi hoşuna gidiyordu. Bir akşam tepem attı:

— Recep, dedim, ben seni erkek diye seviyorum: Halbuki sen jigolo gibi yaşamak istiyorsun...

Suratımda bir tokat şakladı. Gözlerimden şimşek çaktı. Elimi yüzüme götürmeğe kalmadan bir bir daha tokatı indirdi. Yere yuvarlandım. Ağlamağa başladım. Recep:

— Ulan bana cigolo diyecek olanın ben...

Diye kantarlıyı basıyordu. Hiç sesimi çıkarmadım. Recep hışımla çıkıp gitti. Ben için için ağlıyordum. Recep beni döverken yalnız bir garson görmüştü. Garson yanıma geldi:

— Üzülme abla!.. diye beni ayağa kaldırdı. -Açılırsın!» diye bir kadeh de rakı verdi. Ben hiç konuşmuyordum. Garson boyuna anlatıyordu:

— Ben sizin kadar utangaç hanende görmedim. Yirmi beş senedir bu meslekteyim. Bunda üzülecek ne var? Herhalde siz bu hayata alışmamışsınız, ama, yavaş yavaş alışırsınız. Biz buralarda değil sizin gibi iki üç tokat, tekme yumruk, dayak yiyen ne meşhur şarkıcılar gördük... Hele bir Sahire Sesli vardı, adını duymuşsunuzdur. Şimdi turnede. Her akşam, ama her akşam bir heriften burada dayak yerdi. Herif, kadının saçlarını bileğine dolar, Allah yarattı demez, ağzından burnundan kan getiresiye dayak atardı. O dayak attıkça, Sahire

Sesli, herife etek dolusu para yedirirdi. Hem de Sahirenin arkasından ne beyler, ne zenginler koşardı. Hepsine boş verir, ille bu izbandud gibi herife biterdi.

Garson, galiba haklıydı. Dayak da yedikten sonra bütün kadınlık vasıflarım tamamlanmıştı. Uskur Recebi daha çok, delicesine sevmeğe başlamıştım. Ben erkekliğim zamanında yumuşak, sessiz bir adamdım. Şimdi sevgili karım Hürriyetin neden benden kaçtığını daha iyi anlıyorum. Halbuki Hürriye — benim karım iken ne kadar kaşmırdı. Kimbilir, onu eşek sudan gelinceye kadar döğmüş olsaydım belki de, belki değil muhakkak, aile saadetimiz bozulmıyacak, sevgili karım mes'ut aile yuvasını bırakıp kaçmıyacaktı. Dayağın aile saadetindeki yerini şimdi daha iyi anlıyorum.

Üst üste üç kadeh rakıyı yuvarladım. Ben Uskur Recepsiz yapamazdım. O gün akşamı zor ettim. Eğer Uskur Recebim gelmezse, ben ne yapardım?

Gece sahneye çıktığım zaman, gözüm masalardaydı. Recep, her zamanki masada oturuyor, suratı asık, boyuna içiyordu. O gece, duyarak, içten okudum. En sonunda da:

Recebim, sarı lira vereceğim.

Almazsan, karakola gideceğim...

Türküsünü okudum, gözüm Recepteydi. Bıyık altından gülüyordu. Şarkı bitince, Recebi yanıma çağırdım. Omuzları kalkık, sallana sallana geldi. Sanki dün gece aramızda hiç bir şey olmamış gibi davrandı. Arabaya atladım. Şarkı okuduğum öbür bahçelere gittim. O gece, Recebi evime götürmek istiyordum. Dayağı yedikten sonra, ilk defa içimde kadınlık arzuları uyanmıştı. Kendimi Recebin kollarında bulmak arzusu ile kıvranıyordum.

Gece yarısı, birden sonra işlerim bitmişti. Arabada beraberdik:

— Bu gece bize gidelim Recep! dedim.

Suratını ekşitti. Bir tuhaf oldu. Bir şey söylemedi ama, beni yaşlı, çirkin bulduğunu anlıyordum. Belki çirkin değildim ama, yaşlıydım.

Bir kadının en büyük ıstırabı, vaktiyle erkek olup da, erkeklerin ruh halini bilmesidir. Erkekliğim zamanımda, ben de öyleydim. Erkekler, her zaman körpeden, gençten hoşlanırlar.

O gece Recepten ayrıldıktan sonra, yatağımın içinde sabaha kadar kıvrandım, durdum. Artık yalnızlık canıma tak demişti. Ya Huri Beyi bulmalıydım, yahut onun yerine hiç olmazsa Recebi koymalıydım.

Yarından tezi yok, mutlaka bir güzellik enstitüsüne gidip, gençleşmeğe, güzelleşmeğe çalışacaktım.

Güzellik Enstitüsüne doğrusu, utanarak gitmiştim. Bir kadının kendisini çirkin bulması, kızağa giren gemi gibi kendini tamire çektirmesi bana ayıp geliyordu. Halbuki, Enstitünün bekleme salonuna girince, bunda utanılacak bir şey olmadığını anladım. On sekiz yaşında kızlardan, doksan yaşında, iki büklüm ihtiyarlara, en güzelinden en çirkinine kadar her çeşit, her boy, her renk kadın burada sıra bekliyorlardı.

İhtiyar bir kadının yanına düşmüştüm. Suratı buruş buruş, elleri titrek, gözleri fersizdi. Elinde köpeğinin tasmasını tutuyordu. Fakat köpek yerde değil, yanındaki koltukta oturuyordu. Köpeğin üstüne kırmızı kadife, kenarları mavi biye bir ceket giydirilmişti.

Hayatımda gördüğüm en çirkin mahlûk bu köpekti. Dayanamadım:

— Madam, köpeğinizi güzelleştirmek için mi buraya geldiniz? dedim.

Çünkü madam, köpeğinden daha çirkin ve bence güzelleşmesine de artık imkân kalmamıştı. Madam ters ters suratıma baktı:

— Hayır, kendim için!.. dedi.

Sonra köpeğini kucağına alıp:

— Ah Jozef!.. diye, o pis, iğrenç maulûku dudağından öptü. Madam, konuşkan bir kadınmış:

— Gençliğinin kadrini bil evlâdım. Bir zamanlar Parizde, Madam Keşmekeşyanı barnakinen göstereorlar idi.

— Kim bu Madam Keşmekeşyan?

— Karşında duroor. Beyenmedin?

— Beğenmez olur muyum? Belli... Cami ne kadar yıkılsa, mihrap yerinde...

— Bütün aristokratik müsyüler peşimde koşoorlar idi. Prens dö la Buluvar, beni için kendini intiyar etmiş ise, Parizin hot sosyetesi çalkan çalkan çalkanmış idi. İsviçre kıra-

lının oğlu, Amerikan kıralının kuzeni ilen beni için duvelloya girmiş ise, Amerikan kıralının kuzeni ölünces, zavallı İsviçre kıralının oğlu, kendini Eyfel'in ta tepesinden Sen nehrinin ta dibine atmış idi... Sen ne deorsun?'

— Madam, affedersiniz, hangi berberde sakal tıraşı oluyorsunuz?

— Ka, beniylen maytap geçoorsun?

Madam Keşmekeşyan fena halde kızmıştı. Tam o sırada onu salona çağırdıkları için, sevgili Jozefini kucağına alıp, içeri gitti. Sol tarafımda, çok ama çok şişman bir hanımla, on bir, on iki yaşında bir kız çocuğu vardı.

Hemen o hanımla ahbap oldum. Bu hanım da kendisi için değil, on bir yaşındaki kızı için Güzellik Enstitüsüne geliyormuş:

— Çocukların cildine bu yaşta bakılmazsa, sonradan imkânı olmuyor, dedi.

Kadın dertliydi. Daha evlenmeden, kızlığı zamanında suratını ergenlikler, çiller basmış, doktorlar evlenmesini tavsiye etmişler. Evlenmek de bu zamanda bir kız için kolay mı? Bereket versin, babasında mal mülk ganiymiş de otuz yaşına basınca evlenebilmiş. Ama, kocadan yana zavallı tazenin şansı yokmuş. İkinci izdivacından bu kızı hâtıra kalmış. Ondan sonra dört defa daha evlenmiş. Kocaları, sermaye sahibi olduktan, hanımın ağzı ile «adam» olduktan sonra, ipi koparıyorlarmış.

— Hep bunlara sebebin ne olduğunu ben biliyorum, diyordu. Eğer annemle babam, vaktiyle beni küçük yaşta Güzellik Enstitüsüne getirselerdi, ben de hayatta mes'ut bir yuvaya sahip olurdum Acısını çektiğim için, şimdi kızımı, bir senedir, haftada iki defa buraya getiririm.

Bu hanım, az evvel yanımdan kalkan madam Keşmekeşyan'ı tanıyordu:

— Herkesin bir derdi var, dedi. Onun derdi Jozefi... Jozefin ağzında takma diş olduğunu biliyor musunuz?

— Nereden bileyim?

— Geçen sene Parise götürdü. Paristc Jozef'in dişlerini tedavi ettirdi. Önden iki dişin, biri gayet kıymetli bir inci, biri de zümrüt...

Kadın, benim şaşırdığımı görünce:

— Bu bir şey değil, dedi, Müberra hanım, köpeğinin bütün dişlerini plâtin yaptırdı.

İçime bir korku düştü:

— Affedersiniz hanımefendi, burada ne ücret alıyorlar?

— Ben kızım için her sefer yüz lira veriyorum.

Yüreğim ağzıma geldi. İki hanım, güzellik enstitüsünün faydalarına dair şöyle konuşuyorlardı:

— Bir senedir Nonoş buraya devam ederim. Geçen gün faydasını gördüm. Mualla'nın çayındaydık. Yakışıklı, zengin bir adam benimle çok alâkadar oldu. Tatlı tatlı konuştu. Bir kaç defa dansettik. Sonra bir kenara çekilip konuştuk. Bana ne dedi, biliyor musun?..

— Ne dedi canikom?..

— Hanımefendi, dedi, siz kırk senedir aradığım ideal kadınsınız. Gerek güzelliğiniz, gerek kültürünüz, gerek ahlâkınız, karakteriniz beni size bağladı, sizinle hemen evlenmeğe telibim.»

«Evvelce evlendiniz mi?» diye sordum. «Evet, dedi, on beş sene evvel bir kere evlenmiştim. Ondan sonra bir daha evlenmeğe tövbe ettim. Lânet geçimsiz, çirkin, mendebur, berbat, cahil, karaktersiz bir karım vardı. Hayatı bana cehennem etmişti. Ondan ayrıldıktan sonra evlenmemeğe karar vermiştim... Fakat sizi görünce, bu kararımdan vazgeçtim. Beni mes'ut edecek tek kadın sizsiniz. Ben de sizi mes'ut etmeğe bütün varlığımla çalışacağım...

— Aman pek tuhafsın Berrin... Bunda şaşılacak ne var?

— Şaşılacak çok şey var... Çünkü fena, berbat, ahlâksız, çirkin diye bahsettiği ilk karısı bendim. Adam, Güzellik Enstitüsüne devam ettikten sonra beni tanımadı. Şimdi yine eski kocamla evleniyorum.

Bir madmazel geldi:

— Sıra sizde hanımefendi! dedi.

Madam içeriye seslendi:

— Culiii!..

Vücudundan, yüzünden önce, kalçaları görünen kızıl saçlı, beyaz önlüklü bir kız geldi. Madam:

— Culi, dedi, madamı mâyene edeceksin, ne ki ehtiyacı

var ise, onam göre mâmelesini yapalım.

— Buyurun!

Dedi. Kadife perdeden muayene salonuna geçtik. Kız dikkatle yüzüme baktı:

Kızıl saçlı, yandan çarklı kalçalı kız:

— Siz, dedi, taş bebek gibi olursunuz... Önce, göz kapaklarınızın altlarındaki şişliği alalım...

Biraz daha baktı:

— Gerdanınız da fazla, dedi...

Biraz durduktan sonra:

— Affedersiniz hanımefendi, beyiniz ne iş yapar? diye sordu.

— Beyim yok...

— O halde sevgiliniz, flörtünüz?

— Yok.

— Nişanlınız, sözlünüz?

— Yok. .....

Sağ elinin işaret parmağı ile göz kapağını kaldırıp:

— Pışşş!.. dedi.

— Pışt da yok, dedim.

— Bizden saklamayın... Sizi güzelleştirmek için, bunu bilmemiz lâzım. Bakın size anlatayım... Estetik denilen şey, her erkeğe göre değişir. Nevşehirli meyva tüccarı Ethem Bey adında biri bir gün yanında harika, bir güzel ile geldi. Yanındaki hanımı, adını söylesem tanırsınız. Bahar dalı kadar ince, taze bir kız, saçlar, ipek çilesi... Gözler, yosun yeşili... Boy, bos tarife sığmaz. Müsabakaya girse, dünya güzeli olur. Üstelik Kolejden, Üniversiteden mezun... Etem Bey, bizim patrona: «Ni yapın ni idin, şu garımı gozelleştirin!.» dedi. Patron bir kıza baktı, bir herife baktı. Hemen ben lâfa karıştım. Kızcağızı aldım karşıma, başbaşa konuştum.

Etem Bey, memleketinde Etem Ağa iken evli, çoluk çocuk sahibiymiş. İktisadi refah seviyemiz artıp da, hayat pahalılanınca, birdenbire milyoner olmuş. İstanbula yerleşmiş. Eski karısını seviyormuş ama, «moderen değel» diye beğenmemiş, boşamış. İlle bir «zosyete garısı alacağım» diye tutturmuş. Bu güzel, inci gibi kızla evlenmiş. Ama ,yine gözü dışarıdaymış. Karısına:

«Çiroz kibi garıdan hoşlanmiyom, nirene elimi atsam, ge-

mük geliyo... Neyneceğem, garı dediğin, bambuh kibi buldıh buldıh olmalı, yumuşah, ıssıcah olmalı.» diyormuş.

Bu kız çok tatlı konuşuyordu. Şeker gibi kızdı. Çok hoşuma gitti. O devam etti:

«— Benim adım Jûlide... Ben Fransa'da psikoloji okudum. Güzellik Enstitüsünde psikolog olmak lâzım. Onun için, bu işten anlarım. Etem Beyin o güzel vücutlu, melek yüzlü karısını yağ tulumu gibi şişirdik. Adam bize nasıl teşekkür edeceğini bilemiyor... Bir Kayserili müteahhit de, karısının incecik kaşlarından şikâyetçiydi. Ona püskül püskül kaş yaptık. Bazı erkekler, genç, körpelerden hoşlanır, bazıları otuz, kırk yaşında kadından hoşlanır. Biz, on sekiz yaşında kızları çok defa otuz, kırk yaşında görünecek hale soktuk. Ya, hanımefendi, işte onun için soruyorum. Kıllı kadından zevk alan var, tahta göğüsten hoşlanan var. Siz bize söyleyin, bizden sır çıkmaz.»

Elini havada salladı:

«— Biz neler biliyoruz, neler... Bizden saklamayın... Elbette, kocanız, jigolonuz, metresiniz, dostunuz, flörtünüz, nişanlınız, affedersiniz, dalga geçtiğiniz biri var... Olmaması imkânsız, madem ki kadınsınız...»

— Ben hânendeyim, dedim...

— Ha... Anlaşıldı... Size bir kere göz dolduracak dolgun bir vücut lâzım. İştah açıcı kalçalar... Yaylâ gibi bir gerdan, oda gibi bir göğüs... Ayva gibi bir göbek...

Utana utana:

— Bir de şoför Uskur Recep'le alâkam var ama, sadece plâtonimk, dedim.

Kız güldü:

— Yaşınıza göre tecrübeli değilsiniz, dedi. Şoförle alâkası olan hanımefendi yalnız siz değilsiniz ya... Öyle ise, evvelâ, göz kapaklarınızın sarkık kısımlarını alacağız. Kaşlarınızı inceltecekğiz. Kirpikleriniz değişecek... Takma kirpik lâzım size... Gıgınızı alalım. Boyun sürahi gibi meydana çıksın.

— Evet, dedim, bütün bunlar için size ne ödiyeceğiz.

— Kolay hanımefendi... Sonra teniniz toz pembe, yumuşacık olmalıdır.

— Evet... Ne kadar vereceğim?

— Kolay...

— Sizin için belki kolay ama, sonra bana belki zor gel
— Uyuşuruz hanımefendi... Biz müşterilerimizi memnu etmek isteriz. Aldığımız bir kürk parası bile değil... Emin olu sizi sarsmaz... On bin lira...

Zelzele olmuş gibi sarsıldım.

— Hemen şimdi işe başlayalım, isterseniz...

— Pekâlâ, dedim.

— Vaktiniz varsa yarım saat kadar salonda bekleyin, l fen..... Biz sizin banyonuzu hazırlayalım...

Başka bir salona geçtim. Orada da bekleyen, birbirleri konuşan hanımlar vardı. Onların sözlerine kulak misafiri dum. Yanı başımdaki iki hanım şöyle konuşuyorlardı:

— Plâj sezonu bitince bana bir nevrasteni geliyor...

— Sorma şekerim, bana da öyle... Ne kokteyller, ne ç lar, ne de toplantılarla eğlenebiliyorum...

— Can sıkıntısından patlıyorum. Bizimki dedi ki, mad ki bu kadar canın sıkılıyor, bari hayır cemiyetine âzâ o Ben de gittim, «Öksüz ve yetim sokak kedilerini himaye miyetine» âza oldum. İlk ağızda, on beş bin lira verdim Şimdi bu Cumartesi, cemiyet namına balo vereceğiz. D rusu bir kadının içtimai vazifeleri de olmalı. Değil mi şeker

— Haklısın cicim... Ben de senin gibi canımdan bezd Hiç bir şey eğlendirmiyor artık. Bezik partilerinden bile b tım, anla... Bu Cuma, Süleymaniye Camiinde mevlit oku cağız. Belki açılırım da vakit geçer... Şimdi mevlit parti çok iyi oluyor. Bizim arkadaşlar, hep orada toplanıyo güzel sesli hâfızlar da var...

İçlerinden biri bana döndü:

— Siz ilk defa buraya geliyorsunuz galiba!.. dedi.

— Evet, dedim.

— Masaja mı geliyorsunuz, jimnastiğe mi?

— İkisine de...

Diye attım.

— Sizin de canınız sıkılıyor mu şekerim? Ne ile oy nıyorsunuz?

— Ben efendim, ses sanatkârıyım.

Yüzüme ekşi ekşi baktılar:

— Hangi Konservatuardan mezunsunuz?

— Hususi olaraktan ders aldım. Pek canım sıkılmıyor, çünkü akşamları...

— Sizin canınız sıkılmaz mı?

— Vaktim olsa sıkılacak efendim. Fakat vakit bulamıyorum. Her gece, saat sekizden dokuza kadar Akbahçede okurum. Dokuzda arabama atlar «Yeşilbahçe»ye giderim. Oradan verelini, Caddebostan... Efendim oradan kalkar, verelini Yenikapı... Eh, ondan sonra da insan biraz yoruluyor, arkadaşlarla şöyle toplanıp, Bendlere, Sulukuleye, yahut birimizin apartımanına gider, biraz içeriz. Ne olacak, sanatkâr hayatı hanımefendi... İnsan biraz da eğlenmesin mi? Sabaha karşı da yatağa girerim.

Kadın hayretle yüzüme baktı:

— Peki siz ne zaman çalışırsınız?

Sinirlendim:

— Ben size masal mı anlatıyorum hanımefendi? Akşamın sekizinden sabahın üçüne dördüne kadar her gece çalışmıyoruz da, yani ne yapıyoruz?..

— Onu demek istemiyorum, dedi, musikiye ne zaman çalışırsınız? Ne zaman meşk yaparsınız?

— Aşkla meşk bir arada olur. İnsan doğuştan sanatkâr olmalı efendim. Ben bir kere: «Hele hele güllü» ye, «Karabiberim, badem şekerim» e başladım mıydı, alimallah yer yerinden oynar. Bütün dinleyiciler şakır şakır oynamağa başlarlar hanım!.. Sen bana iyi bak!.

Dayanamadım:

— Pekiy, ya siz ne yaparsınız? Gününüz nasıl geçer efendim?..

Bir taş bebek kadar güzel olanı:

— Benim de pek vaktim yok, dedi, sabahları on, on birde kalkarım. Banyo filân derken öğle olur. Yemekten sonra manikör gelir, ayaklarımı ellerimi yapar. Eğer arkadaşlarla biraz şurdan burdan konuşmak istersem, atlarım arabaya kuvaför'e giderim. Orada toplanırız. Oradan ya bezik partisine ya bir filme... Filmden sonra çaylar... Gece tiyatro, konser.. Eh arada sırada, haftada, ayda balolar olur. Ama beni tatmin etmiyor.

— Kocanız mı?..

— Hiç bir şey..... Hayat!.. Biliyor musunuz cicim, bazan insan âvârelikten bile bıkıyor... Bu öyle bir şey ki, nasıl anlatayım... Bilmem ki... Benim üçüncü kocam, az para harcıyorum diye beni mahkemeye verdi, boşandık. «Sen herkesin yanında benim itibarımı düşürüyorsun, kredimi kırıyorsun, beni iki paralık ediyorsun» diye tutturdu. Bezikte mi sabahlamadım, pokerde yirmi bin lira mı vermedim, ne yaptımsa adama yaranamadım.

— Yirmi bin lira mı dediniz? Kaybedince, kalbiniz durmadı mı?..

Bir kahkaha attı:

— Verenler sağ olsun!.. Ne kadar kaybedersem, ne kadar para savurursam kocam o kadar memnun olur, benimle gurur duyardı. Ah bilemezsiniz şekerim, onun için ne fedakârlıklar yaptım. Üç defa Beyruta gidip, gardroplar dolusu kürkler, çamaşırlar, eşyalar getirdim, olmadı, olmadı. Hülâsa, bu can sıkıntısından kurtulamadım.

— Acaba doğursanız?..

Bu sefer öbür hanım lâfa karıştı:

— Aman, onun da faydası yok. Benim üç tane var. Bak, ne hale geldim. Analık kolay mı? Belimi incelteceğim diye iki senedir gitmediğim Güzellik Enstitüsü kalmadı.

— Çocuklarınız kız mı, erkek mi?

Hanımefendi, bir müddet düşündükten sonra:

— Biri erkek, ikisi kız, dedi.

— Kaçar yaşlarında efendim?

Bu sefer daha fazla düşündü:

— Eh epeyce var... Dubakiiim, biri şöyle böyle, galiba, dokuz mu, on mu ne? Öbürleri, daha büyücerek.

Şaşırdım kaldım:

— Affedersiniz ama, dedim, çocuklarınızla galiba ilgilenmiyorsunuz?

— Hiç olur mu öyle şey... Analık kolay mı? Onlar için neler çektiğimi bir ben bilirim, bir de... Ama yok, babaları bir şey bilmez. Büyük yatılı okulda. Tatilden tatile kampa gitmediği zaman eve gelir. Öbürlerinin mürebbiyeleri var, hizmetçileri var, öğretmenleri var. Hepsi meşgul olurlar.

İçeri giren madmazel Juli:

— Buyurun efendim, dedi.

Beni geniş banyo odasına benzeyen bir yere aldı. Duvarlar fayans ve aynalarla kaplıydı. Yerde yanyana on tane geniş gömme banyo vardı.

— Önce size banyodan başlıyoruz, dedi, eşek sütü banyosuna gireceksiniz.

— Anlamadım.

— Eşek sütü banyosu... Cildinizi yumuşacık yapacak...

Soyunmama yardım ederken bir yandan da eşek sütünun faydalarını anlatıyordu:

— Roma İmparatoru Neron'un karısı Poppe, her sabah eşek sütü ile banyo ederdi. Seyahate çıktığı zaman, arkasından dört yüz doksan dokuz eşek, bir de kocası beş yüz kişi giderdi.

Eşek sütü banyosuna girdim. Jüli:

— Kırk beş dakika kalacaksınız... Ben size haber veririm, Dedi. Sağ tarafımdaki banyoda yaşlı, sarsak, titrek bir kadın vardı:

— Siz de mi eşek sütüne girdiniz? dedim.

— Hayır, benimki salatalık suyu, dedi.

Solumdaki de:

— Ben de salça suyunda banyo yapıyorum. Çok faydasını gördüm, dedi.

Ilık eşek sütünün içinde vücuduma tatlı bir uyuşukluk çöktü. Başımın altında kauçuk yastık vardı. İçim geçerken Juli geldi:

— Şimdi Taşdelen suyu ile banyonuzu alın! dedi.

Banyodan çıkınca:

— Her gün geleceksiniz. Sonra masajlara başlayacağız...

Dedi. İlk taksit üç yüz lira kaparo bıraktım. Parayı utandığım için vermiştim. Doğrusu, güzelleşmekten çoktan vazgeçmiştim.

Artık dünya bana zindandı. Ölmek istiyordum. Uskur Recep bile gelip geçici bir aşktı. Ben, Huri Beysiz olamazdım. Gittim evime kapandım. İstikbalimi düşündüm. Başıma neler gelmişti benim. Kapı çalındı. Gelenler polisti:

— Kimi arıyorsunuz? diye sordum.

— Burada Ahmet adında biri oturuyor mu?

— Evet, oğlumdur. Ama, altı aydır eve uğramıyor. Ne var, ne oldu?..

Polisler:

— Yok, dediler, mühim bir şey değil... Ne de olsa çocuk işte... Meraklanmayın. Şimdi bütün çocuklar aynı şeyi yapıyorlar.

— Ne yapmış?..

— Bir kadın kaçırmış...

— Kadın mı kaçırmış? Aman Allahım, o daha bacak kadar çocuk...

— Kadın elli yaşlarında... Evli, dört çocuk anası... Damadı, gelini, torunları var...

Düşüp bayılmışım... Kendime geldiğim zaman, başımda, imamın kızı Câvidan vardı. Kollarımı, bileklerimi, göğsümü kolonya ile ovuyordu:

— Aman Bayramiye abla, dedi, bunda üzülecek ne var, haydi kalk, biraz gezelim, açılırsın...

Benim de ruhum sıkılmıştı. Hemen hazırlandım. Aytenle sokağa çıktık. Beyoğluna geldiğimiz zaman:

— İstersen, seni çalıştığım eve götüreyim, bu gece eğleniriz, dedi...

Doğrusu, benim de canım çalışmak, şarkı söylemek istemiyordu. Bu sizin sanat dediğiniz şey de boru değil... İnsanın canı istemedi mi, olmuyor. Sanat insanın içinden doğmalı...

Galatasaraydan saptık. Sağda bir apartımanın ikinci katına çıktık Kapıyı bize açan, nur yüzlü bir hanımı tanıttı:

— Şâfiyânım...

Kadının elinde sedef tesbih vardı. Ağzında mırıldandığı duayı tamamladıktan sonra güleç bir yüzle:

— Allah kabul etsin, şimdi namazdan kalktım da... dedi. Bana döndü:

— Hoş geldin kızım. Maşallah ay parçası... Kaşlan göz, gerisi söz...

Elini sandalyeye vurdu:

— Tuh tuh, kırk bir buçuk maşallah... Yaradanım yaratmış...

Kadınlık başka türlü şey... Uskur Recep beni beğenmediği günden beri, içimde bir üzüntü vardı. Şâfiyanımın beni met-

hetmesi hoşuma gitmişti. Birden bütün üzüntülerim dağıldı. Câvidan'a, benim için:

— Hanım kızım evli mi? diye sordu.

Ben cevap verdim:

— Hayır, değilim... Neye sordunuz?

— Hiiiç!..

Ayten kulağıma eğildi, fısıldadı:

— Buradaki müşteriler, ya on beşten küçük kızlardan hoşlanırlar, ya da evli kadınlardan...

— Müşteriler mi? Ne müşterisi?..

— Aman sen de Bayramiye hiç bir şeyden anlamıyorsun.

Şâfiye Hanım Câvidân'a:

— Bu gece çalışacak mısınız?

Diye sordu. O da:

— Ne dersin? gibilerden suratıma baktı.

Artık, hayatın seline kendimi kapıp koyuvermiştim. Demek başıma bu da gelecekti! Ne olursa olsun der gibi, omuzumu silktim. Şâfiye Hanım anladı, nurlu yüzü güldü:

— Demek bu gece misafirimsiniz, dedi, hiç sıkılma kızım... Burası senin evin sayılır. Bak Câvidan'a sor, ben bütün kızlara, elimden geleni yaparım... Bu dünya iyilik dünyası yavrum. İyilik yap da denize at, balık bilmezse hâlik bilir... Neye soyunmuyorsunuz? Daha hiç çalışmadınız galiba... Onun için sıkılıyorsun... Sıkılma yavrum...

Mantomu alırken, beni bir daha alıcı gözle süzdü:

— Ah, ne boy ne bos!.. dedi, bir de film çevirseniz...

— Film mi? Ne filmi?

— Yerli film... Yerli filmde oynasan yavrum, çok para kazanırsın!

— Yani artistlik mi?..

— Evet... Yıldız...

— Ama benim, yerli filmlerde oynayan bir arkadaşım var, zavallı kızı, filmciler hep kazıklıyorlarmış. On para vermiyorlarmış...

— Ah kızım... Pek cahilsin... Elbette para vermezler. Seni meşhur edecekler, bir de üstelik para mı verecekler, hadi, hadi... Sizin gibi tazelerin aklı ermiyor bu işlere...

— Aman, n'oolur anlatır mısınız Şâfiyânım teyze?

— Bak kızım, seni, benim istediğim gibi, ama tam benim istediğim gibi bir filmde oynatsınlar, vallahi üste veririm. Ne kadar isterlerse o kadar... Tek onlar para istesinler.

— Bunda sizin çıkarınız ne?

— Ben çıkarıma bakmam kızım... Benimkisi sırf insaniyet... Asıl sen çok kazanırsın. Şöyle istediğim gibi bir film olsun. Senin bacakların, kalçaların görünsün... İçine bir de oyun, dans falan kodun mu?.. Güzel bir delikanlı ile seviş filmde... Bir iki göbek... Hele pilaç milaç da koy... Denize uzan, kumda oyna... Sonra salıver filmi Anadoluya... Bak gör o zaman, Anadoluda, şehirde, kasabada ne kadar bağ bahçe, çift çubuk sahibi varsa, hepsi ipini koparır, İstanbul'da, bizim evde soluğu alır. Ondan sonra gör piyasayı... Vallahi yavrucuğum, parayı koyacak yer bulamazsın...

Aptallaşmış kalmıştım. Şâfiyânım teyze:

— Sen, dedi, Perihan Köktan'ı tanır mısın?

— Tanırım, dedim, bizim yerli filmlerde oynuyor. Dansediyor, mecmualarda, gazetelerde her gün resimleri çıkıyor, o değil mi?

— Tâ kendisi... İşte onu evvel Allah, sonra ben adam ettim. Sayemde insan arasına karıştı. Geldiği zaman elime, Allah seni inandırsın, ayağında takunyalar, sümüklü bir kızdı. Baktım akça pakça bir şey... Kızı ziyan zebil etmektense dedim, sıvadım paçalarımı, iki film çevirttim. Ondan sonra, gör, na böyle... Bütün Anadolu, Kastamonudan tut, Çemişkezeğe kadar İstanbula taşındı. A, kızım, a yavrum, hiç farkında değil misin? İstanbulun nüfusu neden günden güne artıyor? Neden yollar adam almıyor? Neden dolmuşta, otobüste yer yok. Hep bu yüzden işte... Bir yerli film Anadoluya gitti mi, hangi kasabada film gösterilirse, o kasabanın ahalisi, tabii erkekleri boşalır. Hepsi akın akın İstanbula gelir. İlle o artisti görecekler... İlle, onunla, hiç olmazsa, artık keselerine göre, bir hafta mı olur, bir gece mi olur, yoksam bir saat mı olur, eğlenecekler... Eh, erkek kısmının da hakkı değil mi yavrum? Bir çiçekten yaz olmaz...

Demek ki, ben, bunca yıl, erkekliğim zamanında, hiç şu erkekliğin tadını çıkaramamışım. Meğer benim dünyadan bile haberim yokmuş. Şâfiyânım teyzenin söyledikleri hiç hoşu-

ma gitmemiştî.

— Ben böyle şeyleri yapamam Şâfiyânım teyze, dedim.

— Neden? diye sordu.

— Nedeni var mı be teyze? Düpedüz buna namussuzluk derler.

Şâfiyânım bir kahkaha koyuverdi:

— İlâhî meleğim, dedi, bak sana bir hikâye anlatayım... Vaktıynan, adıynan sanıynan, pezevenk İbrahim diye meşhur bir muhabbet tellâlı varmış. En büyük adamlar, en sayılı insanlar, kendisine gelir, müracaat ederek işleri bitene kadar saygı gösterirler, sonra da herifin arkasından «Pezevenk İbrahim!..» diye küçümserlermiş. Zavallı sevda komisyoncusunun gücüne gitmiş. Şunlardan bir intikam alayım demiş. Bi güzel intikam almış. Bak nasıl yavrum... Zati zengin adam. Evinde mükellef bir sofra hazırlamış. Ama, koç yumurtasından kuş sütüne kadar hiç bir şey eksik değil... Sofranın ortasına da çiçeklerden koca bir «pezevenk» yazdırmış. Soracağızıma, bütün ekâbiri, hepsini evine davet etmiş. Sofranın başına geçince: «Okuyun şunu!..» demiş. Hepsi birden «Pezevenk!..» diye okumuşlar. Onun üzerine, efendime söyleyim, cebinden çıkarmış panganotları, barbunya balıkları gibi binlikleri «Pezevenk» yazısının üzerine serpmiş. Paraların altında «Pezevenk» yazısı kayboimuş. «Şimdi ne görüyorsunuz, onu okuyun!» demiş. Tabiî okuyacak bir şey yok!.. İşte böyle evlâdım. Paranın örtmiyeceği, temizlemiyeceği hiç bir günah yok. Parasız insan sevap bilem işliyemez. Sadakasını, fitresini, zekâtını veremez. Bak, meselâ ben, beş vakite beş daha katarım. Allah kabul etsin. Sıcak evim, yuvam olmasaydı, yapabilir miydim?

Bu kuvvetli mantık karşısında ağzımı açamadım. Şâfiyânım teyze tatlı tatlı konuşuyordu:

— Ben şimcik, Sabri Beye telefon ederim.

— Telefonunuz var mı?

— Ayol, telefonusuz olur muymuş?.. Bana Angaradan, Adanadan, şurdan burdan her gün telefonlar gelir... Şu kadar kişi geleceğiz, şu kadar kişilik sofra hazırla, sarışın kadın isteriz, esmer isteriz, yahut da ne bileyim, namuslu aile kadını olsun, on dokuzunda olsun, etine dolgun olsun!.. diye telefon ederler. Malûm ya, renklernen zevklerin münakaşası olmaz.

Herkesin zevki ayrı ayrı olur.

Ben Sabri Beye telefon edeyim...

— Affedersiniz Şâfiyânım teyze... Kim bu Sabri Bey dediğiniz?..

— Menşur filmci... Perihan Köktan'a film çevirtti. Kadını menşur etti, gitti. Şimdi Perihan Köktan artık bizim evin kapısını çalmaz oldu. Dağlar gibi dört apartman dikti karı. Kapısının önünde, taksi durağı gibi, hususi arabalar bekliyor.

Şâfiyânım telefon etmeğe gitti, ben Câvidan'a sordum:

— Kuzum Câvidan?.. Bu ne iştir? N'oluyoruz?

— Sen ona bakma Bayramiye'ciğim. Hep böyle yüksekten atar. Eline yeni bir parça geçti miydi, boyuna atar. Bana ilk geldiğim zaman, öyle söylemişti. Ama nerde sende bende o talih... Karı doğru söylüyor, bi film çevirsen, darphane gibi para keseriz.. Ben seni, Madam Fofo'ya götüreyim. Bi kerem de orasını gör, o daha lüks karıdır. Hadi kalk gidelim.

— Ayol nasıl olur? Söz verdik...

— Boş ver!.. Atlatırız.

O sırada Şâfiyânım içeri girdi:

— Gece dokuzda gelecek... Şansın varmış şekerim! dedi.

Câvidan:

— Dur öyleyse Şâfiyânım teyze, dedi. Bizim birazıcık işimiz var. Bir iki mağazaya uğrayalım. Hemencecik döner geliriz....

Şâfiyânım yutmamıştı:

— Ama gelmezseniz, rezil oluruz, dedi.

— A vallâhi geliriz...

Şâfiyânım, yanaklarıma sarıldı, öptü, sevdi. Câvidanla beraber, evden çıktık. Bir taksiye atladık. Osmanbeyde büyük bir apartımana gittik. Madam Fofo, bu büyük apartmanın ikinci katında oturuyordu. İçeri girince, az kalsın, küçük dilimi yutacaktım. Hayatımda bu kadar lüks, bu kadar şa'şaalı yer hiç görmemiştim. Kapıyı bize çiçek gibi bir Rum kızı açtı. Câvidan'ı görünce:

— Kale Câvidan'i, nerdesin vire ?

Diye sordu. Câvidan:

— Ah Kalyopi, dedi, ben de o kadar üzüldüm ki, vallâ... Gelemedim işte!..

Geniş bir salona geçtik. Sanki kıral sarayının kabul salonundayız. Yaldızlı koltuklara kurulduk. Madam Fofo görünürlerde yoktu. Bizimle hep Kalyopi konuşuyordu. Kalyopi:

— Ah bilsen Cavidancim, seni ma sok aradi, erkes... Ani var bir erif ki, nasin derler, mutayit, er aksam, er aksam gelir burda... Sorar seni. İstemez hiç kiz baska senden...

Cavidan:

— Ha, anladım, dedi, mütaahhit Sabri... Parası çok ama, andavallının biri. «Üstüne bir apartıman yapayım, namına bankaya para yatırayım, benimle evlen...» diye tutturmuş herif!..

— Peki, neye evlenmiyorsun? diye sordum.

— Doğrusu, hürriyetimi öyle bir iki apartımana satamam!

Dedi. Ne kadar hürriyetsever insanlar olduğumuzu bir kere daha anladım. O sırada, kapı çalındı. İçeriye, kırk beş yaşında mı, elli beş yaşında mı olduğu kestirilemiyen bir kadın girdi. Saçları, beyaza yakın sarıya boyalı, ufak tefek, minnoş bir kadındı. O kadar mübalâğalı makyaj yapmıştı ki, insan suratına bakınca elinde olmadan gülüyordu. Komik bir hali vardı. Ufacık elleri, ayakları, durmadan oynuyor, konuşurken edâlı, cilveli pozlarla kaşı, gözü, boynu da otomatikmiş gibi, sözlerinin mânâsına göre ifadeler alıyordu. Üstünde çok ağır süsler, mücevherler göze batıyordu. Sanki kuyumcu vitrinini almış, başından aşağı geçirmişti. Kibar, gün görmüş bir hanım olduğu, her halinden belliydi. Yanımızda fazla oturmadı. Kalyopi onu salondan geçirdi, başka bir odaya aldı.

— Kim bu Cavidan? dedim, ne mağrur kadın?.

— Yüksek sosyetedendir de, ondan, dedi. Meşhur doktor Baha Beyin karısı...

— Doktor Baha mı? İsim yabancı değil...

— Gazetelerde okumuşsundur adını.. Kadın hastalıkları, doğum mütehassısı... Çok tanınmış, hakkiyle doktordur. O kadar da eli çabuktur ki, hiç değilse, günde sekiz on kürtaj yapar Sonra da merhametli adam. Fazla verdin, az verdin, bakmaz... Herkesin haline göre münasip bir şey alır. Eğer o olmasa, kaç genç kızın, kaç evli kadının namusu iki paralık olurdu...

Ya!.. Peki karısının burada işi ne?

— Karısı hem ziyaret, hem ticaret yapıyor. İstanbul'da ne

kadar böyle ev varsa, hepsine gider. Zor duruma düşen kadınlar olursa, kocasına gönderir. Yani kocasına müşteri toplar. Ama onun asıl maksadı başkadır.

— Neden?

— Bunlar böyle benim tanıdığım beş, on kadın... Hepsi de zengin, ama yaşlı kadınlar, hâlâ güzel olduklarına kendilerini inandırmak için, bu evlere devam ederler.

— Anlamadım...

— Bu evlerde kendilerini isteyen, beğenen erkek bulurlarsa, hâlâ genciz, güzeliz diye avunurlar. Madam Telma, Afife Hanım... Bir de bu...

— Hâlâ bunları beğenen erkekler de var mı? Amma midir?

— İşin aslı başka şekerim... Bu Madam Fofo çok kurnaz kadındır. Tanıdığı, elinin altında işsiz güçsüz, genç, bir kaç erkek bulundurur. Onların eline para verir: Güya onlar da müşteri gibi buraya gelirler,.. On, on beş güzel kadının içinde işte bu kadınları beğenirler. Yüksek sosyetenin bu içi geçmiş hanımefendileri de, hâlâ geçiyoruz, diye avunurlar.

— Madam Fofo'nun bunda kârı ne?

— Çoook... Herife para verir ama, kadınlardan da bunun beş mislini üstelik alır...

Bu sırada Kalyopi, salondan geçtiği için sustuk. Ben dikkatle etrafı süzüyordum. Yalnız tavandaki âvize benim tahminime göre, beş on bin lira değerindeydi. Halılar, koltuklar, stil eşyalar, hiç görmediğim kadar güzeldi. Kendimi bir Amerikan filminin lüks bir sahnesindeyim zannediyordum.

Biz içerdeyken dışarda bir gürültü oldu. Bağırmalar, çağırmalar geldi. Kapılar açıldı, kapandı. Kadın ağlamaları, erkek sesleri duyuluyordu. Cavidan'ın bir anda rengi uçtu...

— Ne oldu? dedim.

Cavidan:

— Evyah!.. Galiba basıldık! dedi.

— Şimdi ne olacak?

— Bilmem... Bir kere daha basıldıktı.

Demeğe kalmadı. Salonun kapısı açıldı. İçeri altı erkek girdi. Gayet kibar tavırlı, üzerinde zengin bir elbise ile Madam Fofo arkalarında süklüm püklüm duruyordu.

İçlerinden biri:

— Erkekler nerede?..

Diye bağırdı. Madam Fofo:

— Bunlar misafir! dedi.

— Misafir ha!.. Biz biliriz o misafirleri. Biz de zaten erkek misafirleri arıyoruz...

Sivil ahlâk zabıtası memurları kapılara saldırdılar. Az evvel, azametle yanımızdan geçen kibar hanım, odalardan birinden:

— Durun ayol!.. Kombinezonumu bari giyeyim!

Diye bağırıyordu. O kadınla beraber, topense, izbandut gibi bir adam ceketini giyerek, dışarı çıktı. Memurlardan biri:

— Yakaladık!.. Uygunsuz vaziyette yakaladık!.. diye bağırıyordu.

Büyük gardroptan bir çift çıkardılar. Tombul, güzelce kadın yalvarmağa başladı:

— Vallahi bizim fena bir niyetimiz yok. Biz nişanlıyız...

Erkek:

— Hattâ yüzüklerimiz bile var. İnanmazsanız yüzüklerimize bakın!..

Dedi. Memurlardan biri sordu:

— Madem ki nişanlısınız da böyle yerlerde ne işiniz var? Mahallebiciler ne güne duruyor? Ne diye bir sinema locasına gitmiyorsunuz?..

Adam, pantalonunun bir paçasını ayağına geçirirken anlatmağa başladı:

— Biz, Beyefendi, tam altı senedir nişanlıyız... Nişanlım bir dairede daktilo... Bendeniz de bir müessesede memurum. Benim başımda annem, kızkardeşim, halam, bir de küçük oğlan kardeşim var. Beş nüfus, hep benim yüz elli lira maaşıma göz dikmişler. Nişanlımın da, yatalak babası, ihtiyar annesi var. Birbirimizi beğendik, hoşlandık. Altı senedir nişanlıyız. Bir türlü kısmet olmuyor. Ne yapalım? Kendi keyfimiz için, evleneceğiz diye anamızı, babamızı mı atalım? İşte böyle arada sırada buraya geliyoruz. Ayıp ama, başka ne yapalım? Bugün nişanlımın yaş günüydü. İkimiz de maaşları aldık... Ya... Yoksa vallahi hiç bir fena niyetimiz yok...

Çok fena uygunsuz vaziyette yakalanan başka bir çift hâlâ, uygunsuz vaziyetlerinin sersemliği içindeydiler. Erkek, me-

murlara:

— Bayım, biz evliyiz, kar. kocayız! dedi.

Cebinden cüzdan çıkardı:

— İnanmazsanız bakın!.. İşte nikâh cüzdanımız!..

— Burada ne işiniz var? Eviniz barkınız yok mu?

— Yok... İki senedir evliyiz, bütçemize uygun başımızı sokacak bir yer bulamıyoruz. Haftada bir burada buluşuyoruz. Daha ucuza geliyor.

Hepsinin şefi olduğu anlaşılan memur:

— Fena fikir değil, dedi, bak bu bizim hiç aklımıza gelmemişti. Senelerden beri ev, kira sıkıntısı çekiyoruz yahu!..

Memurlar bizi ayırdılar:

— Dört çift uygunsuz vaziyette, üç çift uygunlu vaziyette yakaladık. Ayrıca iki de tek var.

O iki tek de Cevidan'la bendim.

— Siz kendinize bir şey bulamadınız mı?

Diye sordular. Fena halde gururum incindi:

— Memur Bey, dedim, ben bu karıların hangisinden aşağı kalırım?..

Memurlar bizi salonda bırakıp, Madam Fofo ile dışarı çıktılar. Holde, fiskos konuşmağa başladılar. Salondakilerden bir kadın:

— Ben evli, çoluk çocuk sahibi, namuslu aile karısıyım!..

Diye ağlamağa başladı.

— Hanım, dedim, ağzından çıkanı kulağın işitsin. Sen namuslusun da, biz namussuz muyuz? Şunu iyi bil ki, dünya yüzünde ne tam namuslu, ne de tam namussuz insan vardır.

Uygunsuz vaziyette yakalananlardan bir genç kız:

— Nedir bu başına gelen benim? diye ağlıyordu. Ben kızoğlan kızım, tam dört defa yakalandım. Buradan hastahaneye götürüyorlar. Annem duydu. Dört defada da intihara kalktı. Bu sefer zavallı ya sahiden intihar ederse?..

Bir polis, salonun kapısını açtı:

— Erkekler serbest!..

Diye bağırdı. Kadın oldum olalı, ilk defa, erkekliğimi aradım. Hızını alamıyan erkekler, daha emniyetli bir ev aramak için, hırsla çıkıp gittiler. Az sonra Madam Fofo geldi. Evvelâ kibar hanımın kulağına bir şeyler fısıldadı. Kadın boynunu

büktü:

— Peki, Madam Fofo, dedi.

Teker teker öbür kadınlarla fısıldaştıktan sonra, benim yanıma geldi:

— Memurlar, dedi, eğer on bin lira verirseniz, ses çıkarmaz gideriz diyorlar, benim evim kapanmasın diye, beş bin verdim. Herkes hissesine düşeni versin. Yoksa, hastahanelere düşersiniz, gazeteler yazar, rezil olursunuz...

Düşündüm, sahiden iki paralık olacaktım.

— Pekâlâ, ben beş yüz veririm! dedim.

Tam o sırada, Câvidan lâfa atıldı:

— Bana bak Madam Fofo, dedi, bu numaraları bana da mı yapıyorsunuz? Şimdi vallâhi gider, sahiden ahlâk zabıtasına haber verir, evini mühürletirim.

Madam Fofo:

— Sus, yavaş... Kimse duymasın;.. Vazgeçtim, sizden para istemem!.. dedi.

Câvidan:

— Vazgeçmekle olmaz, biz de hissemizi isteriz!.

Diye bağırdı. Madam Fofo:

— Peki! dedi.

Kibar hanımefendi, paraları saydı, bileziklerini, saatını da çıkarıp verdi. Bütün kadınlar, bütçelerine göre sökülmüşlerdi. Önce memurlar gitti. Arkadan kadınlar çıktı. Ben, ortada bir dolap döndüğünü anladım ama, işin ne olduğunu doğrusu kavrayamadım. Câvidan'a:

— Hadi kız! Ne duruyoruz, gidelim, bir daha basarlar!.

Dedim.

— Dur, dedi. Hissemi almadan şuradan şuraya bir adım bile atmam...

Madam Fofo, güler yüzle yanımıza sokuldu. Dişlerini sıkışından, Câvidana, belli etmek istemediği halde düşman olduğu anlaşılıyordu. Bir beş yüzlük bana, bir beş yüzlük de Câvidan'a verdi. Câvidan:

— Teşekkür ederim, Madam Fofo!.. dedi.

Ben parayı cebime koyarken, Madam Fofo:

— Yine beklerim, her zaman gelin!.. diyordu.

Sokakta Câvidan'a:

— Memurlar rüşvet mi aldılar? diye sordum.

— Yok canım, dedi. Numara yapıyorlar. O gelenler, memur falan değil, hepsi Fofo'nun adamları. Şuradan buradan toplamış onları... Kendilerine memur süsü veriyorlar. Eve böyle zengin kadın, zengin erkek geldi mi, Madam Fofo, kendisi, numaradan bu adamlara baskın yaptırır. Erkekleri ayrı yolar, kadınları ayrı yolar. Deminki o kibar hanımdan en aşağı on bin lira sızdırmıştır. Ne yapsın kadın? Rezil olmak ister mi? Çoluğu çocuğu var... Kocasının cemiyette itibarı var... Kendisinin de aile şerefi var. Hiç on bin lira için, on milyonluk kocadan vaz geçer mi? Alt tarafı parasına geçer hükmü, verir on bini, kurtulur...

— Demek onlar polis falan değildi ha?..

— Değildi tabii...

Havadan beş yüz lira kazanmıştık... Şu İstanbulun ne acaip bir şehir olduğunu, yavaş yavaş anlamağa başlıyorum.

— Nereye gidiyoruz, Cavidan? dedim.

— Hadi yine eski eve gidelim, Şâfiyânım teyze Sabri Beyi çağırmıştır. Sana film çevirtecek herifi... Bu gece orada yer, içer eğleniriz...

Biz Şâfiyânımın evine gittiğimiz zaman, vakit bir hayli gecikmişti. Şâfiyânım:

— Ayol kızlar, nerelerdesiniz? Gözlerimiz yollarda kaldı, Dedi. Bizi geniş bir odaya aldı. Masa kurulmuştu. Sabri Bey, yanında da bir adamla çakıştırmağa başlamışlardı. Şâfiyânım teyze tanıttı:

— Meşhur filmcilerimizden Sabri Bey...

— Müşerref olduk efendim...

Herif, elimi öperken:

— O şeref bendenize ait, dedi.

Kime ait olursa olsun... Sabri Bey de yanındaki adamı tanıttı:

— Rejisörümüz Süha Bey...

— Memnun oldum.

Mantolarımızı çıkarıp masaya çöktük... Sabri Bey:

— Şâfiyânım, sizin film yıldızı olmak istediğinizi söyledi...

— Olabilir miyim? diye sordum.

— Çok ümitliyim, yarın bizim yazıhaneye teşrif edin!

Kartını uzattı:

— Teşekkür ederim.

— Şimdi elimizde çok güzel ama pek çok güzel bir senaryo var, sizi bu filmde oynatalım.

Rejisörüne döndü:

— Nasıl, dedi, güzel senaryo değil mi?

Rejisör bana izah etti:

— Fevkalâde hanımefendi, isterseniz, hem içelim, hem de size mevzusunu(!) anlatayım.

Bay rejisör anlatmağa başladı. Şâfiyânım, Câvidan, hepimiz rejisörün ağzının içine bakıyorduk:

— Efendim, bu senaryo, hem polisiye, hem maceralı, hem esrarengizli, hem de içinde müthiş, ama çok müthiş bir aşk var.

Sabri Bey:

— Casusluğu unutma!..

— Casusluk da var. Hele o kavga sahneleri... Bakın anlatayım... Efendim, kız...

— Kız kim?

— Oynarsanız siz olacaksınız.

— Kız, bi akşam, bi arkadaşıynan Beyoğluna çıkmış. Şimdi film başlayınca, akşam üzeri Beyoğlunu görüyoruz. O sırada kalın bir ses, şöyle anlatıyor:

«İşte bu esrarengiz şehrin macerası...» Kamera, yavaş yavaş Beyoğlunun dar ara sokaklarından Süleymaniye camisine yükseliyor. Minarede nur yüzlü bir mezin ezan okuyor... Ordan Eyüp Aleyhisselâmın türbesini görüyoruz... İhtiyar kadınlar türbenin önünde duva ediyorlar...

Ama içmiyorsunuz Hanımefendi?

— İçiyorum, mersi...

— Aaa... Bakın kadehiniz olduğu gibi duruyor. Hadi şerefinize...

— Şerefinize!..

— Âfiyet ossun!.. Derken efendim, o kalın ses devam ediyor: «Ey büyük şehrin küçük insanları...» Nasıl? Lâfa bakın ama... Büyük şehrin küçük insanları. Ne büyük mânâ diy mi? Senarist bu lâfı meşûr şâyir Abdülâmit Beyin makberinden almış... Sonracığıma efendim, kamera bi pan yapıyo...

— Pan ne demek beyefendi?

— Pan, filmcilik zenâtinde bi lâf... Yaniya, kamera var ya, sinema çekme makinası, işte o makine, fırdolayı etrafı gösteriyo demek... Makina pan yapıyo... Şimdi bi saz salonunu görüyoruz perdede. Sahnede bi kadın şark: okuyo... Arkasından bi dansöz çıkıyo... Bi dans ediyo...

— Ne dansı?

— İlkın dans oriyantal...

— Affedersiniz, anlamıyorum. Ne demek o?

— Dans oriyantal demek, çiftetellinin filmcesi demek... Ondan sonra bi mezar... Kız, kapanmış mezarın üstüne... Hem hüngür hüngür ağlıyo, hem de bi yandan hazin hazin ninni söylüyo... İçmiyorsunuz ama... Hadi şerefe... Bu mezarda ninni söylemek, bizim filmcilikte bir yenilik... Ondan sonra, asıl filim başlıyo... O Beyoğlunda amorstan gördüğümüz kız var ya.....

— Nerden gördüğümüz?

— Amorstan... Bunlar hep filmcilik lâfları... Recisörlük kolay değil hanımefendi. Bütün bu lâfları, mânasını bilmesen bile, yine söyliyeceksin. Amorstan demek, arkadan, sırttan, yani enseden demektir. İşte o kızı, annesinden, babasından herkes istiyo. Kız bütün taliplerini reddediyo... Bi akşam Beyoğlunda, bi delikanlıynan göz göze geliyorlar. Tamam!.. İkisi de birbirlerine vuruluyorlar. Yıldırımnan vurulmuşa dönüyorlar. Delikanlı, kızın peşine düşüyor:

«Tanışabilir miyiz?» diyo. Kız dünden razı ama, ne de olsa kadınlık gururu var. Biraz cilve yapıyo...» «Münasebetsiz» diyo... Delikanlı «hadi bi leoca bileti alayım da size ilânı aşk edeyim» diyo... Kız: «Ben senin bildiğin kızlardan diyilim» diyo... Delikanlı: «Aman benım teklifim ciddi» diyo. Kız: «Sahi mi; diyo, öyliyse gel beni annemden iste» diyo. Yarın için bi randevu veriyo: «Hadi artık mâlemize geldik, sen git nonoşum!» diyo... İçelim ama... Hadi şerefinize!.. Uzatmıyalım, ondan sonra fecaat başlıyo... Oğlan kızı istiyo... Tahkikat yapıyorlar. Bi de bakıyorlar ki, oğlanın ööle, rüşvetnen, intimaznan filân alâkası yok. Sen bu zamanda karı geçindiremezsin diye oğlanı evde bi temiz dövüp, kapı dışarı ediyorlar... Ertesi gün, kapı dışarı ediyorlar... Ertesi gün, kızınan oğlan bir plaçda aile kabinesinde buluşuyorlar. Kız, diyo ki, beni babam zengin birine veriyo,

diyo, hali keyfiyet bööööle, bööööle, bööle, diyo... Kız o gün gebe kalıyo... Akşama da kızı bâârta bâârta, o zengin deyyuza veriyorlar... İçsene be hanımefendi!..

— İçiyorum efendim.

Şâfiyânım, hikâyenin burasında dayanamadı:

— Yazık oldu kıza, dedi, bâri alıp bizim eve getirin zavallıyı.

Rejisör:

— Film be teyze, dedi.

— Ah evlâdım, sâyici gibi anlatıyosun, merakımdan helecanlandım. Bööle şeyleri yüreğim götürmez, içim kabardı, dedi.

Baktım ki rejisörün senaryosu bitmiyecek:

— Sonunda n'ooluyor beyefendi? dedim.

— Sonunda, dedi, kız kahrından verem oluyor... Bara düşüyo... Barda içmekten kan kusa kusa ölüyo. Delikanlı da ihtiyar kocayı ipnen boğuyo... Zalim baba, otobos altında can veriyo, ilâhî adalet yerini buluyo... Kızın annesi, bundan sonra bana yaşamak haram diye, bayat palamut yiyip, kendini intihar ediyo...

— Film bitiyor mu?

— Filmi dââ uzatacaktık ama artistler bitti. Nâpalım, hepsi ölünce filmi bitirdik. Sonunda tabiyi türbe, mezarlık filân var. Arada mevlût da okunuyo... Selviler görünüyo. Yâni filimi görüp de ağlamamanın imkânı yok.

Sabri Bey ilâve etti:

— Tam bir iş filmi...

— İş filmi ne demek?

— Yâni içinde açık saçık, fakat sanatkârâne sahneler çok var. Anadoluda geçer, çok iş yapar. Nasıl buldunuz?

— Çok güzel!.. Senaryo kimin?

Sabri Bey:

— Şimdiye kadar bütün senaryoları kendim yazdım. Ama şimdi vaktim yok doğrusu. Bu senaryoyu bir oğlan getirdi. Sizden para filân istemem, yeter ki filmini çekin! dedi. Oğlana da acıdım. Hadi bi iyilik yapayım şu elin garibine, dedim. Hem bedava veriyo, hem de bedava rol alacak, üstelik ne de olsa, okumuş yazmış bir genç...

— Demek tahsili var...

— Var ya, ortanın ikisine kadar dayanmış çocuk. Sonra

da hocanın biri garaz komuş çocuğa. O da, hocasından intikam almak için, bir senaryo yazayım, bir de meşûr artiz olayım da, sen gör, demiş. Şerefinize sayn bayanlar!..

Kadehler havaya kalktı. Şâfiyânım teyze birden:

— Eyvah! dedi, bak gördün mü, içkiye daldık, ben borcumu unuttum.

— Ne borcu Şâfiyânım teyze?

— Yatsıyı edâ etmedim... Bana müsâde, ben yatsımı kılayım da, geleyim.

Güldüm:

— A, Şâfiyanım teyze, içki masasından namaza kalkılır mı?

— A kızım, o başka iş, bu başka iş... Allahı da gücendirmeye gelmez...

Şâfiyânım teyze, namaza kalktı. Biz içmeğe devam ettik... Sabri Bey, içtikçe açılıyordu.

— Benim, diyordu, hayatta elimden hiç bir şey kurtulmaz. Benim bir de icâdım vardır biliyor musunuz hanımefendi?

— Hayır efendim. Ne icât ettiniz?

— Bi târihte benim bi koltukçu dükkânım vardı. Dükkân yandı. Metelik yok... Çoluk çocuk ziyan zebil...

— Allah bağışlasın, kaç çocuğunuz var?

— İlk karımdan dört, ikinciden üç, üçüncüden iki, dördüncüden, ondan galiba beş... Beşinci şimdiki karım, onu daha geçen hafta aldım, belli değil... Bir filmimde oynatmıştım Baktım, iyi oynuyor, kıyak rol kesiyo. Baş artiz parası vermektense, evlenirim, hem karım olur, hem de filmde oynatırım, daha ucuza gelir, diye düşündüm. Nââparsın?... Çocuk çok hanımefendi. Filmcilik yapmayıp da, ne yapacaksın, bu zamanda, it sürüsü kadar çocuk neynen beslenir? Mecbur oldum filmcilik yapmaya...

— İcâdınızdan bahsediyordunuz beyefendi?..

— Hââ, hanımefendi, onu diyordum. Dükkân yandı, yandığı da bi yandan iyi oldu ya... İçinde benim on param yoktu. Şunun bunun malı... Alacaklılara, dükkân yandı, nââpiyim, dedim, çıktım işin içinden... Elimi kodum şakağıma, ulan Sabri, dedim, kendi kendine bi domuzluk düşün de, para vur. İşte o zaman icâdımı yaptım. O yakitler şeker pahalı... Harp zamanı. Kesme şekerin kilosu beş lira, tozun üç lira... Düşündüm, taşındım,

arada iki lira fark var. İkisi de şeker değil mi bunun... Ulan Sabri, tozu kesme yapar mısın? Yaparsın... Uydurma bir âlet yaptım hanımefendi, Allah seni inandırsın, günde yüz kilo kesme yapıyorum, iki yüz papel... Allah bin bereket versin. Üç ay içinde fabrika gibi başladık çalışmağa. Yevmiye beş yüz kilo kesme şeker çıkarıyoruz. Alpullu fabrikası, yanımda hiç... Derken, piyasa çaktı işi, başka açıkgözler türedi. Baktım papuç pahalı. Fabrikayı kapadım. Fabrika dediğim de, limon sandığı gibi bir şey... Ondan sonra, hükûmet öbürlerini enseledi. Bu sefer daha namuslu bir iş yapayım, dedim. Filmciliğe başladım. Yapamazsın dediler, bu iş sanat, dediler, kültür ister, dediler. Lâf... Sanat manat, kültür mültür hepsi kafa hanımefendi. Bizde de var hamdolsun... Sizden iyi olmasın, bi arkadaştan, yarın veririm, diye üç yüz lira borç aldım, bu filmcilik işine, ben öyle başladım hanımefendi...

— Ne diye borç aldınız? Kesme şeker icadınızdan para kazanmadınız mı?

— Kazanmaz olur muyum? Ama yeni bir işe başlıyordum, ne olur ne olmaz, batarsa başkasının parası batsın... Diy mi ya!.. Aradan on sene geçti, enayi hâlâ, üç yüz lirayı alacağım, diye gelir gider.

— Neye vermiyorsunuz?

— Hiç verir miyim hanımefendi, eğer o herif, o üç yüz liraya lâyık olsaydı, kendisi bi iş yapar, kazanırdı. Yazık diy mi, üç yüz liraya... Şimdi, tam otuz beş yerli film yaptım. Senaryolarını ben yazdım. rejisörlüğünü kendim yaptım. Baş rolde ben oynadım. Hamdolsun, günde kasama beş on bin lira giriyor.

— Hakiykaten çok açıkgözsünüz.

— Öyleyimdir, tuttuğumu koparırım. Yalnız açıkgözlüğüme pek bakmayın, her açıkgöz gibi, bi de aptal tarafım vardır. Bazi kadınların karşısında aptallaşırım hanımefendi...

— Hangi talihli kadın o?

— Meselâ sizin... Sizin karşınızda aptala döndüm hanımefendi... Bende aşk hep böyle, aptallıknan başlar.

Rejisörüne:

— Avanak!.. diye bağırdı, görmüyor musun, iş tavına geldi, dââ ne duruyorsun? Çık şarı!..

Rejisör, süklüm püklüm dışarı çıktı. Câviden da arkasından

gitti. Sabri Bey yanıma geldi:

— Sizi meşûr bi yıldız yapıcim! dedi.

— Teşekkür ederim, ama, bu kadar sokulmayın, uzaktan meşhur yapın.

Dedim. Fena halde bozuldu:

— Karşınızda nasıl aptallaştığımı görüyor musunuz? Elim, ayağım çarşafa dolaşıyor, dedi.

— Biraz kendinize gelin!..

— Size âşık oldum. Elimde mi?

— Bu imkânsız...

Kaşlarını çattı:

— Hanımefendi, kendinizi pek ağıra satıyorsunuz. Burası câmi değil, meşûûûr randevucu Şâfiyânımın evi... Siz de herhalde bu odaya namaz kılmağa gelmediniz?

Adamın hakkı vardı.

— Biz paraları beş beş Şâfiyânımın avucuna saydık da, ööle bu eve girdik. Hadi bakalım, nazlanma!.. diye bağırdı.

Demek ki, Şâfiyânım, benim için adamlardan para almıştı. Baktım ki, papuç pahalı:

— Beyefendi, dedim, ben de sizi nâzik, centilmen bir erkek zannetmiştim. Bir kadının bir parça naz etmek, cilve yapmak hakkı değil mi? Ben de size ciddi olarak bağlanmak istiyorum.

— Affedersiniz, dedi, âşıklığımın şiddetinden ne yaptığımı bilmiyorum.

Elimi avuçlarına alıp öptü:

— Siz, dedim, benim bu evde olduğuma bakmayın İlk defa böyle yere geliyorum. Başka şey için değil, sinema artisti olmak için geldim.

İki elimi yüzüme kapayıp ağlamağa başladım:

— Demek ki, beni tuzağa düşürmüşler.

Sabri Bey:

— Üzülmeyin hanımefendi, dedi. Saatine baktı, iki buçuk...

— Burada mı kalacaksınız? diye sordu.

— Ne münasebet!.. dedim.

— Evinize kadar götüreyim mi?

— Memnun olurum.

— Şâfiyânım!.. diye bağırdı. İhtiyar kadın, uykulu gözlerle, bizi kalkmış, ayakta görünce:

— Ne o? Nereye, gecenin bu vakti? Kalmıyor musunuz? diye sordu. Sabri Bey:

— Gideceğiz!

Dedi. Kadının eline para tutuşturdu. İmamın kızı Câvidanla rejisör, görünürlerde yoktu.

Sokağa çıkınca bir arabaya atladık. Benim kendi arabam kaç gündür garajdaydı. Evin kapısına kadar geldik. Ayrılırken:

— Yarın, öğleden sonra beklerim!.. dedi.

— Gelirim! diye söz verdim.

Gayet plâtonik aşk numarası ile birbirimizden ayrıldık. O yorgunlukla hemen uyuya kalmışım. Gözümü açtığım zaman vakit öğleyi çoktan geçmişti. Gece çok içmiş olacağım ki, ağzımın içi paslıydı.

Bir zaman yatağın içinde, halimi düşündüm. Artık, ses sanatkârlığına da veda ediyor, film yıldızı oluyordum. Hayat, tesadüflerle doluydu. Nereden nereye gitmiştim. Bütün bunlar hep Hûri'nin yüzünden olmuştu. Bu herif nereye, hangi cehennemin dibine girmişti. Artık memlekette adımı duymıyan tek insan kalmamıştı. O hâlâ ortalarda yoktu.

Son ümidim filmdeydi. Çevireceğim filmde suratımı görürse, artık dayanamaz, kalkar gelirdi.

Yavaş yavaş kalktım, yıkandım. Makyajımı yaptım. Sokağa çıktım. Sabri Beyin verdiği karta baktım.

Beyoğlu, Yeşilçam sokağı, No. 506. Kapıdan girerken insana bir acayip geliyor. Fakat salona girince, insan, üstüste yığılmış pahalı eşyaların çokluğundan, bir koltukçu dükkânına girdim zannediyor.

Kapıdaki levhada «Aman Film» yazıyordu. İçeri girince, daha Sabri Beyi sormağa vakit kalmadan, karşıdaki masada oturan bir adam, sanki iş bulma bürosuna hizmetçilik aramak için gelmişim gibi, eliyle başka bir odayı gösterdi:

— İçeri buyurun!..

Dedi. Adam, iki ayağını, masanın üzerine atmış, millî Amerikan oturuşu pozisyonundaydı. Amerika ile dostluğumuzdan beri, erkeklerin bu Alameriken nezaketine alışmış olduğum için herifi kalp beşlik gibi bozmak lüzumunu duymadım

Yandaki odaya geçtim. Burası büyük, geniş bir yerdi... İçerde kadın, erkek bir sürü genç, ihtiyar insan vardı. Sandalye

bulanlar oturmuşlar, öbürleri ayakta kalmışlardı. Burada da, bir masadaki adam, odadakilere teker teker bir şeyler soruyor, defterine yazıyor, sonra oradan başka bir odaya geçiyorlardı. Etrafımdaki insanlara baktım. Hepsi de acayip acayip birer mahlûklardı.

Kalorifer radyatörünün yanında, bir delikanlı ile bir kızın arasına düştüm. Delikanlı uzun boylu, saçları Apollon heykelinin saçları gibi önüne düşmüş, sakal favorileri çene kemiğine kadar uzun, fare kuyruğu bıyıklıydı. Beni yukarıdan aşağı süzdü. Gözü bende, elini pantalon cebine sokup, cebinin içinde bir şey arayıp da bulamıyormuş gibi bir müddet karıştırdıktan sonra:

— Siz de ilânla mı geldiniz? dedi.

— Ne ilânı? diye sordum.

Solumdan, mabadini radyatöre dayanmış esmer kız:

— Ohoo, dedi, daha bunun bir şeyden haberi yok!

Kız, elindeki gazeteyi uzattı, bir ilân gösterdi.

İlânı okudum: «Artist aranıyor! Pek yakında çevrilecek üç büyük yerli film için, kadın erkek, her yaşta artist aranıyor. Müracaat: «Aman Film».

O zaman, bu büyük odayı dolduran kalabalığın, gazetedeki ilânla, artist olmağa koşan deliler olduğunu anladım. Hiç bozuntuya vermedim:

— Evet, dedim, ben de artist olmak için geldim.

Delikanlı burnunu havaya kaldırdı:

— Evvelce hiç filmde oynadın mı? diye sordu.

— Hayır! dedim.

Kız:

— Öyle ise zor! dedi.

— Siz oynadınız mı?

Bu sorum, ikisinin de pek tuhaflarına gitti. Genç kız, mavi bulamaçla yağlanmış göz kapaklarını indirip, gözlerini süzerek:

— Tam otuz bir filmde rol aldım! dedi. «Yavrumun hıçkırıkları» filmini gördünüz mü?

Görmemiştim ama, görmediğimi söylesem, pek küçük düşecektim.

— Gördüm, dedim.

— İşte o filmde rakkase Cemile Melâlî, sahnede dansederken, gazinodaki seyirciler arasında, soldaki masada ben de vardım. Hattâ bira içiyordum. Sonra «Aşkımın Mezarlığı» filminde barda danseden kızlardan biri benim. «Günahsız Fahişenin bekâret kemeri» filminde, plâjda kumların üstünde... Şimdi tanıdınız değil mi?

Cevap vermeme fırsat bırakmadan delikanlı, sırtını döndü:

— Bak!.. dedi, arkadan bak. mutlaka tanıyacaksınız! Hani «Efelerin altı okkası» filminde, otomobille kız kaçırıyorlardı ya... Arabadaki şoför bendim. Arkadan gözüküyordum. Enseme dikkatle bak!.. Nasıl, amorstan benzemiyor muyum? Ama ne filmdi!.. Herkes bana hayran oldu... Direksiyona bir geçtim, vınnn!. Enseden bir poz veriyorum, o biçim olur. Recisör bile tebrik etti...

Delikanlı, durmadan, dinlenmeden, nefes almadan anlatıyordu. Anlattığı bir şey değil, ikide birde dikkatimi çekmek için koluyla, dirseğiyle dürtüyordu.

Kırk yaşlarında, belki daha fazla, fakat on sekiz yaşında bir kız gibi giyinmiş, yağlı kirpiklerini ok ok, göz kapaklarının üstüne devirmiş, rimelle kulaklarına kadar kuyruk çekmiş bir kadın:

— Siz fotoğraf çektirdiniz mi? diye sordu.

— Ne fotoğrafı?..

Hepsi birden bir kahkaha attılar.

— Ayol, bu daha fotoğraf bile çektirmemiş... Sen bu filmde zor rol alırsın!..

Kadın çantasından beş altı kart postal çıkardı:

— Bak!..

Fotoğraflara bakınca kıpkırmızı olduğumu hissettim.

— Ya bu fotoğrafları görürlerse?..

— Kim?..

— Ahlâk zabıtası!..

— A... Bir de artist olacak, şuna bak!.. Ayol bu sanat!.. Sen şu bacaklara bak... Şu kalçaya bak!.. Bele bak!.. Senin belin kaç?

— Belimi hiç ölçmedim...

— Sen hayatında böyle göğüs gördün mü hanım?.. Ben bir filme çıkayım, sen o zaman gör...

Deliler koğuşuna girdiğimi anlamıştım. Durmadan bir yandan kapıdan bir sürü insan giriyor, masada muamelelerini yaptırıp, öbür kapıdan başka bir yere geçiyorlardı. Buradakilerin çoğu filmlerde hizmetçi, kapıcı, uşak gibi figüran rolleri almışlardı. Sıra bana geldi. Masada oturan adam:

— Fotoğraflarınızı verin! dedi.

— Ben yeni müracaat ediyorum! dedim.

Başka büyük bir defter açtı:

— Adınız?

— Bayramiye!

— Yaşınız? Doğum yeriniz, babanızın adı?

Hepsine cevap verdim. Deftere yazdı.

— On beş lira verin! dedi.

— Ne parası?

— Bir de soruyorsun! diye adam beni tersledi, buraya günde beş yüz kişi gelir, hiç biri sormaz. Ne parası olacak, kaydiye parası... Seni bedava mı artist yapacağız?.. Burası Aman Film'in artist ajanlığı!.. Sana rol verildiği zaman, buradan biz göndereceğiz.

Macerayı sonuna kadar yaşamak için, adama on beş lira verdim.

— Şimdi, dedi, «ennet Fotoğraf Stüdyosu»na gidin. Orada fotoğraf çektireceksiniz. Onlar nasıl çekeceklerini bilirler. Fotoğraflarınızı alır, bize getirirsiniz.

Ben de herkesin çıktığı kapıdan çıktım. Oradan sokağa çıkan başka bir kapı verdi. Doğru tarif ettikleri Cennet Fotoğraf Stüdyosuna koştum. Beyoğlunun ara sokaklarından birinde, daracık bir hanın üst katında, fotoğrafhanedeki adama, Aman Film'den verdikleri kartı uzattım.

— İçerde bekleyin! dedi.

Burası da, film yazıhanesi gibi tıklım tıklım doluydu. Kadın, erkek, fotoğraf çektirmek için sıra bekliyorduk. Bulunduğumuz salon, bir perde ile fotoğraf atölyesinden ayrılmış-çekildiğini bir türlü anlayamıyordum. Kahkahalar, gıdıklanmış gibi kadın gülüşmeleri geliyordu. Kahkahaların arasında:

— Yapmayın canım!..

— Rica ederim!..

Gibi sesler duyuluyordu. Bu konuşmalar, gittikçe daha samimî bir hava alıyordu.

— Yapmaaaa!..

— Amaaaann!..

Tekrar gülüşmeler, kaynaşmalar, sonra bir kovalamaca. ...koşuşma sesi... Yuvarlanma, devrilen bir eşya gürültüsü... Derken, bir ara ses soluk kesiliyor, hazin iniltiler, mırıltılar duyuluyordu.

Yanımda oturan hanıma:

— İçerde ne var? Yoksa, güreş kulübü salonu mu? diye sordum.

— Yooo, dedi, fotoğraf çekiliyor...

— Böyle fotoğraf çekildiğini ne gördüm, ne duydum...

— Siz hiç film için fotoğraf çektirdiniz mi?

— Hayır...

— Acemi olduğunuz belli... Ben şimdiye kadar, tam, on iki film firması için fotoğraf çıkardım... Dur bakayım, on üç galiba... Hızır Film bir, Anar Film iki, Yahşi Film üç.

Film firmalarını saydı.

— Hep böyle mi çektirirsiniz? dedim.

— Tabiî, dedi. Bu film fotoğrafı kolay değil!.. Fotoğrafçının havasına girmesi lâzım. Yoksa öyle kasılıp da poz verirseniz, resminiz bir şeye benzemez... Film fotoğrafçılığı çok zor hanım... Evvelâ adam sizi yumuşatıyor ki, sizi en tabiî pozunuzda yakalasın. Sonra kendisinin de konsantire olması lâzım...

— Ne olması lâzım?

— Konsantire!.. Fotoğrafçı ne derse yapmanız lâzım... Sonra herif kızarsa, fotoğrafı iyi çekmez, filmde rol alamazsınız. Her şey bu fotoğrafçının elinde. Bak ben şimdiye kadar on üç filim firması için fotoğraf çektirdim. Hiç bir filmde oynatmadılar.

— Neden?

— Neden olacak? Hep münasebetsiz fotoğrafçılardan. Benim de acemiliğime geldi. Biraz aksilik ettim. Herif fotocenik yerlerimi çekmedi. Ama, şimdi, öğrendim. Fotoğraf çektirirken, hiç aksilik etme ki, fotoğrafçı senin en fotocenik yerlerini arasın, bulsun!

O sırada, perde aralandı, içeriden yanakları pençe pençe, al al bir kız çıktı. Aynanın karşısında üstünü başını düzeltti. Saçlarını taradı, rujunu tazeledi.

Sıra bana gelmişti. Perde aralandı. Sıska, uzunca boylu biri:

— Sıra senin, gel bakalım!..

Diye beni çağırdı. Gri perdenin aralığından içeri girdim. Adam, beni yukarıdan aşağı süzdü. Başka birine seslendi:

— Reşaaat!.. Ben yoruldum yahu... Gel, biraz da sen çek!..

— Fazla konsantre oldunuz galiba? dedim...

— Sabahın sekizinden beri çekiyoruz, dedi, buna vücut mu dayanır? İnsan demirden olsa dayanmaz...

Reşat içeri girdi. Öbür sıska herif:

— Ben, dedi, bir iki saat dinleneyim, akşam vardiyasını da ben yaparım... Vallahi dizlerimin bağı kesildi.

Adam, dışarı çıkarken, bana bir kere daha baktı, yutkundu:

— Tam konsantire olacak kadın geldi, ben sıfırı tükettim. Şansa bak! dedi.

Reşatla yalnız kalmıştık.

— Şöyle otur! dedi.

Divan gibi bir yere oturdum. Büyük lâmbaları yaktı.

— Belinizi içeri alın!

Bir kaç poz çektikten sonra:

— Soyunun! dedi.

— Neden?

— Nasıl neden?.. Artiz olmıyacak mısın? İnsan soyunmadan artiz olur mu be!..

— Ben soyunmam!..

— Yoksa çamaşırların mı kirli? Zararı yok, biz öyle şeylere aldırmayız... Evvelâ, şu mantoyu çıkar!.

Mantoyu çıkardım.

— Ceketini de çıkar!..

Onu da çıkardım.

— Etekliğini falan fora et!..

— Divanı nüzerine uzan!..

Beni evirip çevirip resimler çektikten sonra:

— Kombinezonu da çıkar!.. dedi.

— Ne olacak?

— Resmini alacağım...

Bir sütyen, bir kilot kalmıştım.

— Bana bak, dedim, fazla konsantire olma!.. Artık bir şey çıkarmam...

Fotoğrafçı yanıma oturdu:

— Bir kadının, sizinki kadar güzel göğsü, bacağı oldu mu, soyunmak için bahane aramalı... Eğer filmde baş rol almak istiyorsan, soyun!.. Ben senin iyiliğini istiyorum... Yoksa bana ne?..

— Bu kadar iyilik yeter!.. dedim.

— Pekâlâ, sen bilirsin!..

Herife biraz yüz versem, Madam Fofo'nun, Şâfiyânım teyzenin evinde düştüğüm vaziyetlere düşecektim. Önden, arkadan, yandan, yukarıdan, aşağıdan, oturarak, ayakta, yatarak, her yönden resimlerimi çekti.

— Tamam!... dedi.

Hemen elbiselerimi giydim. Fotoğrafhaneden namusumla kurtulmuştum. Dışarı çıkınca, salonda oturan bir adam:

— İsminiz?.. diye sordu.

— Bayramiye!..

Deftere yazdı.

— Kaç poz istiyorsunuz?

— Kaç poz çekildi ise istiyorum! dedim.

İçerideki adama sordu:

— Otuz üç poz, dedi.

Adam bana:

— Hepsinden istiyor musunuz? dedi.

— Evet...

— Her poz beş liradır.

— Siz çıldırdınız mı?

— Bunlar artistik pozlar.

Kulağıma yaklaştı:

— Eğer, dedi, bu akşam saat 8 den sonra gelirseniz...

— Sekizden sonra ne olacak?..

— O zaman burada kimseler bulunmaz. Hususi fotoğraflarınızı çekeriz. Hem bu fotoğraflarınızı bedava veririz, hem de bir saat için elli lira alırsınız.

— Ne yapacağım burada?

— Bize modellik edeceksiniz...

— İstemem!..

— Vücudunuz güzel... Yazık!..

Herifi fazla söyletmemek için elli lira kapıya bıraktım, oradan çıktım. Biz erkekler, yani erkeklik zamanıma göre söylüyorum; hayatı kadınlardan daha iyi bildiğimizi sanırız. Ne boş şey! Hayatı adam akıllı anlamak için, her erkeğin, benim gibi bir de kadın olmasının şart olduğunu bir kere daha anladım. Fotoğrafhaneden çıkınca, Sabri Beye telefon ettim. Maksadım, herifi rezil etmekti:

— Allo... Sabri Bey!..

— Buyurun Hanımefendi... Emirleriniz efendim?.. Bu güzel, tatlı sesin sahibini görmek isterdim. Kiminle müşerref oluyorum?

— Vay, Bayramiye Hanım, siz miydiniz? Bugün akşama kadar yolunuzu bekledim, gelmediniz...

— Geldim... Benden, yazıhanenizde kayıt parası aldılar, oradan da fotoğrafçıya gönderdiler...

— Vay namussuzlar!.. Vay alçaklar!.. Vay eş...

On dakika küfür ettikten sonra:

— Affedersiniz, yanlışlık olmuş, sizi ilânla gelen kızlardan zannetmişler. Hemen bekliyorum. Gelirseniz, kulunuzu bahtiyar, minnettar edersiniz...

— Geliyorum! dedim.

Aman Film yazıhanesi, yine tıklım tıklım artist namzetleriyle doluydu. Hayri Bey evvelden haber vermiş olacak ki, beni bu sefer kapıdan karşıladılar. Yazıhane, büyük bir daireydi. Beni iyi döşenmiş bir salondan Hayri Beyin odasına aldılar.

Meşhur prodüktör Sabri Bey, beni görünce, yaylı, kurulmuş oyuncak gibi yerinden fırladı:

— Çok affedersiniz. Sizi tanımamışlar... dedi.

— Bu nasıl şey? Anlıyamadım, dedim.

Meşhur prodüktör anlatmağa başladı:

— Benim şimdi piyasada 65 filmim var. İki film daha yapayım. Size evvelce söylemiştim. Film için lâzım olan parayı, daima başka yerden bulurum. Sermayemi kullanmam. On gün evvel iki gazeteye «Artist aranıyor» diye ilân verdik. Her sefer böyle olur. Günde üç dört yüz kişi geliyor. Siz yabancı değil-

siniz. Onun için söylemekten çekinmiyorum. Her gelenden, on beş lira kaydiye parası alıyoruz. Burası hem film yazıhanesi, hem de yıldız acentesi... Anladınız mı?

— Anlıyamadım!..

— Artist olmağa gelenlerden rol verdiklerimiz olursa, kendileriyle mukavele yaparız. Yani işimiz gayet sağlamdır. Meselâ, buraya gelen güzel kızlardan birini beğendik. Ona bir figüran rolü vereceğiz. En kabadayısına on lira gündelik veririz. İki gün oynadı mı diyelim, yirmi lira eder. Biz bunun, kendisine iş bulduğumuz için, yüzde kırkını keseriz. Bu suretle, kaydiye parası, komisyon derken, filmin masrafı kendiliğinden çıkar.

— Bir mahzur yoksa öğrenebilir miyim? Bir film kaça çıkar?

— Yirmi binden tut, yüz bine kadar.

— Bu zavallılar, bu kadar para verebilirler mi?

— Şimdiye kadar gelenlerden aldığımız kaydiye parası on bini geçti. Eğer bir kaç ilân daha versem, yüz bini de geçer. Ama ben çok merhametli insanım, acıyorum. Sonra, fotoğrafçıdan da komisyon alırız.

— Niçin?..

— Fotoğraf falan lâf!.. Biz, bir fotoğrafhane ile anlaşmışızdır... Bize artist namzedi diye kaydolanları, yalnız oraya göndeririz. O da aldığı paranın yarısını bize verir.

— Ya polisin haberi olursa? Ya şikâyet ederlerse?..

— Aman Bayramiye hanımefendi, bunda kanuna aykırı bir şey yok ki... Biz kimseye, seni muhakkak filmde oynatacağız diye taahhüt etmiyoruz Fotoğrafını beğenmedik, fotojenik değilsin der başımızdan savarız. İşimize gelen olursa, ona da figüranlık veririz.

Elini havada salladı:

— Enayiler olmasa, biz nasıl geçineceğiz? dedi.

Bu enayiler arasında ben de vardım. Sabri Bey devam etti:

— Film çekilmeden önce, artistlerin dekolte fotoğraflarını çektiririm. Sonra Anadoludan işletmeciler gelir. Fotoğrafı gören, peşin peşin paraları verir.

Ben ilk filmim Anadoluda gösterilirken ne yaptım, biliyor musunuz?

— Ne yaptınız?

— İstanbul'dan naylon, ipekli kadın çamaşırları aldım. Kasabalardaki sinemalarda film gösterilirken, bilet yerinin üstüne bir ipe renk renk bütün çamaşırları astım... Tiril tiril kilotları, kombinezonları, sutyenleri görenler koştu. Şimdiye kadar hiç bir film bu kadar iş yapmamış. Bende müthiş reklâm zekâsı vardır, hanımefendi... Göreceksiniz, sizi de nasıl meşhur yapacağım...

— Teşekkür ederim...

— Şimdi sizinle hemen bir küçük tecrübe filmi yapalım!.. Vaktiniz varsa yarından itibaren çalışabiliriz.

— Tabii...

Kalmam, beraber yemek yememiz için bir hayli dil döktü. Kendimi ağır satmak istediğim için «başka zaman» diye atlattım.

Ertesi gün hemen tecrübe filmine başlamıştık. Benimle beraber iki kadın daha vardı. Bunlardan biri daha on altı, on yedisinde ya var ya yok... Kamera dedikleri film çekme makinesinin karşısında fırtınaya tutulmuş kavak yaprağı gibi tir-tir titriyordu. Rejisör:

— Buna, Kamera hastalığı derler, dedi. İlk defa Kameranın karşısına geçenler işte böyle, gerdeğe giren kız gibi titrer, korkar.

O zaman sarışın küçük kız:

— A... O bir şey mi? dedi, ben öyle şeylerden kôrkmam... Ama burada doğrusu çok heyecanlanıyorum.

Nihal adındaki küçük kızın heyecanını bastırmak için rejisör:

— Gel yavrum!..

Diye içeriki odaya götürdü. Kendisine beş dakika kadar özel talimat verdikten sonra, kızın eski ürkekliği kalmamıştı. Rejisör:

— Sen şurada dur, sen burada. Sen burada!.. diye hepimize birer yer gösterdi.

— Ne yapacağız, lûtfen söyler misiniz? dedim.

— Susun!.. diye bağırdı.

Müthiş sinirliydi. Meğer, film çekilirken rejisörün, film prodüktörünün bağırıp çağırması, önüne geleni azarlaması mutla-

ka lâzımmış. Benim fazla sorduğumu görünce:

— Ben, dedi, geçen filmde baş rolü oynayan kızı, ayağımın altına aldım, pestilini çıkardım.

— Neden?

Nihal:

— Susun!.. dedi, bir şey sorulmaz... Geçen gün beni de dövdü. Ama ondan sonra rolüme girdim.

Ne senaryodan, ne reklâmdan haberimiz vardı. Yazıhanenin içindeki eşyaları boşalttılar. Bir divan koydular. Burası, bir milyonerin yatak odası olmuştu. Artistler kahvesinden bulup getirdikleri, yakası yağlı, kıravatı çamaşır ipine dönmüş, avurtları çökük bir adam da milyoner rolündeydi. Rejisör:

— Haydi, dedi, uzanın divanın üzerine, sevişin!.

Milyoner rolündeki zavallı divana uzandı.

— Milyonerin böyle yatak odası olur mu? Şuraya bir kaç parça eşya koysanız!., dedim.

— Sahi, iyi hatırlattın!.. dediler.

Sabri Bey:

— Kahveden iki üç sandalye ile bir masa alın!.. dedi.

İki sandalye, bir de masa geldi. Dekor tamamlanmıştı. Divanın arkasındaki pencere camının kırığına, gazete kâğıdı yapıştırılmıştı. Orasını da bir takvim asarak, kapadılar:

— Sevişin!..

Zayıf, sıska delikanlı beni kollarının arasına aldı. Rejisör:

— Kalk ulan, öyle mi sevişilir?.. dedi, bak bana, dikkat et...

Rejisör, beni kollarının arasına aldı. Dudaklarımız birleşti. Bir müddet böyle kaldık.

— Nasıl, gördün mü? diye milyoner artiste sordu. Artist:

— Gördüm ağabey! dedi.

Cılız oğlanla tekrar kapıştık. Bu sefer prodüktör Sabri Bey:

— Olmuyor... Olmuyor!.. diye ellerini kalçalarına bir kaç kere vurdu.

Bu sefer Sabri Beyle aşk provasına başladık. Ama, film operatörü olan Ermeni işe karıştı:

— Olmoor!.. Sabri Bey, sen de yapamoorsun!.. Öyle karı öpülür zo?.. Dudak be dudak sülük gibi yapış bir keret... Sonram kollarını ahtapot gibi sar karıya... Hanımefendi maşallah iştah açoor!..

Bir deneme de Ermeni film operatörü ile yaptık. Fakat bu

deneme uzun sürdüğü için, operatörü, rejisörle prodüktör kollarına yapışıp, zorla vücudumdan ayırdılar. Adam, dudaklarını yalıya yalıya söyleniyordu:

— Amur demiş isem, böylem yapılır zo!..

Elektrikçi:

— Hayır, dedi, hepiniz çekilin!..

Sarışın çilli bir oğlandı. Ceketini çıkardı. Kollarını sıvadı. Bana da:

— Çıkarın üstünüzdekileri!..

Dedi. Elektrikçi ile sarmaş dolaş olduk.

— Başını geriye at!..Saçların dökülsün!.. Göğsünü çıkart!.. Eteğini az daha aç!..

Rejisör:

— Bu mükemmel! dedi.

Artiste döndü:

— Haydi bakalım... Ceketini çıkar.

Milyoner delikanlı rejisöre:

— Ağabey, içimde gömlek yok! dedi.

Yırtık bir fanilâ üzerine yalnız bir gömlek yakası geçirmiş, üzerine de yağlı bir kıravat takmıştı. Rejisör asistanın gömleğini milyoner artiste verdi. Biz, sevişme sahnesini, belki yirminci defa tekrarlıyorduk. Fakat erkek artist, bir türlü bu işi beceremiyordu. En sonunda, ağlamaklı bir sesle:

— Vallâhi karnım aç da onun için kollarımda derman yok. İki gündür ağzıma lokma koymadım... dedi.

Mesele anlaşıldı. Hemen paket açıldı. Herkese birer sandviç verildi. Milyoner artist su içer gibi, sandviçi bir sokumda yuttu. Kollarına biraz derman gelmişti. Rejisör:

— Işık!..

Diye bağırdı. Lâmbalar yandı.

— Motooor...

Biz sevişirken, operatör de filmimizi çekmeğe başladı.

— Stopp!..

Rejisör:

— Güzel... Mükemmel!.. dedi.

Sonra neler yapacağımızı anlattı:

— Siz sevişirken içeri birdenbire, bu kızın nişanlısı meşhur Zaloğlu Rüstem geliyor. Filmin burası tarihi olacak!..

Zaloğlu Rüstem rolündeki adam, bir zeybek elbisesi giymiş, bacakları cami kemeri gibi kavisli, boyu benim omuzumda, goril ile insan arası acaip bir mahlûktu.

— Motoor!..

Biz, milyoner rolündeki adamla, divanın üzerinde serbest güreş yaparken, Zaloğlu Rüstem, birden üzerimize atıldı.

— Vay alçaklar!..

Zaloğlu Rüstem, kuşağının arasına elini attı:

— Vay anasını!.. Tuuu!.. diye bağırdı, ulan bıçağı unutmuşum be!..

Rejisör:

— Fondüü!.. diye seslendi. Makine stop etti. Lokantadan bir ekmek bıçağı getirdiler. Zaloğlu Rüstem, bıçağı, kuşağının arasına soktu:

— Motooor!..

Biz tekrar pozlarımızı aldık. Zaloğlu Rüstem, milyoner rolündeki sıska oğlanın arkasına bıçağı saplar gibi yaptı. Oğlan yere devrildi. Sonra bana döndü:

— Kahpe!.. diye bağırdı.

Film bitmişti. İşi bitenler gitti. Oda düzeltildi. Biz Sabri Beyle başbaşa kalmıştık.

— Şimdi bu tecrübe filmi mi? diye sordum.

— Yok canım, dedi, artık siz de bizdensiniz. Bu numaraları öğrenmelisiniz... Eğer film çeviriyoruz desem, artistlere para vermek lâzım... Daha doğrusu biz artistlere para vermeyiz. Oynadıkları film vizyona girdikten sonra...

— Neye girdikten sonra?..

— Filmcilikte filmin sinemada gösterilmesine, vizyon derler.

— Neden Türkçesini söylemiyorsunuz?

— Bu işin raconu... Zaten hepsi hepsi on tane kelimedir bu... Bunları öğrendin mi, filmci oldun gitti: Pilonce (plonje olacak» kontur plonce, fondü, amors, travelling, refle, motor, stop... Hepsi bu kadar... Artist olmağa gelenlerin, Anadolu'dan gelen film işletmecilerinin yanında böyle konuştun mu, işin ehemmiyeti artar. Yoksa önüne gelen, işi kolay sanır, filmci olur... Doktorlar neye öyle kargacık burgacık reçeteler yazarlar? Reçeteye asprin bile yazsalar, eczacıdan başka kimse okuyamaz... Bilmece gibidir.

— Neden öyle yazarlar?

— Yaptıkları işin kolay olmadığını anlatmak için, Sonra başkaları da öğrenir... Filmcilik de böyledir işte... Haaa... Ne diyordum?..

— Vizyon diyordunuz...

— Evet... Oynadıkları film vizyona girdikten altı ay sonra, kendilerine üç yüz, en kabadayısına beş yüz lira vereceğiz, diye senet imzalarız.

— Demek, altı ay sonra alırlar.

— Neyi?..

— Paralarını...

— Yok canım... Para falan vermeyiz. Onlarla öyle bir mukavele yaparız ki, mukaveleye öyle maddeler koyarız ki, mutlaka onlar bu maddeleri bozmağa mecbur olurlar. Tabii, mukaveleye riayet etmedikleri için de para falan hak getire... Ama ben yine vicdanlı adamımdır. Arasıra zarlarına bakarım.

— Peki ama, tanıdığım bazı artistler bir filmde, beş bin, on bin lira aldıklarını söylüyorlar...

— Lâf... Onlar kendi piyasalarını yükseltmek için öyle yüksekten atarlar. Bizim de işimize gelir. Gazetelere falan artiste on bin lira verdik deriz ki, film pahalı çıksın diye, yüksek fiyata satalım... Yavaş yavaş bunları öğreneceksiniz... Benim size bunları anlatmaktan maksadım, sizi kendime mahrem bir arkadaş olarak almak, daima yanımda alıkoymak istiyorum. Sizin kabiliyetiniz, sizin zekânız, sizin inceliğiniz, sizin güzelliğiniz...

— Teşekkür ederim. Ben size bu tecrübe filmi ne olacak? diye sormuştum.

— Evet... Tecrübe filmi dediğimiz lâf... Artistlerle mukavele yapıyoruz demiştim ya... Tecrübe filmi oldu mu, mukavele istemez. Bugün bir film oldu bitti bile...

— Aman Sabri Bey, bir günde bir film olur mu?

— Oldu şekerim .. Şimdi buna ben bir kaç sahne daha eklerim. Meselâ, okuyucu hanımların saz salonlarında şarkı söylerlerken bir kaç yüz metre filmini alırım. Reklâm diye hem gazino sahibinden, hem de okuyucudan para alırım. Sonra efendim, masalarda sigara tablalarını da gösteririm.

— O neye?..

— Kül tablalarında diş macunu reklâmları yazılıdır. Tabla bir filmde gözüktü mü, o diş macununu yapan lâboratuardan da para alırım... Ondan sonra plâjdan bir kaç sahne... ara yere de göbek koyarım... Sonuna doğru, minarede ezan okuyan bir müezzin... Bir de mevlit okuyan hâfız. Mevlidi dinliyenleri, ağlayan kadınları da koydum mu... Sonuna da bir tabut bir de mezarlık... Film tamam oldu. Ondan sonra efendim, sür Anadoluya!.. Görüyorsun ya güzelim, bu işte iş var. Biz seninle elele verirsek, paranın anasını ağlatırız.

— Ama Sabri Bey, siz zaten maşallah, tezgâhı kurmuşsunuz. Bu kadar film yapmışsınız, bana ihtiyacınız yok ki...

— Öyle söyleme Bayramiyeciğim, benim aşka ihtiyacım var... Ben yalnız, yapayalnız bir insanım... Beni kadınlar anlamıyor...

Ah, bu numaraları çok iyi bilirim. Ben de, erkekliğim zamanında kadınları tavlamak için tıpkı bu Sabri Bey gibi:

— Ah, öyle yalnızım ki... anlatamam... Beni kadınlar anlamıyor. Ama siz başka bir mahlûksunuz. Beni ancak siz, sizin gibi yüksek yaradılışlı, müstesna bir kadın anlayabilir!.. diye konferanslar çekerdim.

Sabri Bey, tiyatroda melodram oynar gibi, bir kadın arkadaşına, kendisini anlayacak bir insana, aşka olan ihtiyacını anlatırken, dışarıda bir gürültü koptu

— Teşekkür ederim... diyerek hiç bozmadım.

Dışarda yüksek sesle şöyle konuşuluyordu:

— Giremezsin!..

— Bana söyle ne söyliyeceksen!.. Sabri Bey yok;..

Diye bağıran erkek seslerini, bir kadının feryadı bastırıyordu:

— Nerede o herif!.. Sabri Bey olacak o namussuz nerede?.. Nerede diyorum size... Sabri Beymiş!.. Hay onu beyler götürsün inşaallah... Burada o... Alimallah, buralarını yıkarım... Şimdi camınızı, pencerenizi indirir, hem de pulise, bunlar dolandırıcı diye şikâyet ederim...

Kapı açıldı, hamam bohçası gibi bir kadın içeri düştü. Genç bir kızın elinden tutmuştu:

— İşte!.. İşte burada ya!., Bir de yok diyorlar bana...

Sabri Beye döndü:

— Neye kendini yok dedirtiyorsun!.. Utanmıyor musun?.. Dolandırıcı herif!.. Biz parayı sokaktan toplamıyoruz. Benim nur topu gibi kızım, sizin şırfıntılarınız gibi, erkeklere eteğini açıp da para kazanmıyor, anladın mı sen?

Yaşlı kadın bunları söylerken, elinden tutup çektiği kızcağızın yüzü renkten renge giriyor:

— Anne!.. Aman ayıp vallâhi, yerin dibine geçtim. Sus artık!

Diye yalvarıyordu. Kadın kızına döndü:

— Sus sen!.. Hep bunca rezâletlikler senin başının altından çıktı. Yıldız oliciim, yıldız oliciim diye tutturdun, oldun işte!..

Sabri Bey, sanki bütün bu hareketler kendisine yapılmıyormuş gibi, kadını görünce, saygı ile ayağa kalktı. Güleç bir yüzle diller dökmeğe başladı:

— Buyrun Sıdıka Hanımcığım!.. Şöyle buyurun... Allah aşkına, buraya oturun!.. Orada rahatsız olursun... Yooo... Ben üzülürüm sonra. Ne emredersin?.. Kahve mi, çay mı, limonata mı, gazoz mu? Senin bugü yine sinirlerin ayağa kalkmış... Bir kahve iç!..

Kadın lâfa başlamak için yutkunuyor, fakat Sabri Bey ona ağzını açması için fırsat bırakmıyordu...

— Ben hiç sana, burada kendimi yok dedirtir miyim? O, senin için değil... Şuradan sağ sâlim çıkmağa kısmet olmasın, senin için değil... Yabancılar için o... Başımın üstünde yerin var. Her zaman gel!.. Sen bizdensin be Sıdıka Hanımcığım... Amma yaptın ha!..

Kadın ahlaya puflaya koltuğa oturdu. Burnundan soluyor, bir şey söylemek için ağzını açacağı sırada, Sabri Bey, lâf bombardımanına başlıyordu:

— Seni nasıl sevdiğimi bilirsin!.. Çok kalbimi kırdın doğrusu... Böyle lâflar hiç senden beklemezdim. Bizim, seninle ayrımız gayrımız mı var?

Zile bastı. Birdenbire sanki, deminden beri o nezaketle, yumuşak yumuşak konuşan o adam kendisi değilmiş gibi, gelen adama bağırdı:

— Ulan ben size Sıdıka Hanımı içeri almayın dedim mi? Mankafalar!.. Ben size, bir günden bir güne de, Sıdıka Hanım gelince, beni yok deyin dedim mi?..

Sonra kadına döndü:

— Gördün mü Sıdıka Hanım?.. Ben bu heriflerden bıktım, illâllah artık.

Tekrar adama döndü:

— Çabuk bir kahve getir Sıdıka Manıma!..

Sıdıka Hanım fırsatı kaçırmadı, bana:

— Kızım, dedi, sorma başımıza gelenleri... (Kızını göstererek:) Bu Muallâ olacak boyu bosu devrilesi, bir tüccarın yanında daktiloluk ediyordu. İyi de para alıyordu. Herif, bunu akça pakça görünce... Hani kendi kızım diye söylemiyorum, Allah için güzeldir, hanım ablası, hele siz onun bir de vücudunu çıplak görseniz... Nah, işte Sabri Beyin yüzü burada, o gördü... Nasıl Sabri Bey... Nasıl Muallânın vücudu?..

— Allah için... Neme lâzım, tam ölçüsünde maşallah...

— Herif bunu öyle görünce, başlamış el şakasına... Aaaa... Herkes bu dünyada namusu için yaşar. Benim kızım daha on altısına yeni girdi... Bizim zamanımızda erken evlenilirdi. Ben Muallâcığımı doğurduğum zaman, daha kendimi bilmiyordum. Yalan söylemiyeyim, on ikimde miydim, on üçümde mi öyle bir şey... Muallâ geldi bana: «Anne, mesele böyle böyle, böyle» dedi. Ben de dedim ki, madem herifin sende gözü var, sen de idare et... Değil mi ya!.. Bizim mahallede kaç kız, daktiloluk için girdiler, koca sahibi oldular. Hattâ, bunun arkadaşı, bizim mahalleden sütçünün kızı, Nebahat, üç çocuklu herifi çatır çatır karısından boşattı, kendi vardı. Muallâ, dedi ki, iyi ama anne, dedi, herif çok çirkin, dedi, benim namusum var, dedi. Eh kardeş insan bu dünyada niçin yaşar, namusu için..... İşte o sırada, gazetede artist aranıyor, diye ilân görmemiş mi? Ben yıldız olicüm, diye tutturdu. Elinden tuttum, buraya getirdim.

Sabri Bey:

— Bunları anlatmanın ne lüzumu var Sıdıka Hanım? dedi. İşte böylece tanıştık, ahbap olduk...

— İyi ama Sabri Bey, senin yaptığın da doğru mu ya?.. Film yapmak için, beş bin liram eksik dedin, ağladın, sızladın, filmi yaparsak, yüz bin lira kazanırız, dedin, Seni ortak yaparım, diye kandırdın beni... Rahmetliden kalan Cerrahpaşadaki evi pangaya ipotek yaptım, buracıkta avucuna paracıkları saydım... Hani film? Hani paralar?..

Sabri Bey sözü aldı:

— Sıdıka Hanım, filmi yaptık mı?.. Bu boyacı küpü değil, sok çıkar film olsun. Filmi yapar yapmaz, tırnk paranı avucuna saymazsam o zaman söyle... Kızına baş rol verdim... Hattâ ben senin için neler düşünüyorum, sen bana neler söylüyorsun?.. Benim niyetim sana bile rol vermek...

Sıdıka Hanım, bu lâfı duyunca, yumuşadı. Yüzündeki keskin hatlar yuvarlaklaştı:

— A... Rabbim göstermesin!.. Ben öyle şey istemem... Yapmasına yaparım ama; hem o sizin artiz dediklerinize taş çıkartırım. Onlar benim elime su dökemezler... Ne rolüymüş o?.. Bana ne rol vereceksin bakayım!..

— Baş rol!.. Baş kadın rolü. Bütün film, senin üstünde cereyan edecek... Bizde bir film çevirdin mi, ondan sonra bütün filmciler arkandan koşacak...

— Ah, ah, hep evlât hatırası... Onu da yaparız, ne yapalım?..

Sabri Bey, masa takvimine baktı. Birdenbire, kurulu yay gibi yerinden fırladı. Anlaşılmıyan bir takım sesler çıkarıyor, bağırıyor, kollarını çırpıyor, başını yumukluyor, saçlarını yoluyordu.

«Eyvah, adam çıldırdı galiba!..» diye, sandalyemi geriye çektim, kapıya doğru yanaştım. Sabri Bey gittikçe daha fenalaşıyordu. Sezdirmeden dışarı çıktım. Öbür odadaki kâtibe:

— Koşun içeri... Patronunuza baksanıza, bir şeyler oldu, Dedim. Odada iki erkek, bir de kadın vardı. Söylediğim halde hiç aldırmıyor, gülüşüyorlardı. Tepem attı:

— Ayol baksanıza adama... Fenalıklar geçiriyor. Bir doktor çağırın!..

Diye bağırdım. Sırıtan kâtip:

— Bir şey değil... Arasıra böyle olur, dedi.

— Sonra?..

— Sonra, kendi kendine geçer. Mutlaka ödenecek bono vardır. Bonosu oldu mu, böyle olur.

Ben bunlardan bir şey anlamamıştım. Tekrar Sabri Beyin yanına girdim. Sıdıka Hanımla kızı Muallâ, donmuş kalmışlardı. Sabri Bey, kendine gelir gibi oldu. Artık söyledikleri biraz anlaşılır gibiydi:

— Eyvah, diye bağırıyordu, namusum iki paralık oldu, şerefim ayaklar altına düştü. Ticarî itibarım mahvoldu. Ben artık yaşayamam!.. Beni ölüm paklar. Kendimi öldüreceğim.

— Ne oldu? Hayrî Bey, size birdenbire ne oldu?

Diye sordum:

— Ah, sorma Bayramiye Hanım, dedi. Yarın sabah bankaya ödenecek iki bin beş yüz liralık bir bonom var. Unutmuşum. Şimdi takvime bakınca farkına vardım. Yarın son günü. Eğer saat dokuzda ödiyemezsem, protesto olurum...

Protesto olmanın ne olduğunu bilmediğim için, bana onun «Protesto olurum» demesini, «verem olurum», «prostat olurum» gibi bir hastalık sanmıştım.

— Zararı yok, dedim, ne olur sanki protesto olursanız?..

Hiddetle bağırdı:

— Siz ne diyorsunuz Bayramiye Hanım?.. Bu kadar senelik ticarî itibarım, kredim mahvolur... Bir daha bankalardan para alamam,. kimseden borç alamam... Bonolarımı kırmazlar... Ah, nasıl dalgınlığıma geldi. Sabahleyin baksaydım, ben bu parayı öderdim. Daha dün dört bin lira ödedim. İki gün evvel, on bin ödedim. Şimdi ben ne yapacağım?.

O deminki şirret Sıdıka Hanım, Sabri Beyin haline o kadar acımıştı ki:

— Dur bakalım, canım, dedi. Bir şeyler yaparız elbette... Yazık değil mi canına kıyacaksın?.. Ne kadar lâzım?...

Sabri Bey, zile baktı. Gelen kâtibine:

— Karadeniz bölgesi işletmesinden ne kadar geldi? diye sordu. Kâtip:

— Bin, dedi.

Sabri Bey, Sıdıka Hanıma:

— Bin beş yüz daha lâzım, dedi.

Sıdıka Hanım, arkasını döndü. Koynunu karıştırdı. Memelerinin arasında, boynuna iple bağlı bir keseden paralar çıkardı. Yüzü kapıya dönüktü. Saydı, bir daha saydı. Sonra avucundaki paraları Sabri Beye uzattı:

— Say bakayım şunları, dedi.

Sabri Bey, memnunluğunu belli etmek istemiyen endişeli bir halle paraları saydı:

— Bin lira Sıdıka Hanım, dedi.

— Eh, üst yanını da bir yerden bul, buluştur. İşte bütün paramı sana verdim. Artık sütüne kalmış...

— Ah, Sıdıka Hanımcığım... Senin bu iyiliklerini ben nasıl ödiyeceğim bilmem ki?..

— Aaa... O nasıl söz ayol?.. Burası bizim yazıhanemiz... Para da veririm, filmde de oynarım, kızımı da oynatırım... Değil mi ya?..

Sabri Bey:

— Şimdi beş yüzü bulmalı!..

Diye acı acı düşünmeğe başlayınca, haline o kadar acıdım ki, çantamdan bir beş yüzlük çıkarıp verdim. Artık Sıdıka Hanıma da, bana da nasıl teşekkür edeceğini bilemiyordu. Kâtibini çağırdı. Paraları verdi:

— Yarın sabah, erkenden, bonuyu ödeyin!.. dedi.

Sıdıka Hanım:

— Sakın, benim dediklerime alınma! dedi, sen benim oğlumsun. Nazım geçtiği için söylendim biraz. Haa... Dur bakayım? Ben filmde kiminle oynayacağım? Öyle suratsız bir herif olmasın ha...

Sonra, para verdiği için kafa şişiriyor denmesin diye, kalkmak nezaketini gösterdi:

— Haydi, bize müsaade... Allaha emanet olun...

Sabri Bey, Sıdıka Hanımı, merdivenlere kadar uğurladı. Masasına, Amerikalı oturuşu ile kuruldu. Ayaklarını masanın üstüne koydu:

— Bayramiye Hanım, dedi, yaptığım numaraya dikkat ettiniz mi? Filmde rol kesmek kolaydır. İş hayatta rol oynamalı. Hangi alacaklım parasını istemeğe gelse, onun biraz daha para koparmanın yolunu bilirim. Paralarını vermediğim için kaç kişi beni dövmeğe, hattâ vurmağa geldiler. Ama buradan ayrılırken, onlara borcum eskisinden fazlalaşmıştı.

Ben de, beş yüzü verdiğim için bu kazıklananlar arasına girmiştim.

— Peki, bu işi nasıl yapıyorsunuz?

— Gayet kolay... İnsanların, hangi yaşta, hangi tabakadan olursa olsun iki zayıf noktası vardır: Şiir yazmak, filmde oynamak... Her insan, kimseye söylemese bile, içinden kendi kendine, bir filmde oynasam diye geçirmiştir. İşte ben de bun-

dan istifade ederim. Sana rol vereceğim, diye, Sıdıka Hanımın, daha ne kadar parasını alacağım ...

Utanmazlığını, göğsü kabara kabara bu kadar yüzsüzce anlatan adama rastlamamıştım... Saatine baktı:

— Oooo... Geç olmuş... Sizi bu gece bırakmam Bayramiye Hanım, misafirimsiniz.

Ben de bu hayatın bütün içyüzünü öğrenmek istediğim için kabul ettim. Hayri Beyle beraber yazıhaneden çıktık. Bir arabaya bindik. Hava kararmıştı:

— Yemeği nerede yiyelim? Bir çalgılı gazinoya gidelim mi? Diye sordu. Saz salonlarında, beni tanıyacakları için müzikli bir lokantaya gidelim, dedim.

Lüks lokantalardan birine girdik. Hafif müzik ile güzel yemekler yedik. O rakı, ben şarap içmiştim. Gece yarısına doğru oradan kalkarken, hesap pusulasının üstüne bütün bir bin liralık koyunca şaşırdım. Az evvel, bonosunu ödemek için, kendisini öldüreceğini söylemiş, benden bile beş yüz lira borç almıştı. Yalnız on bin lira olsa iyi, cüzdanı böyle binliklerle doluydu. Yemek yerken, baş ucumuzda keman çalan adama da on lira bahşiş verdi. Yine bir araba ile, Amerikalı, Avrupalı artistlerin, akrobatların, dansözlerin numaralar yaptıkları başka bir gazinoya gittik. Orada da, üstünde bozuk para olduğu halde, caka olsun diye bir bin liralık bozdurunca artık dayanamadım:

— Yazıhanenizde, bononuzu ödemek için on paranız olmadığını söylüyordunuz, dedim. Halbuki burada... Belki ayıp oluyor ama, benim karışmam, binlikler bozduruyorsunuz.

— İlâhî Bayramiye Hanım, ben size anlatamadım galiba... Ben iş için lâzım olan parayı başkalarından alırım. Kendi param, kendi paramdır. Bunu unutmayın... Bakın ne büyük söz: «Kendi param, kendi paramdır.» Ben bir gecede, üç bin, beş bin yemiş adamım. Ama iş hayatına gelince, bir canavarım.

Anlaşılan benim beş yüzü de canavar yutmuştu. Bir bardak su içtim.

— Sizi pavyona mı götüreyim, yoksa bir bara mı gidelim? diye sordu.

Doğrusu, ben erkekliğim zamanında da sünepe bir heriftim. İlk gençliğimde, toyluk zamanımda, bir kere bara gitmiştim. O

günleri şimdi rüya gibi hatırlıyorum. Onun için:

— Bara gidelim!.. dedim.

Doğrusu, bir kadın olarak barı çok merak ediyordum. Sevgili Hûriyeciğim, erkek olduktan sonra da, kadınlığı zamanındaki azgınlığını bırakmamış ise, onu mutlaka böyle yerlerde bulabilirdim. Nasıl olsa, eğer o bu memleketi terketmemişse, onu bir gün bulacak:

— Sevgili karıcığım Hûriye... Yani, sevgili kocacığım Hûri Bey! Senin uğruna, bak nelere katlandım?.. Gör halimi, diye boynuna atılacaktım.

Bar, tıklım tıklım doluydu. Meşhur film prodüktörü Sabri Beyi tanıyan garsonlar, ona boş bir masa bulabilmişlerdi. Gittiğimiz barda en çok ışıklar dikkatimi çekti. Romantik bir loşluk içinde en çirkin kadınlar bile güzel görünüyordu. Tıpkı, ay ışığı çarpınca, çamurun bile bir pınar kaynağı kadar güzel görünüşü gibi... İçkinin de tesiriyle gözleri dönen müşteriler, loş ışık altında ne oldukları belirsiz olan kadınları, büsbütün güzel, melek görüyorlardı. Masada tek oturan kadınlar, Sabri Beyi tanıyorlar, ona selâm veriyorlardı. Sabri Beye:

— Hayatımda ilk defa bara geliyorum. Buradaki kadınların hayatını merak ediyorum, dedim. Ne olur, sizin tanıdıklarınızı çağırır mısınız, konuşalım?.

Sabri Bey:

— Peki, dedi, evvelâ masamıza çağırmadan size, burada gördüklerinizden bazılarını uzaktan tanıtayım. Şu kapıya yakın yerde oturan iri delikanlı var ya... Arasıra kalkıp, müşterilerle konuşuyor... O delikanlı bu bar sahibinin oğlu... Annesi meşhur randevuculardan İzmirli Sabahat. Bu delikanlı annesini, «namuslu bir iş yap, randevuculuktan vazgeç, ben herkesin yanında utanıyorum!..» diye zorladı. Kadın da oğlunun dilinden kurtulmak için bu namuslu işe başladı.

— Aferin delikanlıya... Demek annesini randevuculuktan kurtardı?..

— Yok canım... Kadın mesleğine âşık. Yine randevu evi işletiyor ama, gizli.....

— Randevu evlerinin hepsi polisten gizli değil midir?..

— Polisten değil, oğlundan gizli...

— Demek bu delikanlı annesinin şimdi randevuculuk yap-

tığını bilmiyor.●

— Daha doğrusu biliyor da, etrafa karşı bilmemezlikten, geliyor. Herkes böyle değil mi şekerim? Kocalar, karılarının yaptıklarını bilmemezlikten gelir, kadınlar kocalarının yaptıklarını... Oğullar, analarının yaptığını görmemezlikten gelir. Nezaket dünyası. Haa, dinle. Şu dans eden uzun boylu sarışın kadın, bu barı işleten delikanlının karısı...

— Karısı mı?..

— Neye şaştın?.. Karısı ya... Ne olacakmış? Barda çalışmak kötü bir şey değil ki, yavrum... O da tıpkı bir daktilo, bir sekreter bayan, bir kadın memur gibi çalışıyor, yalnız gece mesaisi yapıyor.

Sabri Bey öyle şeyler anlatıyordu ki, benim için inanmak sahiden zordu. Burada konsomatris olarak çalışan İstanpol esmeri bir güzel kadının oğlu Üniversitedeymiş. Çoğunun nikâhlı yahut nikâhsız kocaları varmış.

Locada iki erkekle beraber oturan birbirinden güzel iki kadını gösterdi:

— Bunlar ana kızdır, dedi, gören onları kardeş zanneder. Kızını annesi kendi eliyle yetiştirdi. Neme lâzım usta karıdır, burada en yüksek yevmiyeyi onlar alırlar. Kızı hem dansözdür, hem de konsomatris...

— Şurada masada tek başına oturan bir kadın var... Aman ne kibar şey... Bir aile kadını sanki. Dışarıda görsem, hanımefendi zannederim, hiç bar kadınına benzemiyor.

— Bar kadını ile hanımefendilerin ne farkı var güzelim... O meşhur kesici Alis'dir.

— Kesici Alis mi? Ne demek o?..

— Bara gelen bir adam onun eline düştü mü, yandı. Birisini gözüne kestirdi mi, elinden kurtulmasına imkân yoktur. Sanatkârdır, ne yapar eder, herifi saatını, kalemini, rehin bırektırıncaya kadar yolar.

— Aman beni şununla tanıştırın, ne olursunuz...

Meşhur kesici Alis iki masa ilerimizdeydi. Hayri Bey:

— Aliiis!..

Diye seslendi. Kadın, İngiliz sarayına mensup bir prenses edasıyla ağır ağır başını çevirdi. Sabri Beyi görünce ayağa kalktı. Divan şairlerinin serv-i revan dedikleri o ince uzun en-

damı ile, salına salına yanımıza geldi. Sabri Bey:

— Sen misin ulan?

Deyince şaşırdım, kaldım. Sabri Bey ayağa kalktı. Kesici Alis'in elini öptü. Alis beni sordu:

— Bu güzeli hiç görmedim, kim bu hanım?

Ben hemen kendimi tanıttım:

— Bayramiye!..

İsmime güldü:

— Nerede çalışıyorsunuz, hangi barda?

Diye sordu.

— Çalışmıyorum, dedim.

Sabri Beye döndü:

— Bu akşam müşteri çok, ne diye beni çağırdın? Şurada bir aval var, herif bir saattir gözümün içine bakıyor. Kazı yolacaktım...

Sabri Bey:

— Emret güzelim... Sana şampanya açtırayım istersen! dedi.

— Açtır ulan!..

— Garson!..

— Buyurun Sabri Bey...

— Şampanya!..

Pattt, diye köpüklü şarap şişesinin tapası açıldı. Akşamdan beri karmakarışık şeyler içtiğimiz için başım dönmeğe başladı. Baıdaklarımızı şerefe kaldırdık. Tam o sırada yeni gelen kalantor adam Sabri Beye selâm verdi. Sabri Bey:

— Aman Bayramiye Hanım, çok affınızı rica ederim, bunlar Anadolu işletmecileri, bunlarla iş yapmalıyım. Bana beş dakika müsaade, dedi.

— Estağfurullah, dedim.

Ben zaten şu kesici Alis ile başbaşa kalıp konuşmak istiyordum. Sabri Bey gidince, Alis:

— Güzelim, Sabri Beyle beraber mi oturuyorsun? diye sordu.

— Hayır, dedim, yalnız oturuyorum. Sabri Beyi daha yeni tanıdım...

— Anlaşıldı... Mektebe düşmüşsün...

— Ne mektebi?..

— Seni film yıldızı yapacağım diye tavladı değil mi? Haydi haydi, sıkılma... Biz biliriz bu yolları... Bunlar Beyoğlunda

üç dört kişidir. Barlara, randevu evlerine, (.....) ne düşen kızların dörtte üçü bunların elinden geçer. Mektep gibi yetiştirirler. İstanbulun kenar mahallelerinden... Yani affedersin, ben biraz açık konuşurum ma... Kızları, kocalı kadınları ayartır. Doğru söyle, yoksa baltayı taşa mı vuruyorum?..

— Yooo... Ne münasebet!.. Dedim ya, kendisini yeni tanıdım...

— İş mi istedin?..

Kesici Alis'ten bir şeyler öğrenmek istediğim için:

— Evet... dedim. Ne yaparsın kardeş...

Alis elimi tuttu:

— Dinle beni, dedi, bu heriflere güven olmaz. Bunlar adama âşık numarası oynarlar. Sonra, insanın posasını çıkarduktan sonra bırakırlar. Bak yavrucuğum, tam on dokuz senedir bar hayatındayım... Ben nelerini gördüm. Madem bu yola düştük, nasıl olsa yerin burası... İyisi mi,. şimdiden aklım başına topla...

— Ne yapayım?..

— Gel buraya... Sana bu barda iş bulayım...

— Çok teşekkür ederim...

— Estağfurullah...

— Ama, Sabri Bey duymasın...

— Pekâlâ... Ama duysa ne çıkar gülüm?.. Boş ver bu heriflere... Yoska âşık falan mısın?

— Yooo...

— Sen bana, yarın gel...

— Nereye?

— Evime... Yaz adresimi: Tarlabaşı, Salkımsaçak sokak, numara 5... En üst kattayım. Ama akşam üzeri gel... Olur mu?

— Olur...

O sırada Sabri Bey de, tavlamak için konuştuğu Anadolu işletmecilerinin yanından kalkmış, masamıza gelmişti. Alis:

— Bana müsaade...

Dedi. Sabri Bey:

— Şampanyayı açtırdın... Bir dans bile etmedik, dedi.

Alis ile Sabri Bey çok senli benli konuşuyorlardı. Alis ona, masa altından eliyle kaba bir işaret yaptı:

— Avucunu yala!..

Dedi. Gözünü kırptı. Boş bir masaya gitti. Gözümle onu takip ediyordum. Masasında beş on dakika oturdu. Bir adam önüne gelip kuyruk sokumundan kırk beş derece yere eğilerek reverans yaptı. Kılığından, kıyafetinden, Sirkeci otellerinden birinde şalvarını çıkarıp, hazır elbiselerini giymiş bir Hacıağa olduğu belliydi. Alis adamla dansederken, onları gören, birbirlerine tutkun âşık sanırdı. Birbirlerine yapışmışlar, adam Alis'in kulağına bir şeyler fısıldıyor, Alis de bir genç kız utangaçlığıyla kırıtıyordu.

Bu, danstan başka her şeye benziyordu. Adamın dönüşü, hareketleri, kadını kavrayışı, hani Çingenelerin:

— Hadi koca oğlan, eskiden karılar hamamda nasıl yıkanırlardı?...

Diye ayı oynatması vardır ya, tıpkı ona benziyordu. Pistte bir iki defa ancak dönebildiler, sonra herhalde Alis'in ayağına falan basmış olacak ki, Alis herifi elinden tuttuğu gibi masaya çekti. Garson da başlarına dikildi.

— Ne emredersiniz?

Alis:

— Bol!..

Dedi. Sabri Bey bana:

— Dansedelim mi? diye sordu.

— Hayır, dedim, o kadar yorgunum ki?..

Hayri Beyin, bunu bana nezaket diye sorduğunu anlamam. Halinden beni atlatıp işletmecilerle geceyi geçirmek istediğini anlıyordum. Ben de ondan kurtulmak istediğim için:

— Artık eve gideyim! dedim...

Sabri Bey:

— Pekâlâ!..

Diye yerinden kalktı.

— Ben yalnız giderim, siz beni arabaya bindirin şuradan...

Sabri Beyle bardan çıktık. Beni arabaya bindirirken:

— Yarın beklerim... diyordu.

Ertesi gün öğleden sonra uyanabildim. Bütün gece rüyamda Hüriciğimi görmüş, onunla uğraşmıştım. Gerçek hayatta kadın olduğum halde, rüyalarımda bir türlü kadın olmuyor,

eski erkeklik halimde rüyalar görüyordum. Hûriye ile her zaman olduğu gibi kavga etmiştik. Sonra yine barışmış ve sevişmiştik. En tatlı sevişmelerimiz, hep böyle kavgadan sonra olanlardı.

Yatağın içinde gerine gerine düşünüyordum. Ben Hûri Beyi nasıl, nerede bulacaktım? Yavaş yavaş, artık onu bulmaktan ümidimi kesiyordum. Son ümidim onu barlarda bulmaktı. Onun için, Alis'in söylediği gibi, artık bar kadını olacaktım. Akşam üzeri, Alis'in evine gittim. Alis beni eski bir dost gibi karşıladı.

— Patrona söyledim, bu gece seni görecek, hemen işe başlayacaksın!.. dedi.

— Teşekkür ederim.

— Tuvaletin var mı?

— Var...

Yüzümü kızartıp sordum:

— Ne verecekler acaba Aliscim?..

Alis, bana tıpkı öğrencisine ders veren hoca gibi:

— Bak şekerim, dedi, barlarda kazanç hiç belli olmaz. Gün olur ayı besler, ay olur yılı besler...

— Yani, nasıl?..

— Dinle beni şekerim... Bir defa iş olsun olmasın, her gece yirmi lira yevmiyeni alırsın... Piyasada artist ajanları vardır. Benim gibi kırk yıllık ustalar, doğrusu övünmek için söylemiyorum ama, her zaman bulunmaz. Artist ajanları vasıtasiyle bar sahipleri arar bulur, başka barlardan kadın ayartırlar. Ben her geec otuz lira yevmiye alırım. Ama yeni bara düşen bir kadın hadi alsa alsa on, on beş alır... Bar kadını deyip geçme... Yavaş yavaş öğreneceksin bu işi... Sonra konsomasyondan da yüzdeni alırsın... Artık o sana, senin ustalığına kalmış bir iş. Koca bara, bütün gece bir tek müşteri bile gelse ben onu, ne yapar ne eder yolarım. En azından elli lira yüzde almadan bardan çıkmam...

— Nasıl yaparsın bunu?

— Dur, yavaş yavaş, hepsini anlatacağım... Acele etme, aklın karışır. Ondan sonra... bir de bakarsın, limana Amerikan gemisi gelmiş... O zaman işin iş... Amerikan bahriyelileri geldi mi, o gece beş yüze, bine para demezsin, İngilizce biliyor musun?..

— Hayır!..

— Bak bu lâzım. Ben sana öğretirim...

— Bu yaştan sonra mı?

— A, çok kolay. Şimdi bile öğrenirsin... Ay lav yu: Seni seviyorum, demek. Yu ar olveys in may hart, her zaman kalbimdesin demek... Helo velkam, hoş geldin demek. Ay beğ yu, rica ederim. İşte bu kadar. Bunları söyledikten sonra, adama bakarsın... Adamına göre, fifti dolar, yahut siksti dolar dersin, olur biter. Zaten ondan sonra konuşmak bile istemez. Hangi millet olsa o dilden anlar. Hepsi bu kadar değil... Bazı geceler de uçuşa gidersin...

— Uçuş mu?.. Ne uçuşu?..

— Gece uçuşu...

— O nasıl şey?..

— Ayol sen de pek süt kuzusu imişsin... Sen hiç uçuşa gitmedin mi?..

— Bir kere Ankaraya tayyare ile gitmiştim.

Alis kahkaha ile gülmeğe başladı:

— Hayatımda, uçuşu bilmeyen ilk kadın seni gördüm. Bakarsın, zengin bir müşteri gelir. Herifi yolarsın, yolarsın bana mısın demez. Barın kapanma saatıdır. Böyle verimli maden ocağını nereden bulacaksın?.. Zaten o sana teklif eder: «Hayatım, bu gece eğlenelim!» diye... Biraz kırıtır, bir iki nazlanırsın... Sonra sarhoş olmuşsun da kendinden geçmişsin gibi numara yaparsın... Herif seni atar otomobile, zaten şoförler tanıdıktır. Otomobil Beyoğlundan çıkmadan ayılmış gibi yaparsın. «Nereye gidiyoruz?» diye sorarsın. Herif, kolunu beline dolamak ister. Sen o zaman: «Yooo, dersin, ben senin bildiğin kadınlardan değilim!..» Herif yalvarır, sen diretirsin... Derken iş kendiliğinden pazarlığa dökülür. Artık ne koparabilirsen... Parayı peşin almayı unutma... O beğenmediğin çarıklılardan öyleleri çıkar, sonra insana pabuçu ters giydirir. Parayı aldıktan sonra: «Bak, dersin, ben öyle her yere gitmem...». O zaman şoför: «Ben sizi, namuslu bir yer biliyorum, oraya götüreyim!.. Yalnız biraz pahalıdır» der. Haydi oradan Boğazdaki otellerden birine... Artık oradan ötesi sana kalmış. Ertesi gece tekrar herif bara gelsin istiyorsan, herifi otelde tekrar içkiye oturtur, zom edersin. Pestil gibi yere serilir. Sen de sabaha karşı

arabaya atlar, evine dönersin.. Herifin hâlâ parası varsa, ertesi gece yine seni barda bulur. Bir iskandil edersin. Herifte kesilecek para varsa yüz verirsin, yoksa münasip bir şekilde sepetlersin. Anladın mı?..

— Anladım. Çok teşekkür ederim...

— Bu numaraları herkes sana öğretmez. Sana içim ısındı da anlatıyorum. Bak sana başımdan geçen bir vak'a anlatayım. Kayserili biri bara dadandı. Bir ay herifi yoldum. Ama uçuşa gitmedim... Sonunda bin liraya razı oldum. Herif bin papeli saydı, arabaya atladık. Otele gittik. Adam lâmbayı söndürdü. Ben aç dedim, yok aydınlıkta yatamam, dedi. Neyse güzelim yattık, yarım saat kadar sonra herif kalktı. «Nereye?» dedim. Bende prostat var, sık sık helâya çıkarım, dedi. Neyse güzelim, çıktı. Beş dakika sonra geldi. Yine yarım saat sonra dışarı çıktı. Yine geldi. Sabaha kadar beni uyutmadı. Kaç defa gitti geldi hatırlamıyorum... Sabahleyin yorgun argın uyandım, yanımda yoktu. Kalktım giyindim. Salona çıktım. Bir de ne bakayım? Gece benimle gelen adam, etrafında on kişi ile pazarlık ediyor. Onlar beni görmüyorlardı. Adamlardan biri, benimle gelene yüz elli lira verdi. Sonra öbürleri de verdi. En sonuncusuna:

— Sen iki defa girdin, üç yüz vereceksin, dedi. Hepsinden bin altı yüz lira aldı. Anladın mı işi? Meğer, ben, helâya çıkıyorum deyip dışarı çıktıkça, evvelden plân kurmuşlar, her sefer içeri başka başka adamlar geliyormuş. Kayserili üstelik barda verdiği bütün paraları da çıkarmıştı.

— Sen ne yaptın?

— Hayatımda bu kadar ustaca hiç kazıklanmamıştım. Onlara görünmeden çıktım. O geceden sonra herifi sevmeğe başladım. Ertesi gece bara geldi. Haydi yine gidelim, dedim. Saat ikiden sonra arabaya bindik. Hava da güzeldi. Gel şurada kırlarda oturalım, dedim. Kâğıthane deresinde bir kuytuya girdik. Ben avazım çıktığı kadar bağırdım, feryat ettim. Adam ne olduğunu şaşırdı. Düdükler ötmeğe başladı. Jandarmalar geldi.

«— Bu herif bana tecâvüz etti!» dedim. Bizi alıp karakola götürdüler. Haydi suçüstü mahkemesine. Ertesi gün bütün gazeteler yazdı: «Kayserinin maruf tüccarlarından, evli, iki çocuk babası bir şahıs, dün gece bir kadını otomobille kaçırmış ve

zorla tecavüzde bulunmuştur. Kadının feryadı üzerine yetişen jandarmalar tarafından yakalanan ırz düşmanı, ilk sorgusunu müteakip derhal tevkif edilmiştir.»

Merakla Alis'e sordum:

— Sonra?..

— Sonrası böyle işte... Herif üç seneye mahkûm oldu. Karısından ayrıldı. Bana haber gönderdi. Aman barışalım da evlenelim!.. diye. Benimle evlenirse hapisten kurtulacaktı. Ben de on bin lira gönderirse razı olurum, dedim... On bini gönderdi. İki ay yattıktan sonra çıktı. Nikâhımız kıyıldı....

— Sen neler anlatıyorsun? Aklım duracak. Sonra?..

— Sonrası evlendik. Bana bir apartıman tuttu, dayadı döşedi....

— Eeee?..

— Arkası uzun hikâye... Üç ay sonra da beni vurdu.

Alis, üzerindeki mavi sabahlığı sıyırdı, sırtındaki yara izini gösterdi. Sonra dedi ki:

— Daha bu bir şey değil... Sol kolumun altında... Dur bakayım. Orasını kim bıçaklamıştı? Adını unuttum... Galiba Cemal... Evet, onun hâtırasıdır. Kolay mı şekerim.

Bu heyecanlı maceralar beni kendine çekiyordu:

— Ayol, senin vücudun, hâtıra defterine dönmüş...

Sonra kasığındaki dikiş yerini gösterdi:

Ağzım açık kalakalmıştım. Bunları duyduktan sonra, barda çalışmaktan hem korkuyor, hem de şu baldırımdaki de şoför Nuri'nin... Mememin altında bu gördüğün yara izi, Lâz Aliden kalmadır. Kaba etime bak. Delik deşik. Orama Kitapsız Recai altı kurşun boşalttı.

— Bak, bu onun hâtırası...

— Bu Tarzan Recebin hâtırası. Çuval Cemal olacak... Kaburgamdaki bu yara da Kız Hayati'nin. Bana Kesici Alis derler ama, bu kaç yılın tecrübesi... Bak iyi dinle... Asıl senin dikkat edeceğin, müşterisine göre muamele etmektir. Erkekler çok enayidir, bilir misin?

— Bilmez olur muyum?

Az kalsın, «ben kırk sene erkeklik yaptım» diye ağzımdan kaçıracaktım...

— Erkekler, bizim gibi kadınların hayatlarını çok merak

MİZAH
HİKÂYELERİ
ANTOLOJİSİ

YAYINLANAN BİRİNCİ CİLTTE HİKÂYELERİNİ OKUYACAĞINIZ İMZALAR:

Hüseyin Rahmi Gürpınar — Ahmet Rasim — Mehmet Rauf — Hüseyin Suat Yalçın — Fâzıl Ahmet Aykaç — Ömer Seyfettin — Refik Halit Karay — Ercüment Ekrem Talû.

YAYINLANAN İKİNCİ CİLTTE HİKÂYELERİNİ OKUYACAĞINIZ İMZALAR

Aka Gündüz — İbrahim Alâeddin Gövsa — Reşat Nuri Güntekin — Osman Cemâl Kaygılı — Peyami Safa — Burhan Felek — Hakkı Süha Gezgin — F. Celâlettin.

YAYINLANAN ÜÇÜNCÜ CİLTTE HİKÂYELERİNİ OKUYACAĞINIZ İMZALAR:

Orhan Seyfi Orhon — Yusuf Ziya Ortaç — Mahmut Yesari — Selâmi İzzet Sedes — Hikmet Feridun Es — Aziz Nesin — Adnan Veli Kanık — Bülent Oran.

AKBABA MİZAH YAYINLARININ
DÖRDÜNCÜ KİTABI

İT KUYRUĞU

MİZAH HİKÂYELERİ

AZİZ NESİN'in senelerden beri çeşitli imzalarla bir çok gazete ve dergilerde yayınlamış en güzel mizahi hikâyeleri «İT KUYRUĞU» isimli eserde toplanmıştır. Toplumun çeşitli meselelerini mizah açısından gösteren bu ince hikâyeleri okurken hem gülecek, hem düşüneceksiniz.

Kısa zamanda büyük satış yapan bu kitaptan elimizde pek az kalmıştır.
ADRES — Akbaba, Belediye, Klod Farer Caddesi, No.: 8-10 — İstanbul

«İNSAN GÜLDÜĞÜ KADAR İNSANDIR.»

Molière

AKBABA, şimdiye kadar memleketimizde bir benzeri daha olmıyan yerli ve yabancı en güzel mizah eserleri yayınına başlamıştır. Bu seriden şimdiye kadar şu eserler çıkmıştır:

Mizah Hikâyeleri Antolojisi

Birinci Cildteki İmzalar: **Hüseyin Rahmi — Ahmet Kasım — Mehmet Rauf — Hüseyin Suat — Fâzıl Ahmet — Ömer Seyfettin — Refik Halit — Ercüment Ekrem.**

İkinci Cildteki İmzalar: **Aka Gündüz — İbrahim Alâettin — Reşat Nuri — Osman Cemal — Peyami Safa — Burhan Felek — Hakkı Süha — F. Celâlettin.**

Üçüncü Cildteki İmzalar: **Orhan Seyfi — Yusuf Ziya — Mahmut Yesari — Selâmi İzzet — Hikmet Feridun — Aziz Nesin — Adnan Veli — Bülent Oran.**

İT KUYRUĞU

Yazan: AZİZ NESİN

Hiciv ve mizah edebiyatımızın en güzel hikâyeleri

MEŞHEDİ'nin HİKÂYELERİ

Üstad Ercüment Ekrem Talû'nun kaleminden çıkan bu eser, Türk mizah edebiyatı klâsikleri arasına

FİY